

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА
ФРАНКА**

Історичний факультет

Кафедра соціології

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної (магістерської) роботи
освітнього ступеня «магістр»

на тему

Формування організованого молодіжного середовища в просторі міста

Виконала: студентка 6 курсу,
групи ІССм-21с
спеціальності 054 «Соціологія»
Долінська О. Я.

Керівник Химович О. С
Рецензент Коваліско Н. В

Львів — 2021 року

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА

Факультет історичний
Кафедра соціології
Освітньо-кваліфікаційний рівень «магістр»
Напрямок підготовки 05 — соціальні та поведінкові науки
Спеціальність 054 «Соціологія»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри соціології
проф. Пачковський Ю.Ф.

“ _____ ” _____ 20__ року

З А В Д А Н Н Я

НА ДИПЛОМНУ (КВАЛІФІКАЦІЙНУ) РОБОТУ СТУДЕНТУ

Долінській Ользі Ярославівній

1. Тема роботи «Формування організованого молодіжного середовища в просторі міста»

керівник роботи Химович Оксана Степанівна, асистент,
затверджені Вченою радою факультету від «14» грудня 2020 року № 4

2. Строк подання студентом роботи: 3 грудня 2021 року

3. Вихідні дані до роботи

1) Антонова Н. Л., Абрамова С. Б. Право на місто: мотивація соціальної активності міської молоді. *Теорія й практика суспільного розвитку*. 2021. №6. С. 15-19.

2) Антонова Н. Л., Абрамова С. Б., Полякова В. В. Право на місто: повсякденні практики молоді й партисипація у виробництві міського простору

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретико-методологічні основи вивчення концепції простору та міського простору

1.1. Теоретична основа простору в суспільно-природничих науках

1.2. Концептуальні підходи до простору міста в соціологічному дискурсі

Розділ 2. Молодіжне середовище в міському просторі: основи для соціологічного аналізу

2.1. Аналіз молодіжного середовища в просторі міста: теоретичний аспект

2.2. Прикладні аспекти дослідження молодіжного середовища в міському просторі

Розділ 3. Теоретико-прикладні аспекти дослідження організованого молодіжного середовища в просторі міста

3.1. Соціологічне моделювання організованого молодіжного середовища в просторі міста в межах теорії конструювання реальності

3.2. Опис, аналіз та інтерпретація результатів авторського емпіричного дослідження

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

К-ть рисунків — 1; к-ть діаграм — 2; к-ть таблиць — 6.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	асист. Химович О. С		
2	асист. Химович О. С		

7. Дата видачі завдання

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної (магістерської) роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Пошук та опрацювання наукової літератури	листопад - грудень 2020	
2	Написання теоретико-методологічних розділів	Січень 2021 — травень 2021	
3	Розробка програми та інструментарію авторського дослідження	червень 2021	
4	Вторинний аналіз поточної бази даних по затвердженій темі	липень - вересень 2021	
5	Реалізація авторського дослідження	жовтень 2021	
6	Аналіз результатів проведеного дослідження	перша половина листопада 2021	
7	Написання вступу роботи та оформлення висновків	друга половина листопада 2021	

8	Оформлення додатків та використаної наукової літератури	перша декада грудня 2021	
---	---	--------------------------	--

Студент

_____ **Долінська О. Я**

(підпис)

Керівник роботи
Химович О. С

_____

(підпис)

ЗМІСТ

ВСТУП	
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРОСТОРУ ТА МІСЬКОГО ПРОСТОРУ	
1.1. Теоретична основа простору в суспільно-природничих науках.....	
1.2. Концептуальні підходи до простору міста в соціологічному дискурсі.....	
Висновки до розділу 1.....	
РОЗДІЛ 2. МОЛОДІЖНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В МІСЬКОМУ ПРОСТОРИ: ОСНОВИ ДЛЯ СОЦІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ	
2.1. Аналіз організованого молодіжного середовища в просторі міста: теоретичний аспект.....	
2.2. Соціологічне моделювання організованого молодіжного середовища в просторі міста в межах теорії конструювання реальності П. Бергера та Т. Лукмана та концепції міських ареалів Р. Парка.....	
Висновки до розділу 2.....	
РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗОВАНОГО МОЛОДІЖНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПРОСТОРИ МІСТА	
3.1. Особливості вивчення категорії молодіжного середовища в міському просторі: прикладні дослідження	
3.2. Опис, аналіз та інтерпретація результатів авторського емпіричного дослідження.....	
Висновки до розділу 3.....	
ВИСНОВКИ	
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	
ДОДАТКИ	

***Додаток А** Програма авторського соціологічного дослідження на тему «Організоване молодіжне середовище у просторі міста: особливості формування (на прикладі Львівського міського молодіжного центру)»*

***Додаток Б** Теоретична операціоналізація понять до авторського соціологічного дослідження на тему «Організоване молодіжне середовище у просторі міста: особливості формування (на прикладі Львівського міського молодіжного центру)»*

***Додаток В** Зведені результати контент-аналізу*

***Додаток Г** Транскрипт інтерв'ю, проведеного з Данилом Ш. (28.10.2021 р., Львів)*

***Додаток Д** Транскрипт інтерв'ю, проведеного зі Сашою Н. (31.10.2021 р., Львів)*

***Додаток Е** Транскрипт інтерв'ю, проведеного зі Сашою С. (31.10.2021 р., Львів)*

***Додаток Є** Транскрипт інтерв'ю, проведеного з Романом Ц. (05.11.2021 р., Львів)*

***Додаток Ж** Транскрипт інтерв'ю, проведеного з Олегом М. (07.11.2021 р., Львів)*

ВСТУП

Актуальність теми:

А) Практична актуальність. Міський простір являється особливою структурою, в якій відбувається переплетіння явищ, місць, людей та взаємозв'язків між ними. Кожний така подія є унікальною та вносить свої корективи у життєдіяльність міста. Виняткове місце у зазначеному процесі посідає молодь міста, яка власною активністю та ініціативністю здатна вносити зміни в міський устрій та додавати щось модерне до нього. Молоді люди творять власну реальність та продукують нові форми молодіжних об'єднань. Особливе місце займають організовані молодіжні середовища, які функціонують у просторі міста та долучають до своєї діяльності молодь.

Молодіжні середовища сьогодні розвиваються на іншому рівні та проходять декілька етапів свого формування. Вони поступово створюються та складаються в одну структуру з характерними механізмами й правилами існування. Їхня наявність дозволяє молодим людям проявляти свої можливості та вміння, а також брати участь у міських практиках. Молодь не лише приймає простір міста, в якому вона виросла та проживає, але й змінює його під себе та свої потреби. Саме тому, різноманітність молодіжних середовищ по масштабах та напрямках діяльності становлять значний інтерес для соціологічного аналізу.

Також, молоде покоління знаходиться сьогодні в особливому соціальному та історичному становищі, адже може кинути виклик домінуючій системі у суспільстві та місті зокрема. Міська молодь готова боротися за свої ідеї, бажання та цілі. Відповідно, діяльність молодіжного організованого середовища може відігравати важливу роль у розуміння просторових процесів. А оскільки основні механізми існування середовища для молоді виникають у процесі його створення, то головне значення набувають питання теоретичного та практичного осмислення особливостей формування організованого молодіжного середовища в просторі міста. Отож, такі міркування зумовили нашу зацікавленість магістерською роботою.

Б) Теоретична актуальність. Аналіз наукових досліджень показав, що сучасні науковці зосереджуються на дослідженні молодіжного середовища в

місті з позиції неформальних груп, де слід передусім виділити роботи Г. Моргунова, О. Власова, Г. Гун, Н. Карбаїнов. Дослідженням проявів девіантною поведінки в молодіжному середовищі присвячені наукові доробки І. Рущенко, О. Сердюк, В. Штима, Б. Булеза. Аналізом екстремізму в середовищі для молоді займалися А. Тодосієнко, М. Марценюк, А. Кірсанов, Д. Давидов. Проблематика молодіжного організованого середовища в просторі міста наразі залишається поза увагою авторів. Тому наукова проблема, на вирішення якої спрямоване дослідження, полягає у виокремленні особливостей формування організованого середовища для молодих людей в міському просторі.

Метою роботи є виявлення особливостей формування організованого молодіжного середовища та його репрезентації у просторі міста

Для досягнення поставленої мети поставлено такі дослідницькі **завдання**:

- здійснити систематизацію та порівняльний аналіз понятійно-категоріального апарату концепту простору та його характеристик в міждисциплінарному аналізі;

- розглянути та систематизувати концептуальні підходи до простору міста з позиції соціологічного дискурсу;

- уточнити концептуалізацію організованого молодіжного середовища та здійснити аналіз понять «молодь», «молодіжне об'єднання» та «формальне молодіжне об'єднання»;

- проаналізувати наявні прикладні дослідження щодо концепції молодіжного середовища та виокремити основні напрямки цих досліджень;

- розробити програму авторського соціологічного дослідження;

- виявити особливості формування організованого молодіжного середовища за результатами авторського емпіричного дослідження.

Об'єктом дослідження (за критерієм носія проблеми) є організоване молодіжне середовище.

Об'єкт дослідження (за критерієм загальної проблеми) є формування організованого молодіжного середовища в просторі міста.

Предметом дослідження є особливості формування організованого молодіжного середовища та його репрезентація в просторі міста.

Теоретико-методологічні засади дослідження. Основою нашої магістерської роботи було обрано основоположні теоретичні принципи концепції соціального конструювання реальності австрійсько-американського соціолога П. Бергера та німецького соціолога Т. Лукмана. Загальною метою соціального конструктивізму є вивчення процесів конструювання людиною мінливого й змінного соціального світу. Перевагою використання парадигми являються особливості аналізу самої соціальної реальності, які дозволяють розширити традиційну сферу соціальних позицій шляхом включення до неї нових, які створюються у процесі взаємодії. Використовуючи цю теорію в нашому дослідженні, ми зможемо визначити особливості формування організованого молодіжного середовища та його основні етапи.

Доповненням до теоретико-методологічної засади дипломного дослідження стала теорія міських природних ареалів американського соціолога Р. Парка. Фундаментальні засади концепції сформовані дослідником у 50-х рр. ХХ ст. та викладені у статті «Міська спільнота як просторова конфігурація й моральний порядок». Зауважимо, що в концепції нашу увагу привертає ідея просторового згуртування об'єктів у місті, що пояснюється тематикою нашої магістерської роботи. Використання додаткової теорії міських ареалів соціолога Р. Парка дозволить виявити значення територіального розміщення для діяльності молодіжного організованого середовища у просторі міста.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених дослідницьких завдань у теоретичній частині магістерської роботи використовується комплекс загальнонаукових методів, які забезпечують логіку та системність дослідження: порівняльний аналіз, синтез, вторинний аналіз досліджень. Основними методами отримання первинної інформації є експертне інтерв'ю та контент-аналіз.

Наукова новизна магістерського дослідження полягає у виявленні особливостей формування організованого молодіжного середовища та включає такі положення:

- запропоновано авторське визначення поняття організованого молодіжного середовища, який інтерпретується як відкритий конструкт з певним набором

подій, відносин й процесів, які об'єднують молодих людей на основі механізмів упорядкованості та структурованості.

- розглянуто організоване середовище для молоді через призму соціального конструювання реальності П. Бергера та Т. Лукмана, а також введено положення додаткової теорії міських ареалів Р. Парка, ідеї якого пристосовано до просторового розташування середовища у місті.

- на локальному рівні комплексно досліджено особливості утворення та формування молодіжного організованого середовища. Виявлено основні етапи зазначеного процесу (виникнення ідеї, дослідження думки міської молоді, залучення партнерів, створення юридичної особи), а також проаналізувати структуру й напрямки діяльності осередку

Практичне значення отриманих результатів. Отриманні результати та методика магістерської роботи можуть бути використані для: 1) подальшого практичного та теоретичного дослідження особливостей організованого молодіжного середовища; 2) проведення комплексне дослідження може бути основою для розвитку нових стратегій та напрямів діяльності молодіжних середовищ та молодіжного політики зокрема; 3) матеріали магістерської роботи можуть бути корисні в процесі викладання навчальних курсів «Соціологія молоді», «Соціологія міста» та «Соціологія простору».

Апробація результатів дослідження. Основні положення та результати магістерського дослідження представлені та обговоренні на VIII Міжнародній науково-практичній конференції «Розвиток сучасного українського суспільства у соціологічному вимірі» (17 грудня 2021 р., м. Харків).

Структура роботи. Магістерська складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг магістерської становить . Обсяг основної частини магістерської — . Робота містить . Список джерел складає 77 найменувань.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ ПРОСТОРУ ТА МІСЬКОГО ПРОСТОРУ

§ 1.1. Теоретична основа простору в суспільно-природничих науках

Простір — одна з основних категорій буття, що зображена протяжністю та розташуванням речей у світовому континуумі та їхньому положенню одна відносно одної. Власне категорія простору сьогодні займає одне з найважливіших місць в концептуальному апараті сучасної соціології, тоді як раніше, коли соціологія ще не оформилася як самостійна наука, вона функціонувала у ролі центрального поняття природничих наук й філософії на всіх етапах культурної та історичної еволюції. Саме в межах цих наук відбувалося накопичення поняттєвих та концептуальних елементів у структурі поняття простору, які сьогодні використовуються науковцями та які ми розглянемо в подальшому.

Яким же є зміст та наповнення «простору»? Для того, щоб відповісти на це питання, ми розглянемо основні тенденції цієї концепції в межах таких наук, як: фізика, філософія, географія й соціологія.

Фізика. У фізиці простір — це «арена дій», на якій розгортаються фізичні процеси й явища, які ми суб'єктивно відчуваємо як «вмістилище предметів», в яких відбувається взаємодія [42, с. 105]. Просторові характеристики залежать від розподілу мас матеріальних точок. Адже структура простору створюється тоді, коли кожне тіло займає своє «природне» місце, в якому сили тяжіння урівноважуються. Тут йдеться про визначальний вплив суттєвого на формування елементарних просторових уявлень, що виникають в процесі взаємодії двох фізичних сутностей. Відповідно до цього, люди володіють здатністю візуально фіксувати зміни частот та інтенсивність світлового випромінювання, й будувати на основі зорового досвіду свої уявлення про форму й просторове розміщення об'єктів відносно один одного. Таким чином у фізиці відмовляються від уявлень про апріорність простору й віддають перевагу імпульсному простору, а не координатному, тобто простір не розуміється дослідником як дещо самотнє, а

конструюється ним в процесі життєдіяльності як найбільш зручна структура оперування фізичними об'єктами [30, с. 14].

Простір — форма уявлення суцього, його фізичне тіло, в якому тільки можна розрізнити інші фізичні тіла, які виділяються і структуруються свідомістю в загальному потоці відчуттів. Визначення відстані між фізичними сутностями залежать від способу індивіда візуально розрізнити значимі об'єкти. Фізична сутність як «тіло» має місце відносно інших сутностей й відповідно цьому займає місце в просторі. При цьому простір не просто «вмістилище» тіл, але й само є тілом, відносно якого тільки й можна виміряти швидкість переміщення, тобто пустота так ж матеріальна [30, с. 16]. Згідно з цим, властивості фізичного простору ніяк не залежать від присутності або відсутності матеріальних тіл. Сучасна фізика, спираючись на роботи англійського фізика І. Ньютона, приписує йому ряд властивостей: непереривність; безкінечність; трьохмірність; однорідність (всі його точки тотожні між собою); ізотропність (всі прямі, які проходять через одну й ту ж точку, тотожні між собою).

Така симетрія простору визначає фундаментальні фізичні закони. Так, закон збереження імпульса заснований на однорідності простору, закон збереження моменту кількості руху — на його ізотропії, а однорідність простору обумовлює закон збереження енергії. Симетрії простору визначають інваріантність фізичних законів відносно певних перетворень. Рівняння динаміки І. Ньютона, наприклад, інваріантне відносно обертань й паралельних переносів [7, с. 176]. Простір, таким чином, виступає не лише базовим поняттям фізики, але й впорядкованою структурою теоретичного світу.

У фізиці теоретичний світ будується із двох субстанцій: фон (абсолютний простір І. Ньютона) та начинка (матерія А. Ейнштейна). Подальший розвиток фізики супроводжувався неухильною трансформацією компонентів начинки в структуру (викривлення, кручення, зростання розмірності тощо) фону. Саме в цьому напрямі відбувається розвиток загальною теорії відносності, єдиних теорій поля, геометродинаміки [7, с. 190].

Розкриваючи сутність простору, І. Ньютон, характеризував його як особливе начало, що існує незалежно від матерії та часу. Простір, по суті,

порожнє абсолютне вмістилище, в якому розташовуються всі тіла як щось зовнішнє по відношенню до нього. Усі тіла володіють протяжністю незалежно від існування інших тіл. Його різні частини нічим не відрізняються один від одного, а значить, просторові взаємодії всюди однакові й описуються єдиною геометрією. Науковець розподіляє абсолютний та відносний простір. Абсолютний простір існує незалежно від будь-чого, не відносячись до будь-чого, завжди залишається однорідним й нерухомим [51, с. 153]. Взаємозв'язок між абсолютним простором та тілами, за фізиком, має такий характер: простір є необмеженим вмістилищем матеріальних тіл, в якому відбуваються процеси природи й яке існує як порожнина, що має в усіх напрямках однакові властивості. Ці погляди, що відокремлюють простір від матерії, дістали свій конкретний вираз у «теорії далекодії», яка ґрунтується на метафізичному відриві простору від матерії, на визнанні порожнього простору, позбавленого матеріальних предметів й процесів [51, с. 154].

Від абсолютного простору теоретик відрізняє протяжність матеріальних об'єктів, яка виступає їх основною властивістю й є простором відносним (екстенсивна концепція простору). Важливо підкреслити, що відносний простір виступає мірою абсолютного простору й може бути представлене як безліч конкретних інерціальних систем відліку, які знаходяться у відносному русі. Відносний простір осягається почуттями. Інколи можна зіштовхнутися із думкою про те, що відносний простір І. Ньютона — це індивідуальний зоровий простір. Однак, американський фізик А. Грюнбаум переконливо спростовує це твердження. Він довів, що відносний простір є не перцептуальним, а саме емпіричним простором. Науковець підкреслює, що відносний простір дійсно є повсякденним простором, який визначається системою відносин між матеріальними тілами й подіями (мова іде про реляційну різновидність концепції простору), а не егоцентричним індивідуальним простором [7, с. 184]. Тож окрім теоретичного простору, який задається законами механіки та є математичним, І. Ньютон вводить емпіричний простір, який осягається почуттями, слугує мірою теоретичним структурам, вживається в повсякденному житті й задається спостереженням.

Нові уявлення про простір для фізичних явищ були виведені в загальній теорії відносності німецького фізика А. Ейнштейна. Простір пов'язаний із гравітаційними масами. Він неоднорідний, неоднаковий для різних гравітаційних умов. Простір існує не сам по собі, а тільки як структурна властивість гравітаційного поля [43, с. 273]. За рахунок цього науковець отримує так званий циліндричний світ, в якому простір володіє постійною, незмінною з часом кривизною, при цьому радіус кривизни пов'язується із загальною масою матерії, яка розташовується в просторі. Так, виникає можливість отримання особливого світу, кривизна простору якого, постійна відносно трьох прийнятих за просторові координати, міняється з плином часу, тобто залежить від четвертої, прийнятої за тимчасову координату [68, с. 439]. Відбувається формування чотирьохмірного простору, що представляє собою, по-суті, «проекцію» єдиного простору на відповідній системі відліку.

А. Ейнштейн також розвивав досить симптоматичні уявлення про єдину теорію поля. Науковець зазначав, що простір відіграє первинну роль; матерія повинна бути отримана із простору на наступному етапі; простір поглинає матерію. Американські фізики Ч. Мизнер та Дж. Уилер розвивали геометродинаміку та прийшли до висновку, що в світі немає нічого, окрім пустого викривленого простору: фізика є геометрією. В цьому відношенні геометродинаміка — лано крайнього прояву субстанціональної концепції (моносубстанціональність).

Варто зауважити, що в теорії відносності функціонують два типи простору, що власне реалізують субстанціональну та реляційну концепції простору, про які ми детальніше згадаємо в межах філософії. Концепція про чотирьохмірність простору належить до субстанціональної концепції. А. Ейнштейн пояснює це тим, що простір незалежний за своїми фізичними властивостями, здійснює фізичний вплив, але сам від фізичних властивостей не залежить. З іншого боку, в теорії відносності яскраво проявляється реляційна концепція простору. Саме ця концепція була сформована в перших розробках та напрацюваннях автора.

Отож фізичний аналіз простору дозволяє нам виокремити наступні його характеристики, на які ми будемо опиратися надалі: простір конструюється

дискретними матеріальними об'єктами, що мають розміри та межі; простір не є лише вмістилищем об'єктів, він конструюється ними — в цьому сенсі простір є вторинним відносно об'єктів; простір організовується навколо людини, яка ставить себе в центр макро- та мікрокосмосу, як одна з перших реалій буття, що сприймається й диференціюється людиною.

Філософія. Простір у філософії, — стверджував німецький філософ І. Кант, — є необхідним уявленням а рїогї, що лежить в основі всіх зовнішніх споглядань. І це чисте споглядання, «форма всіх явищ зовнішніх відчуттів». Простір єдиний, різні простори розуміються як його частини, саме тому простір є не поняттям, а спогляданням. Виходячи з того як І. Кант розумів сенс категорії простору, то просторові образи споглядання сумісні з поняттями в межах відповідних схем осмислення [60, с. 25].

Варто зауважити, що у філософії слідом за розвитком фізики виникають дві основні концепції простору, які зберігають свій вплив й до сьогодні: концепція субстанціального простору й концепція реляційного простору. Перша концепція розглядає простір абсолютним, незмінним та постійним, незалежним від рухомої матерії, як чисту протяжність й чисту діяльність, всередині й на фоні якої відбуваються всі рухи й взаємодії речовин. Представники цієї концепції (Демокріт; Епікур; І. Ньютон) ототожнювали простір з пустотою й розглядали як нерухоме вмістилище реально наявних матеріальних об'єктів. Такий простір існує всюди й не залежить від розташування в ньому об'єктів. Воно абсолютне й може існувати у формі пустоти. Простір є вмістилищем матеріальних об'єктів, які, проте, не можуть існувати поза ним [48, с. 2]. Таким чином, зазначимо, що субстанціальна концепція простору за своїм змістом є схожою із концепцією простору у фізиці, про яку ми згадували вище, та конституюється через матеріальні об'єкти, що мають розміри та межі.

Друга концепція простору — реляційна — заснована на ідеї взаємозв'язку просторових й часових характеристик як між собою, так й в залежності від природи того чи іншого об'єкта. Як зазначають представники цієї теорії (Аристотель; Г. Лейбніц; А. Ейнштейн) простір є аспектом або самих матеріальних тіл, або їх взаємовідносин. Воно має сенс лише у співвідношенні із

матеріальними об'єктами, які заповнюють його та поза взаємодією яких воно просто не існує [48, с. 2]. Загалом, в цій концепції простір виступає як загальна форма координації матеріальних об'єктів та їхніх станів. Відповідно до цього, допускається й залежність властивостей простору від характеру взаємодії матеріальних систем. Як ми бачимо, реляційна концепція відходить від опису простору з погляду його наповнення об'єктами й зупиняється на конструюванні особливостей взаємовідносин між цими об'єктами. Цей момент, на нашу думку, є важливим, оскільки відбувається зміна вектору уявлень про простір — висвітлюються нові ознаки та властивості простору.

У зв'язку із цим аспектом, вважаємо за доцільне згадати підхід до сутності простору німецького філософа Г. Лейбніца. Науковець наполягав на тому, що простір — це особливе відношення між об'єктами й процесами та поза ними його не існує. Особливість його концепції полягає в тому, що в ній заперечується уявлення про простір, як про самостійне начало буття, наявне поряд з матерією та незалежно від неї. За автором, простір є порядком взаємного розташування множини тіл, що існують одне поза одним. Простір є відношенням («порядком»), застосовуваним до «ряду» тіл. Можна говорити тільки про відносний розмір одного тіла порівняно з розмірами інших тіл [45, с. 25]. Протяжність будь якого об'єкту не є первинною властивістю, але обумовлена силами, що діють всередині об'єкту.

Також, прихильники реляційної концепції розуміли простір не як самостійну сутність, яка існує сама по собі, а як систему відносин між матеріальними об'єктами, які створюють простір. Поза межами цієї взаємодії простір існувати не може. Параметрами простору, відповідно до реляційної концепції, вважаються: протяжність, структурність, різномірність, анізотропність (відмінність властивостей середовища у різних напрямках) та неперервність [45, с. 25].

Отож відзначимо, що вище описані концепції є схожими в описі параметрів простору, однак відрізняються в поглядах щодо суті простору. Якщо умовно зауважити, то субстанціальність — категорія, що розглядає простір як декорацію, на фоні якої відбувається вселенське дійство — рух голої матерії;

тоді як реляційність — це категорія, що розглядає простір як костюм учасників вселенського дійства, що відбувається на голій сцені. Вважаємо, що з позиції об'єктивності простору ці дві концепції є рівноцінними.

Варто зауважити, що простір як форма буття матерії у філософії має також й певні загальні властивості. Так, російський філософ О. Пойманова до загальних властивостей простору відносить:

- об'єктивність й незалежність від свідомості людини, його нерозривний зв'язок один з одним й з рухомою матерією;
- єдність безперервного й перервного в його структурі, кількісна й якісна безперервність й вічність [48, с.3].

Також, у філософії простір виступає формою координації наявних об'єктів, що розташовані один поза одного (поряд, збоку, знизу, всередині, позаду тощо) й знаходяться на певній відстані один від одного. Порядок співіснування об'єктів та різновиди їхньої локалізації утворюють структуру простору. Поняття простору має сенс настільки, наскільки сама матерія, й елементи в ній, структуровані [45, с. 21]. Під цим ми розуміємо, що якби простір не мав складної структури й не складався з різноманітних об'єктів, які чітко розташовані між собою, та які б у свою чергу, не розкладались на елементи, пов'язані між собою, то поняття простору не мало б сенсу. Отже, на філософському рівні простір визначається як форма існування буття, що виражає відношення між наявними об'єктами, визначає порядок їх розташування й протяжність, характеризує всі форми руху матерії.

Загалом, фізичний та філософський аналіз «простору» нам необхідний для визначення самої сутності категорії, оскільки саме в межах цих наук описуються фундаментальні властивості та ознаки простору, які потім екстраполюються й на інші сфери буття. Прийняття такої позиції означає можливість застосування до аналізу простору в соціології тих інтерпретацій та понять, що склалися в рамках фізичного та філософського уявлення про нього.

Отож опис простору з погляду фізики та філософії дозволив нам визначити фундаментальні риси та елементи простору, які складають його структуру. Отож визначивши основи, які складають простір, ми можемо перейти до наступного

етапу та розглянути простір більш конкретизовано, у відповідності із нашою досліджуваною проблемою. Так, ми вважаємо за доцільне виокремити ознаки простору, які висвітлюються у географії та соціології. Цей аналіз дозволить нам розширити поняття простору та, щонайважливіше, визначити властивості формування простору в суспільних науках.

Географія. У географії поняття простору тісно пов'язане з уявленнями про розвиток об'єктів природи та суспільства. Простір у цьому випадку розглядається як певна сфера, у межах якої відбувається взаємодія якісно різних систем та безперервно-дискретна зміна їх властивостей, що характеризується єдністю інваріантних й мінливих якостей та відносин. При цьому маються на увазі також процеси, що відбуваються в просторово-замкнутих межах та пов'язані з особливими просторовими структурами. Як географічний простір, російські географи Е. Хакимов та А. Трофимов, також пропонують розглядати: порядок взаємодії компонентів та їх елементів; просторовий розвиток географічних систем в часі, що пов'язаний із історією їх еволюції; сукупність фізичних відносин між географічними об'єктами, які характеризуються як певні системи [69, с. 7]. Така багатозначність визначення пов'язана із тим, що не існує єдиного географічного простору як форми буття, загального для всіх компонентів живої та неживої природи, тому що немає єдиної для них форми руху матерії, як загального способу буття цих різних по суті явищ.

Незважаючи на таку неоднозначність визначення поняття, географічний простір має низку специфічних рис. Головними із них є сферичність, поділ на оболонки, кожна із яких має свої фізично-хімічні властивості та термодинамічні характеристики [21, с. 206]. Крім цього простір у географії може формуватися якими завгодно об'єктами, явищами та відношеннями (якщо вони географічні), але обов'язковою умовою повинна бути наявність серед цих об'єктів геоторії (території). Географічний простір одночасно має якості перервності (географічний об'єкт займає своє положення у фізичному просторі) та неперервності (географічний об'єкт має власне географічне поле) [49, с. 30].

Таким чином, географічний простір постає перед нами як реальність (об'єктивне явище) та як абстрактний об'єкт, який володіє загальними та більш

приватними властивостями. Так, російський географ М. Голубчик пропонує розрізняти метричні та топологічні властивості простору в географії:

- метричні властивості пов'язані з кількісними аспектами вивчення простору, перш за все з його протяжністю (ці властивості виражаються в поняттях: відстань, віддаленість, площа, обсяг). До цих же властивостей відносяться однорідність та ізотропність простору.
- топологічні властивості дозволяють побудувати уявлення про простір із його якісної сторони, а саме впорядкованості та структури. До таких властивостей відноситься безперервність, зв'язність, трьохвимірність. Особливий інтерес викликають властивості місця географічного об'єкта, наявність взаємодії, взаємозв'язку та взаємозалежності складових елементів географічного простору. В результаті формуються вертикальні (обумовлені впливом компонентів геопростору) та горизонтальні (що визначають взаємоположення територіальних одиниць) зв'язки, які, в свою чергу, призводять до утворення особливих просторових структур та систем [21, с. 208].

Враховуючи вище зазначене, можна виокремити основні властивості простору в географії: структурність, системність, динамічність, розмірність, дискретність, ентропія (перетворення), однорідність, протяжність, континуальність (безперервний; постійний). Отже, як ми бачимо, географічний простір поєднує в собі як загальні ознаки простору як явища (простір у фізиці та філософії), так і формує власні, притаманні лише йому особливості. Така багатомірність геопростору спричинила появу розгалуженої системи дослідження простору в межах географічної науки.

У географію просторові (хорологічні) ідеї ввів німецький географ К. Ріттер, а в подальшому детальний аналіз вони отримали в працях іншого німецького географа А. Геттнера. Розглядаючи сутність та завдання географії, науковець зазначав, що географія є наукою про простір в тому сенсі, в якому історія є наукою про час. Згідно з цим, завданням географії повинно бути, перш за все, вивчення розміщення різноманітних географічних об'єктів у просторі й по відношенню один до одного. Ці ідеї беруть початок від концепції І. Канта, який

в своїх роботах відзначав, що географія є наукою, яка описує просторові поширення явищ, що існують в теперішній час. Однак А. Геттнер вважав, що географія повинна не лише обмежуватися описом окремих територій, вона повинна також встановлювати причинні зв'язки між процесами та явищами, розглядати аспекти співіснування та взаємодії різних галузей природи та їхніх форм [20, с. 7].

Інше трактування простору надає російський географ Е. Алаєв. Науковець вважає, що географічний простір варто описувати як філософську концептуальну категорію, як об'єктивну, всезагальну й пізнавальну форму існування матеріальних географічних утворень й об'єктів у межах геоверсуму (геосистема «суспільство-природа»). Згідно з цим, геопростір за автором — сукупність відношень між геооб'єктами, які розміщені на конкретній території (геоторії) та розвиваються у часі. Ця концепція у географічній науці виконує переважно методологічні функції. Для географа простір завжди пов'язаний із територією [49, с. 30]. Образно кажучи, географічний простір — це не «скриня без стінок» (як у філософів), а «скриня» у якій обов'язково є одна «стінка» — поверхня Землі.

Британські географи П. Джеймс та Д. Мартин розуміють під геопростором такий земний простір, який немає кордонів. Він сферичний й в силу цього замкнутий. Російський географ А. Ісаченко вважає, що геопростір потрібно означувати як простір, що зайнятий географічною оболонкою. Кожний географічний об'єкт має власний (фізичний) простір, який характеризується розмірами, формою, орієнтацією, а також положенням відносно інших об'єктів. Американський географ Д. Флиндер розглядає географічний простір, по-перше, як певний «контейнер» трьохмірної розмірності із знаходженням в ньому різних об'єктів та людей; по-друге, як порядок, впорядкування явищ, об'єктів й відношень між ними, тобто поняття просторової структури [73, с. 137].

Отже, геопростір є специфічним географічним явищем й однією із ключових, але поки недооцінених, слабо розроблених категорій та принципів географії. Власне, географічний простір є дійсно складним та системним явищем. Досліджувати таку множинність аспектів та процесів важко, але

можливо при наявності чітко розробленої моделі геопростору. Здійснений нами аналіз простору у географії дозволив виокремити декілька позицій щодо його визначення: сукупність об'єктів; сукупність відносин; місце реальної події. У межах нашого дослідження ми зупинимося на розумінні простору із третьої позиції та будемо означувати його як місце існування реальної події в певній геоторії.

Проаналізовані вище теоретичні підходи, до визначення простору, дають підставу стверджувати, що хоча наведені концепції і охоплюють широке коло питань, проте їх недостатньо, щоб пояснити інші аспекти простору. Зокрема, вони висвітлюють в основному особливості простору з погляду його наповнення та сприйняття людьми та недостатньо враховують взаємозв'язок цього явища із соціальними явищами.

Соціологія. У цьому контексті цікаво інтерпретують поняття простору в соціології. Загалом єдиного правильного визначення простору в цій науці немає, й сучасні дослідники сприймають простір як контекст соціальної реальності, вирішуючи, яке саме визначення простору є доцільне та може бути використане в рамках їх теоретичних досліджень. Важливо чітко розрізнити, який сенс ми будемо вкладати в поняття простору, адже саме це буде визначати подальшу спрямованість дослідження.

Слідом за російським соціологом А. Філіпповим ми будемо розглядати простір з позиції трьох аспектів: 1) простір як поле взаємодії соціальних акторів (Г. Зіммель, І. Гофман, П. Бурдьє); 2) соціальний простір як порядок соціальних позицій, метафоричний простір, що структурується статусами соціальних акторів (П. Сорокін, М. Кастельс); 3) простір як щось доступне для огляду, місце розташування об'єктів, вмістилище місць (Р. Парк) [27, с. 62]. У контексті нашого дослідження вважаємо за доцільне використовувати поєднання цих концепцій, оскільки в подальшому простір буде аналізуватися нами із позиції міста, а саме буде вводитися поняття міського простору. Власне місто буде розглядатися як багатоаспектне явище, яке поєднує в собі різні просторові характеристики, які ми в наступному підпункті більш детально розглянемо.

Власне основоположником соціології простору називають німецького соціолога Г. Зіммеля. Саме він, як дослідник, вперше використовує таке формулювання. В його трактуванні простір соціальний тому, що він освоєний людиною. І з цієї ж причини він може мати межі, які, в свою чергу, визначаються поширенням впливу, діючими зв'язками, зонами діяльності людини. Сам по собі простір визначається соціологом як форма, яка не має самовідтворюючої дії [71, с. 330].

Американський соціолог П. Сорокін має інше бачення простору. Дослідник одним із перших наблизився до розуміння специфіки соціального простору. Науковець розглядає його як всесвіт, що складається із народонаселення землі [27, с. 52]. Так, соціальний простір утворюється із системи суспільних відносин, в яких суб'єкт займає своє особливе місце у відповідності із системою координат соціального простору, за аналогією з системою координат у математиці. В якості соціальних координат соціолог розглядає стать, вік, расу, громадянство, релігійну належність тощо [45, с. 73]. Автор характеризує соціальний простір як багатогранне, багатовимірне й складно диференційоване явище. Чим складніше диференційоване населення, тим чисельніші параметри, що характеризують його [47, с. 115].

Для опису соціального простору дослідник рекомендує використовувати вертикальні й горизонтальні параметри. До перших належить ієрархія, ранги, домінування та субординація, домінування та послух, а також інші відповідні їм взаємозалежності, що вибудовуються науковцем у вигляді стратифікації та суперпозиції. Взаємозв'язки, вільні від таких елементів, рекомендується описувати в горизонтальних параметрах [47, с. 115]. Зрозуміло, що науковець всю свою увагу зосереджує на вертикальному вимірі соціальних явищ, вивченні висоти й профілю соціальних структур, їх диференціації по соціальним прошаркам та переміщенні по вертикалі.

Загалом, інтерпретація соціального простору П. Сорокіним як вмістилища різних місць-позицій, дозволила йому провести глибокий аналіз особливостей цих позицій та пояснити особливості переміщення по ним соціальних акторів. Вважаємо, що незважаючи на те, що науковець не створив розгорнутої теорії

соціального простору, його напрацювання привернули значну увагу різних науковців до процесів та властивостей соціального простору та сприяли подальшій розробці теоретичних напрацювань по цій категорії.

У контексті розгляду соціального простору варто згадати французького соціолога П. Бурдьє. Для нього простір, в якому ми живемо та який ми пізнаємо, є соціально визначеним та сконструйованим. Соціальні агенти, а також присвоєнні агентам предмети, поміщені, згідно із автором, в певне місце соціального простору, яке може бути охарактеризоване через його позицію по відношенню до інших місць та через дистанцію, яка відокремлює це місце від інших [27, с. 53]. Таким чином, для П. Бурдьє, як і для П. Сорокіна, соціальний простір — вмістилище соціальних місць-позицій.

Цікавим у автора є й структура соціального простору, яка створює чотири поля практик: поле економіки, соціальне поле, культурне поле, поле політики, що й презентують багатовимірність простору [45, с. 85]. З точки зору П. Бурдьє, соціальний простір є об'єктивним відносно кожного з агентів соціальної дії. Науковець зазначає, що фізичний та соціальний простір відмінні між собою. Їхнє розмежування полягає в тому, що фізичний простір визначається за взаємними зовнішніми сторонами частин, які його утворюють, в той час, коли соціальний простір — за взаємовиключенням позицій, що його утворюють.

Відзначимо, що онтологія соціального простору П. Бурдьє набагато складніша, ніж онтологія соціального простору П. Сорокіна. Для науковця соціальний простір — це динамічна структура, особливістю якої є не лише процеси переміщення соціальних акторів в просторі, але й їхня боротьба, протистояння. Вважаємо, що П. Бурдьє розширив онтологічні уявлення про соціальний простір, його структуру, поля й тим самим заклав основи нових напрямків його вивчення, розширення наукового пошуку. Так, на теоретичному полі з'являються нові елементи, які стають частиною категоріального апарату поняття простору.

З іншого боку для іспанського соціолога М. Кастельса простір є вираженням суспільства. Просторові форми й процеси створюються динамікою загальної соціальної структури. Науковець першим акцентував увагу на просторі потоків.

Він припускає, що сучасне суспільство побудоване навколо потоків: капіталу, інформації, технологій, організаційної взаємодії, зображення, звуків та символів. Потоки — не просто один із елементів соціальної організації, вони є вираженням процесів, що домінують в нашому економічному, політичному та символічному житті. Простір потоків — матеріальна організація соціальних практик в розділеному часі, який працює через потоки. Під потоками він розуміє цілеспрямовані, програмовані послідовності обмінів та взаємодій між фізично роз'єднаними позиціями, які займають соціальні актори в символічних, економічних, політичних структурах суспільства [27, с. 53].

Отже, як ми бачимо простір привертає й привертає до себе увагу вчених із різних областей знання, кожній із яких притаманне особливе предметне поле для дослідження цього явища. Зокрема у філософії та фізиці основний акцент робиться на структурі простору, у географії — на розташуванні об'єктів та явищ, а наш інтерес зупиняється у площині розгляду підходу категорії простору з погляду соціології, оскільки для нас важливо визначити особливості конструювання простору в комплексі та охарактеризувати його як багатоаспектне явище. Так, простір — це місце існування та взаємодії соціальних акторів, яке структурується та розташовується на певній території. Отож вище ми описали простір у соціології із позиції перших двох аспектів, які пропонує А. Філіппов. Третій аспект, у межах нашого дослідження, ми будемо розглядати із позиції простору міста. Відповідно до цього, у наступному розділі пропонуємо для розгляду теоретичні напрацювання науковців у межах міського простору.

§ 1.2. Концептуальні підходи до простору міста в соціологічному дискурсі

Місто в будь-якому своєму прояві й втіленні — це певна структура, яка, відповідно, передбачає існування просторового порядку. Соціальні та приватні форми міського життя при цьому завжди співвідносяться суворо визначеним чином та утворюють власну складну конструкцію. Дослідження міста пов'язане із усвідомленням його метафізичних, непорушних основ, які інтерпретуються в

межах різних підходів [66, с.73]. Міський простір постає складним багатоструктурним утворенням, який включає в себе цілий комплекс просторів, основними із яких є фізичний, географічний та соціальний. Тож для здійснення комплексного аналізу міського простору пропонуємо розглянути теоретичні напрацювання науковців у межах соціологічного підходу.

Тематика міського простору вперше виникає ще в класиків соціології. Часто тема міста не є в них предметом безпосередньої уваги, але, незважаючи на це, їх ідеї лягли в основу міської соціології. Власне, очевидним класиком та «засновником» ідей міста варто визнати німецького соціолога М. Вебера та детальніше зупинитися на його роботі «Місто». У ній науковець аналізує різноманіття міст, які існували на протязі людської історії, й на основі цього аналізу формує своє визначення міста. Для автора ключовою його характеристикою виступає наявність міської спільноти — специфічного міського співтовариства, яке відрізняється від інших можливих детермінацій. Без цієї ознаки міста не мають власної специфіки й виявляються лише поселеннями, що виконують певні економічні, політичні, військові та інші функції [41, с. 30].

Отож місто, на думку М. Вебера, виступає союзом містян, які знаходяться в однаковому правовому статусі, й складають суспільну організацію офіційного характеру із особливими органами (те, що сьогодні ми називаємо «місцевим самоуправлінням»). В основі такого союзу лежить «характер корпоративності», що може бути інтерпретовано як розуміння містянами міського простору, яке витікає із загальних умов існування [41, с. 31]. Такі міста сприяли перетворенню феодалізму в капіталізм, вони привносили новий дух раціоналізму — порядок та ефективність, але не традиції, як основу ефективного функціонування. Вони стимулювали нові ідеї, культуру, структуру управління. Міста сприяли зросту індивідуальних підприємств, їх самостійності [15, с. 28].

Однак, давши визначення в основі якого лежать особливості соціальної взаємодії, класифікувати міста класик пропонує через їхній переважаючий економічний компонент. Тож він поділяє міста на дві основні групи: місто споживачів та місто виробників. Це не означає, що в містах споживачів мешкають виключно споживачі, а в містах виробників — навпаки, виключно

виробники. Просто в містах споживачів шанси на прибуток виробників й купців визначаються та залежать від присутності «великих» споживачів — княжих або інших великих домів [39, с. 53]. Ступінь та характер типу міста залежать від характеру його соціальної структури, яка дедалі більше ускладнюється та урізноманітнюється.

Суттєвою ознакою міста в економічному плані, також, являється наявність регулярного обміну благами на місці самого поселення в якості суттєвої частини отримання прибутку й задоволення потреб жителів, тобто наявність ринку. Місто є ринковим поселенням [8, с. 120]. Ця характеристика міста не вичерпується лише економічною складовою, оскільки концепція є вихідною для розгортання інших ключових аспектів життєдіяльності міста як складного соціального феномену та його соціально-економічного призначення. Власне, М. Вебер у своїх роботах переважно орієнтувався саме на дослідження соціокультурних, політичних та управлінських аспектів розгляду міської проблематики. Частково він зачіпає тему економічної складової, про що ми зазначали вище, однак детально не зосереджується на ній. Отож закладена теоретична перспектива класика стала методологічною основою більшості робіт сучасних дослідників, що науково розробляють тему міського простору.

Слідом за українським соціологом О. Міхеєвою ми умовно ці методологічні перспективи поділимо на три напрямки — економічний (Е. Дюркгейм, К. Маркс, Ф. Енгельс), соціокультурний (Г. Зіммель, Ф. Тьонніс) та соціально-екологічний (Р. Парк, Е. Берджесс, Л. Вірт) — в залежності від висвітленої проблематики в дослідженнях науковців. Перший напрямок розглядає місто як результат історичного процесу економічного розвитку соціальної системи, як місце концентрації виробництва й розподілу суспільної праці. Саме таке розуміння процесів формування й розвитку урбанізованих поселень представлено в роботах науковців економічного спрямування.

Французький соціолог Е. Дюркгейм, один із перших представників економічної парадигми міського простору, розглядав міста як точки зосередження соціальної маси та розподілу праці. Міста завжди виникають від потреби, що спонукає індивідів постійно знаходитися в максимально можливій

близькості один до одного; вони становлять як би точки, в яких соціальна маса стискається сильніше, ніж в інших місцях [29, с. 17]. При цьому є безліч швидких шляхів повідомлення й зв'язку. Знищуючи або зменшуючи частоти, які розділюють соціальні сегменти, вони збільшують щільність спільноти [8, с. 118].

Розвиваючи цю думку, дослідник зазначав, що по мірі розвитку урбанізації відбувалося формування двох типів солідарності — «механічної» та «органічної». Перша була характерна для доіндустріального суспільства, друга — для сучасного. У першому випадку, відносини між людьми були безпосередніми, «обличчя до обличчя», високо персоналізованими із обмеженим впливом розподілу праці. Кожен знав спеціалізацію іншого та яке місце в соціальній ієрархії він займав. Сім'я та церква були головними агентами соціального контролю. У другому випадку, відношення між людьми будувалися на основі спеціалізації виконаних ними трудових функцій; взаємодія у суспільстві опосередкована; суспільство складається із різних етнічних та конфесійних груп, субкультур. Велике різноманіття поведінкових норм, які передаються в комуні [15, с. 29].

Науковець покладав надії на посилення значення «органічної солідарності», однак він побоювався, що перехід від аграрного суспільства до індустріального загрожує руйнуванням традиційного соціального контролю, посиленням потенційної можливості масових відхилень в поведінці. Отже, саме індустріальне місто, що формується на основі розподілу праці, стає джерелом розвитку органічного типу соціальної солідарності, яка презентує новий етап міського простору.

Якщо для Е. Дюркгейма місто є прикладом органічної цілісності й солідарності, що підтримується за рахунок професійного розподілу влади, то в працях інших представників економічного напрямку — К. Маркса та Ф. Енгельса — індустріальне місто виступає характерною рисою капіталістичної економіки, місцем розгортання класового конфлікту між пролетаріатом й буржуазією.

Для німецького соціолога К. Маркса місто — це певний соціальний пристрій, який запускає механізми класового розшарування, розподілу праці,

відокремлення торгівлі від промисловості й стає майданчиком зіткнення інтересів різних спільнот. Дослідник відзначає, що розвиток міст та їх спеціалізація значною мірою відзначалися рівнем сформованості інфраструктури та інститутів. Науковець розглядає проблеми міста, зачіпає питання міських спільнот, поява яких обумовлена ускладненням міського устрою. Продовжує розвивати цю тематику інший німецький соціолог Ф. Енгельс та у своїй роботі «Становище робітничого класу в Англії» здійснює аналіз положення справ у робочому середовищі найманих працівників у цілому ряді англійських міст. Суспільство великого міста класик порівнює із розрізненими атомами й встановлює факт важливості взаємодії між представниками різноманітних соціальних груп. Приналежність міста до того чи іншого типу залежить від переважаючої міської спільноти в ньому [18, с. 110].

У загальному контексті поглядів К. Маркса та Ф. Енгельса можна побачити, що місто насамперед є індустріальним, тобто відтворює сутнісні риси капіталістичного способу виробництва, стаючи місцем формування й накопичення капіталу, монополізації економічної системи й ареною розгортання класової боротьби. Саме в місті відбувається формування класової свідомості робітників, об'єднання пролетаріату в єдину соціальну силу, яка усвідомлює свій соціальний статус у суспільстві, протиставляючи себе своїм експлуататорам, а отже, постає реальним суб'єктом історичних й соціальних змін [39, с. 48].

Загалом у промисловому місті можна виокремити окремі райони, які заселені робочими. З одного боку, вони розташовуються в територіальній близькості із виробництвом, з іншої — на фізичній дистанції від буржуазії, підкреслюючи соціальну дистанцію. Розвиток індустріальних міст у працях класиків марксизму не є незалежним процесом, а представляється як характерна риса капіталістичної формації [57, с. 50]. Науковцями визначається ієрархія класових пріоритетів, серед яких саме робоче місце й характер праці ділять міський простір, визначають просторовий континуум міста в цілому.

Однак, варто зауважити, що економічна парадигма міста в соціології, представлена в працях Е. Дюркгайма, К. Маркса, Ф. Енгельса має цілий ряд недоліків. Зокрема варто відзначити: 1) недооцінку культурно-історичних

чинників появи та розвитку міста; 2) перебільшення ролі економічного чинника розвитку міста; 3) ігнорування дослідження реальної поведінки городян; 4) опис та визначення міського простору лише з позиції розподілу праці; 5) неувага до соціальної та ментальної сторони міського життя; 6) розгляд та виокремлення міських спільнот виключно в контексті економічної зайнятості населення.

Згодом на основі критики системи теоретиків економічного підходу виникає нова парадигма в дослідженні міста — соціокультурна. Вона розглядає процеси виникнення й розвитку міста з позицій соціокультурного детермінізму, концентруючи увагу на культурно-історичних умовах виникнення міст. Місто постає як соціокультурна гетерогенність, що складається із представників різних соціальних прошарків й культурних орієнтацій. Така специфіка міста створює умови для формування й виокремлення специфічних міських спільнот, які відрізняються за своєю символічною й організаційною культурою [39, с. 50].

Власне, ідею розгляду міста як специфічного осередку культурно-мистецької та духовної діяльності суспільства запровадив німецький соціолог Г. Зіммель. Простір для нього невіддільний від соціальної групи, яка мешкає на певній території з її культурою, особливостями життя. Науковець вводить поняття «виключність простору», маючи на увазі, що кожна його частина унікальна й не має тотожних об'єктів хоча б тому, що кожна з них локалізована у відмінній від іншої точки простору. Простір нерозривно пов'язаний із процесами та формами усупільнення. Кожна людина заповнює простір, центрований відносно неї «своєю субстанцією, своєю діяльністю», а взаємодія між людьми стає його наповненням [72, с. 4]. По-суті, із самим простором нічого не відбувається, значимим стає лише той смисл, який надають йому ті особи, що взаємодіють між собою. Тобто простір набуває певних якостей, які дозволяють людині пов'язати себе із його певною частиною, відчутти власну спорідненість, єдність із ним. Такий процес можливий за наявності меж, адже вони безпосередньо впливають на характер соціальної інформації, що проходить через них.

Тож місто для Г. Зіммеля — це простір, який розділяють, у якому співіснують. Місто — це одночасно й простір, й «шмат простору», й центр точно

не окресленого простору, на який розповсюджує свій вплив місто. Усе залежить від різноманітного змісту (значення) простору в контексті взаємодії [39, с. 97]. Дослідник зазначає, що спершу в місті не було єдиного міського простору, але могли співіснувати та контактувати різні общини. Саме їхнє просторово-символічне зіткнення призвело до того, що в кінцевому результаті ми називаємо спільним простором міста [46, с.103]. Отож класик зосереджується на дослідженні внутрішньої природи міста, визначає закономірності та взаємозв'язки його повсякденного життя. Йому вдалося створити цілісний образ певного міста, та запропонувати концепції, завдяки яким можна вивчати суспільство в цілому, окремі соціальні утворення й, навіть, взаємодію двох осіб.

Продовжує цю традицію ще один німецький соціолог Ф. Тьонніс та одним із перших звертає увагу на дослідження спільнот й вводить у науковий обіг розподіл суспільства на «спільноти» (*gemeinschaft*) та «суспільство» (*gesellschaft*). Перше характерне для традиційних, доіндустріальних суспільств. Соціальне життя там будується на особистісних відносинах між людьми, усвідомленні власної приналежності до сім'ї та кола друзів. Відношення в спільнотах регулюються на основі традицій, під контролем сім'ї та церкви. Спільноту зближає спільна мова, спільні друзі й вороги, уявлення «ми й вони» [29, с. 17].

Друге зображає стан сучасних індустріальних суспільств, в яких відношення в містах більш офіційне, безособове, засноване на розрахунку. Це відбувається через конкурентну й високомобільну природу сучасних суспільств, де відношення між людьми визначаються перш за все відношеннями вигідного та егоїстичного характеру. Якщо раніше людина від народження отримувала свій статус й місце в соціальній ієрархії, то тепер все більшу роль відіграє «битва за існування» між індивідами [29, с. 17]. Науковець був песимістично налаштований щодо майбутнього суспільства. Він вважав сучасне міське суспільство часом занепаду комуні та цивілізації.

Ф. Тьонніс розглядає місто на концептуальному рівні крізь призму соціальних спільнот, що живуть в суспільстві в цілому. Специфіка підходу дослідника до проблеми міста полягає в тому, що він розглядає його не як один із елементів структури суспільства, а через порівняння, співставлення та

протиставлення двох типів суспільної організації — «спільноти» та «суспільства». Для нього в дослідженні міста є лише одна точка зору — це розгляд його як організму, що живе життям спільноти.

Отож праці класиків соціології заклали методологічну основу дослідження міста. Використовуючи два основні напрямки, — економічний та соціокультурний, — наступні покоління дослідників будували власні теорії та підходи до дослідження міста та міського простору. Однак, крім вище зазначених концепцій, існувала ще одна традиція дослідження міста та його просторових характеристик, що сформувалася в американській соціології й постала своєрідним синтезом біологічної, соціальної та культурної методології в аналізі міської проблематики. Власне, ми говоримо про Чиказьку школу соціології, роботи якої найбільше асоціюються із дослідженням міста та його проблематики.

Висхідним пунктом розвитку досліджень у галузі міста Чиказької соціологічної школи стала розроблена американським соціологом Р. Парком соціально-екологічна концепція, в основі якої лежить уявлення про суспільство як організм, у першу чергу біологічний феномен, який, крім соціального рівня, містить також рівень біотичний, що лежить в основі соціального розвитку й визначає, у кінцевому рахунку, соціальну організацію суспільства. Місто він розглядав як єдиний соціальний організм та природне явище, що вміщує безліч соціальних фактів, які розвиваються за власними законами, незалежно від волі та дій людей [39, с. 100]. Завданням дослідницької програми соціальної екології стало виявлення цих соціальних фактів з метою розробки системи соціального контролю.

Типова міська спільнота складається із географічно локалізованих та просторова визначених міських ареалів. Природні ареали є середовищем існування природних груп та мають характерну вибірку зі спільнот суспільства в цілому. Через це суттєво можуть відрізнитися між собою райони одного міста. Є, наприклад, такі ареали, в яких майже немає дітей; є райони із молодими неодруженими дівчатами та юнаками; райони із низьким рівнем політичної включеності, або підтримкою лише однієї політичної сили; ареали із високим

рівнем суїцидів; й райони, де цього всього майже немає. Все це значним чином підкреслює значення місцезнаходження, позиції та мобільності як показників, необхідних для виміру, опису та пояснення соціальних феноменів [44, с. 15]. Тож соціальні стосунки та соціальні дистанції можуть бути співвіднесені із просторовими координатами, оскільки розподіл населення в місті може задавати для кожного окремого індивіда місце проживання та спільноту, з якою він змушений взаємодіяти.

Продовженням ідей соціальної екології стали праці іншого американського соціолога Е. Берджесса. Науковець стверджував, що соціальні проблеми в своїй основі є проблемами міста. Це наштовхнуло його на думку про наявність певної структури міста та можливість виявлення комплексу причин, що породжують негативні явища у тих чи інших його ареалах, а також про те, що ці причини корелюють між собою [39, с. 101]. Досліджуючи сучасне суспільство через місто, дослідник вважав необхідним вивчати «експансію» міста, яка може допомогти зрозуміти та вирішити проблеми, пов'язані із змінами, що супроводжується зростанням міст. Розвиваючи ідеї «природніх ареалів», він по-новому уявляв процес розширення міст, а використовуючи серію концентричних кіл (зон), виявляв та систематизував структуру міста [53].

Згідно із теорією просторова диференціація міста складається із: в центрі — діловий район, наступне коло — змішана зона трущоб та етнічні квартали, далі — робочі райони й промислова зона, далі йде житлова зона середнього класу, останнє коло в схемі науковця — житлова зона із заміськими особняками еліти [38, с. 219]. Ці тенденції, модифіковані та адаптовані до сучасних умов, можна простежити під час вивчення міського простору сучасних мегаполісів, що змушує нас акцентувати увагу на методології Е. Берджесса. Загалом науковець виходив з ідеї, що всі соціальні проблеми є результатом розширення міського середовища, й направляв свої дослідження на вивчення соціальної та особистісної дезорганізації в ній.

Продовжував розглядати соціальне в тісному зв'язку з простором ще один американський соціолог Л. Вірт. Як зазначає науковець, спосіб життя в місті складається під впливом факторів щільності, розміру, різномірності суспільства.

Міське населення утворює соціальні світи, які послаблюють родинні й дружні зв'язки, відносини стають формалізованими. Міста створюють нові взаємозв'язки, але вони є переважно нетривкі, мають тимчасовий, знеособлений характер, оскільки основним видом взаємодії є конкуренція, або взаємодія — як засіб досягнення особистих цілей. Для міста характерною є боротьба за простір, використання окремих територій з максимальною економічною віддачою, а відтак усе більш розведеними у просторі виявляються місце проживання та місце роботи. Як результат, різні частини міста набувають специфічних функцій, а місто в цілому перетворюється на мозаїку соціальних світів, а перехід від одного до іншого «світу» може відбуватися абсолютно несподівано.

Тож мешканці міста для науковця стають носіями «плаваючого статусу» — групи, до яких належить людина, не мають ієрархічного рангу; зникає домінуюча група, з якою б у першу чергу ідентифікував себе індивід. Натомість людина отримує представництво у різних соціальних групах, де активізується якийсь бік її особистості. Ці групи можуть бути взагалі не пов'язаними між собою, або перехресчуватися у несподіваних варіаціях. Такі групи не обмежені певною територією, характеризуються сильною внутрішньою мобільністю, що й робить колективні дії у місті масштабними та непередбачуваними [39, с. 102].

Отож представники соціально-екологічного напрямку підходять до вивчення простору з традиційним акцентом на емпіричних дослідженнях. У міському просторовому розміщенні вони бачать матеріальне вираження, індикатор соціальних систем, структур та відносин. Вони вивчають закономірності, взаємозв'язки зміни просторових й соціальних характеристик розміщення людей. Саме завдяки дослідникам Чиказької школи відбулося накопичення значного емпіричного та теоретичного матеріалу щодо просторового дослідження міста та соціальних явищ, які виникають в ньому. Розроблена також ціла низка методів вивчення міського простору, які сьогодні використовуються дослідниками із усього світу.

У подальшому соціологія міського простору продовжила свій розвиток у декількох напрямках. Ми більше детально зупинимось на розгляді теорій

конфлікту та суперечності (М. Кастельса); концепції простору з точки зору соціального життя людини та типів простору (А. Лефевра); реорганізація простору та значення місцевих конфліктів (Д. Логан та Х. Молотч).

Продовжуючи ідеї міського простору, іспанський соціолог М. Кастельс переносить акцент у поясненні міських процесів на соціальні відносини, віддавши їм головну роль в якості сили, що формує вигляд міста. Міський простір стає планом вираження наявних соціальних відносин. Для пояснення соціальних процесів науковець використовує поняття «простір потоків» й «простір місць». У новому урбанізованому місті виникають два протилежні рухи: включення областей міста в мережі й виключення із них. Перші відносяться до простору потоків, мають в суспільній уяві велику цінність, так як стають «каналами», провідниками міського благополуччя. Другі відносяться до простору місць — позбавлені мобільності та є місцями розриву міської комунікації, а тому й місцем вираження соціального конфлікту [31, с. 29].

В «просторі потоків» відбуваються найбільш важливі процеси, пов'язані із економічним, політичним, технологічним життям суспільства. Вони мобільні, визначаються швидкістю взаємодії, віртуальні. Простір потоків — елітарне, воно оминає географічні бар'єри, гнучке та має високий ступінь свободи. Його протилежність — простір місць, де локально проживають люди. Воно характеризується протилежними якостями: замкнуте, нерухоме, позбавлене ресурсів [31, с. 30]. Міста структуруються й водночас руйнуються боротьбою двох протилежних логік простору потоків та простору місць. Міста не зникають, а трансформуються під впливом нової системи. Міський простір будується навколо цієї подвійної системи.

Французький соціолог А. Лефевр будує іншу концепцію простору, а саме вказує на те, що розвиток суспільства можна зрозуміти лише через вивчення міського життя, через реалізацію міської спільноти. При цьому соціальні стосунки залишаються абстрактними та нереалізованими, доки вони матеріально та символічно не вписуються у населений простір. Тобто, усі форми соціального життя та соціальних стосунків виникають, розвиваються та змінюються як у матеріально реальному, так і соціально уявному контексті міст. Це відбувається

завдяки «виробництву простору» — перманентному процесові сприйняття, осмислення та проживання, у якому втрачається первинне та вторинне — цей рух є циклічним та відбувається від одного до іншого рівнозначного компонента [39, с. 103].

Науковець вивчає простір у трьох площинах. На різних рівнях воно усвідомлюється як сприймаюче, осягаюче, проживаюче. Вивчення кожної з перерахованих категорій допускається за допомогою аналізу тілесного досвіду. Для сприймання такого досвіду спостерігач повинен відійти на певну відстань, яке визначається як «спектральне». Під спектральною відстанню розуміється положення, яке дає можливість вивчати міський простір з конкретної висоти [74, с. 4]. Фактично А. Лефевр є одним із тих авторів, які приділяють увагу простору міста не лише як тлу, на якому розгортається життя суспільства, а й як чинник, що впливає на соціальне життя через «виробництво простору».

Нове бачення міського простору виникає в американських соціологів Д. Логана та Х. Молотча. Головною темою їхньої роботи «Міське багатство» є ідея про центральне значення місцевих конфліктів у розвитку міста. Науковці послідовно аналізують суперечливі вимоги за володіння місцем, яке, будучи товаром, переходить від одного власника до іншого. Різні території міста розрізняються за ступенем близькості до парків, школам, магазинам та іншим послугам. Крім цього кожна територія характеризується психологічними компонентами (соціальні, економічні, сусідські взаємозв'язки), зміна яких призводить до трансформації соціальних взаємодій. Кожне місце містить потенційний конфлікт між його власником та користувачем [54, с. 117]. На думку дослідників, у соціально-стратифікаційному суспільстві класові відмінності керують соціальними відносинами, а просторові зв'язки визначають взаємодію між сусідами в містах. Згідно з цим, просторове положення зображає соціальні відмінності між соціальними групами.

Отже, аналіз напрацювань науковців міського простору дозволив через суто фізичні характеристики виявити складні смисли та соціальні знаки, які наповнюють місто в процесі соціального життя. Сама категорія «міського простору» не має єдиного та універсального визначення та трактується залежно

від дослідницької мети, обраного підходу, у межах якого розглядається означена проблематика. Зокрема *економічна парадигма* розглядає міський простір із позиції економічного розвитку соціальної системи, *соціокультурна парадигма* зупиняється на дослідженні соціокультурного детермінізму, а *соціально-екологічна парадигма* — на аналізі простору міста як соціального організму. У межах кожного із цих підходів було виокремлено дослідників, які займалися розробкою міської проблематики (Див. Таблиця 1.2.1). Нашу увагу привертає остання парадигма, а саме теоретичні напрацювання Р. Парка. Отож простір міста розглядаємо як середовище існування природніх/неприродніх ареалів.

Таблиця 1.2.1

Теоретичні напрацювання авторів у межах трьох парадигм міського простору

<i>Парадигма</i>	<i>Дослідник</i>	<i>Концепція міського простору</i>
ЕКОНОМІЧНА	<i>Е. Дюркгейм</i>	Місто як точки зосередження соціальної маси та розподілу праці
	<i>К. Маркс</i>	Місто як певний соціальний пристрій, в якому основу складає класове розшарування
	<i>Ф. Енгельс</i>	Місто як взаємодія між представниками різноманітних соціальних груп
СОЦІОКУЛЬТУРНА	<i>Г. Зіммель</i>	Місто як простір, який розділяють та у якому співіснують
	<i>Ф. Тьонніс</i>	Місто як організм, що живе життям спільноти
СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНА	<i>Р. Парк</i>	Місто як єдиний соціальний організм, що вміщує безліч соціальних фактів
	<i>Е. Берджесс</i>	Місто як соціальна структура, що складається із концентричних кіл
	<i>Л. Вірт</i>	Місто як мозаїка соціальних світів

Висновки до розділу 1

Аналіз описаних у першому розділі явищ було здійснено на основі концепцій «простір» та «міський простір». Порівняльна характеристика предметних полів суспільно-природничих наук у вивченні сенсу та змісту простору дозволила окреслити його особливості в межах: 1) *фізики* (опис фізичних явищ та процесів у просторі); 2) *філософії* (сутність та особливості існування буття у просторі); 3) *географії* (розташування об'єктів та явищ у просторі); 4) *соціології* (місце існування та взаємодії соціальних акторів у просторі).

Аналіз наукових теорій показав, що найвагоміший внесок у розробку теоретичних засад дослідження простору зробили дослідники фізичної (І. Ньютон, А. Ейнштейн) та філософської (І. Кант, Г. Лейбніц) наук. Зокрема, автори у своїх дослідженнях роблять акцент на фізичних явищах простору та розглядають його як форму уявлення суцього, в якому виділяються та структуруються фізичні тіла. Розгляд категорії із цієї позиції дозволив нам виокремити базові властивості простору, які складають його основу.

Однак, варто зауважити, що науковці з інших дисциплін не менш плідно працюють над цією категорією. Так, вважаємо за доцільне виокремити соціологію, дослідники якої виконують свою роботу в залежності від обраного концепту простору. Власне, нашу увагу привернули дослідження таких авторів, як: *Г. Зіммель* (простір як форма, що не має самовідтворюючої дії); *П. Сорокін* (простір як вмістилище різних місць-позицій); *П. Бурдьє* (простір як соціальна структура); *М. Кастельс* (простір як вираження суспільства).

Загалом більшість концепцій простору розглядаються крізь призму двох основних, — *реляційної* (простір як загальна форма координації матеріальних об'єктів та їхніх станів) та *субстанціальної* (простір як нерухоме вмістилище реально наявних матеріальних об'єктів), — однак нам вдалося виокремити ще й *соціологічну* концепцію та довести її об'єктивність та спроможність у дослідженні простору та його видів. Сам простір у межах соціології

розглядається нами із позиції трьох аспектів: як поле взаємодії соціальних акторів (Г. Зіммель, І. Гофман, П. Бурдьє); як порядок соціальних позицій (П. Сорокін, М. Кастельс); як вмістилище місць та об'єктів (Р. Парк). У межах нашого дослідження вважаємо за доцільне поєднати ці аспекти та розглядати *простір* як місце існування та взаємодії соціальних акторів, яке структурується та розміщується на певній території. Дотримання цієї позиції дозволяє нам вийти на аналіз міста через категорію простору.

Отож у наступному етапі аналізу було здійснено опис концепції міського простору крізь призму соціологічного підходу. Так, було виокремлено три основні парадигми до вивчення міста та його просторових характеристик: *економічна* — розглядає міський простір як історичний процес економічного розвитку соціальної системи (Е. Дюркгейм, К. Маркс, Ф. Енгельс); *соціокультурна* — визначає міський простір як соціокультурну гетерогенність, що складається із представників різних соціальних й культурних орієнтацій (Г. Зіммель, Ф. Тьонніс); *соціально-екологічна* — інтерпретує міський простір як біологічний організм, що лежить в основі соціального розвитку (Р. Парк, Е. Берджесс, Л. Вірт).

Окрім цього, нами було схарактеризовано декілька нових напрямків у розгляді міського простору, а саме: *М. Кастельс* (міський простір як вираження наявних соціальних відносин); *А. Лефевр* (міський простір крізь призму соціального життя людини); *Д. Логан та Х. Молоч* (міський простір з точки зору місцевих конфліктів). Отож проаналізовані автори здійснили значний вклад в досліджуване явище та залишили великий багаж теоретичних напрацювань міського простору. У нашій роботі ми будемо використовувати теорію соціально-екологічної парадигми, а саме опиратися на концепцію природних ареалів Р. Парка. Оскільки, на нашу думку, ця теорія найбільш точно відповідає тематиці нашого дослідження та дозволить вийти на опис організованого молодіжного середовища в просторі міста. Відповідно до цього, наступним кроком нашого дослідження буде теоретичний аналіз категорії молодіжного середовища.

РОЗДІЛ 2. МОЛОДІЖНЕ СЕРЕДОВИЩЕ В МІСЬКОМУ ПРОСТОРИ: ОСНОВИ ДЛЯ СОЦІОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ

§ 2.1. Аналіз молодіжного середовища в просторі міста: теоретичний аспект

Міський простір має унікальну структуру, яка складається зі складного переплетіння місць, подій, людей та відносин між ними. Кожне таке явище займає свою територію та володіє певною особливістю, яка відрізняє його від інших. Зокрема, нашу увагу привертає діяльність та взаємодія молодих людей у просторі міста, а саме формування організованого молодіжного середовища. Оскільки попри невизначеність позицій в міському просторі, молодь відрізняється самодостатністю: це особливе світосприйняття, специфічні потреби та інтереси. Так, українські соціологи О. Вишняк, М. Чурилов, С. Макеєв підкреслюють, що сучасна міська молодь посідає значне місце в соціальній структурі суспільства та має спільні проблеми, соціальні потреби та інтереси, особливості життєдіяльності [59, с. 38]. Тож однакові ідеї та бажання об'єднують молодих людей. Як результат, відбувається створення власного виняткового середовища, в якому молодь здійснює свою як внутрішню, так і зовнішню діяльність.

Власне, основою аналізу молодіжного середовища насамперед є формулювання та інтерпретація основних понять дослідження. Вважаємо, що перш за все необхідно почати із категорії *молодь*, оскільки саме вона складає основу нашої роботи. Вивчення сутності молоді як соціальної групи й форм прояву її активності дасть можливість зрозуміти загальну природу та особливості молодіжного середовища, а також вийти на його опис та структуру.

Аналіз молоді, зазвичай, розпочинають із визначення її «нижніх» та «верхніх» кордонів віку, однак і досі в науковому дискурсі ведеться дискусія щодо його характеристики. Так, в соціології молодь ототожнюється із віком від 16 до 30 рр., однак, з огляду на соціальну неоднорідність молоді, ці рамки постійно переглядаються (від 16 до 35 рр., від 14 до 30 рр., від 13 до 25 рр. тощо), а відтак саме дослідник задає доцільні вікові параметри відповідно до

досліджуваної проблематики. Як результат, російський соціолог О. Родина [52, с. 19] звертає нашу увагу на виокремлення якісних показників молоді, а не кількісних. Нами виявилася цікавою ідея використання саме якісної концепції віку, оскільки це дозволить нам по-новому подивитися на молодіжне середовище в міському контексті. Отож молодь пропонуємо розглядати як велику суспільну групу, що має специфічні соціальні, культурні й психологічні риси, а також формує стартові умови для самостійного існування у суспільстві.

Зважаючи на вище зазначене, пропонуємо виділити декілька концепцій, що сформувалися в ХХ ст. та своєрідно визначають сутність молоді. Російський соціолог В. Луков систематизував їх та виокремив три принципово різні підходи до вивчення молодих людей: соціально-психологічний (В. Штерн, С. Фріс, К. Грооса, М. Бюлер, Г. Холл, Л. Фойер); субкультурний (М. Мид, К. Маннгейм, Е. Шпрангер, Ф. Тенбрук, Л. Коган); структурно-функціональний (Т. Парсонс, Е. Фромм, І. Кона, В. Фридрих, В. Райх, Г. Маркузе).

Соціально-психологічний підхід представляє молодь соціальною групою, що виділяється в структурі суспільства по періоду вікових гормональних перебудов організму більшості людей, які супроводжуються підвищенням їх активності та соціальної мобільності, прагнення до підвищення соціального статусу. При цьому особлива увага приділяється психологічному стану людини, який особливим чином позначається на її соціальній поведінці [36, с. 103]. Вказані особисті якості зазвичай проявляються у молоді й можуть бути ознаками новоствореної молодіжної групи.

Науковці німецької школи в 1920-х рр. одними з перших почали активно досліджувати психологічні та фізіологічні фактори, що визначають основні риси молоді. Особливий інтерес викликають напрацювання німецького соціолога В. Штерна. Дослідник зазначав, що молодь характеризується не лише особливою спрямованістю думок та почуттів, але й винятковим способом дій. Автор описує його як проміжний між дитячою грою й серйозною, відповідальною діяльністю дорослого та підбирає для нього нове поняття — «серйозна гра». В. Штерн вважає, що людина залишається молодою до тих пір, доки вона до чогось прагне; має перед собою цілі; знає, що за стадією, яку вона досягла, є інша — вища [10,

с. 82]. Молодь повинна завжди щось шукати та знати, що саме вона шукає, й в цьому сенсі залишатися вічно молодю.

З іншого боку, англійський соціолог С. Фріс розглядав стан молодості як певний процес переходу від дитинства до зрілості. Основними напрямками змін є два «вектори», а саме: перехід від залежності — до незалежності та від безвідповідальності — до відповідальності [22, с. 132]. Самовизначення молодої людини складається в результаті комплексних особистісних змін: психологічного дорослішання, появи почуття самостійності, формування індивідуальних цінностей та принципів, на основі яких інтерпретуються навколишні явища й власні вчинки [52, с. 20]. Отож з огляду на своє специфічне положення молодь водночас відтворює наявні соціальні відносини, й, заразом, привносить в них значні корективи для формування власного молодіжного простору.

Субкультурний підхід розглядає соціальні явища, зокрема молодіжні, із позиції феноменології людської культури. Дослідники прагнуть осмислити світ молоді в його бутті, у співвідношенні із конкретними уявленнями, цілями й мотивами поведінки реально дієвих молодих людей. Перераховані суб'єктивні прояви фіксуються й концептуалізуються як наслідок об'єктивних процесів, що відбиваються в певних типах культури. Відповідно, сутнісні характеристики молоді інтерпретуються як форми субкультури. При цьому саме поняття культури використовується в декількох значеннях — як ступінь засвоєння соціальних норм, як сума духовних багатств, накопичених людством, й як спосіб людської діяльності [32, с. 31].

Зокрема, американський соціолог М. Мид у своїй книзі «Культура й причетність: Дослідження розриву поколінь» запропонувала гіпотезу про безпосередній зв'язок типів культури з типами відношень між поколіннями. Авторка виявила, що на певній стадії розвитку цивілізації молодь перестає відігравати роль лише учня. Так, в сучасному суспільстві виникає префігуративна культура, яка орієнтується на майбутнє, та в якій дорослі навчаються у молоді. Минулий досвід не лише недостатній, а й може перешкоджати подальшому розвитку суспільства [25, с. 168]. Ця концепція

виводить молодь на новий рівень міжпоколінного авторитету, що означає визнання з боку дорослих та взаємне навчання один одного.

Не менш цікавою є субкультурна концепція молодих людей німецького соціолога Ф. Тенбрука. Науковець у своїй книзі «Молодь й суспільство. Соціологічні перспективи» розглядав молодь як проміжну стадію, перехід, який необхідний для здійснення дорослих ролей, введення в культуру. Це нормальна функція молодих людей, яку з ними пов'язує суспільство. Молодь, у такий спосіб, осмислюється як певний культурний фільтр, що дає, з одного боку, культурі можливість продовжувати свій розвиток, а з іншого боку, впливати на цей розвиток [35, с. 91]. Відповідно дослідник наполягає на дослідженні феномену трансформації культури й того, як з нею справляється суспільство та молодь.

Структурно-функціональний підхід заснований на принципах умовного ділення суспільства на групи й представляє молодих людей обмеженою соціально-демографічною групою, яка має специфічні соціальні позиції, статус й ролі, а також є об'єктом та суб'єктом процесу змін поколінь. Однак, при визначенні кордонів молодіжного віку необхідно враховувати соціально-психологічні та соціальні особливості людини, а саме: початок молодості пов'язаний із активними фізіологічними та психологічними процесами в організмі людини, а кінець молодості обумовлений підвищенням соціального статусу людини, припиненням його залежності від батьків, настанням його повної відповідальності за себе [36, с. 105]. Тобто ці критерії в конкретних умовах й для конкретних індивідів мають суттєві відмінності та можуть варіюватися в широкому діапазоні.

Американський соціолог Т. Парсонс сфокусував свою увагу саме на процесі соціалізації молодого покоління, яке контролюється зі сторони суспільства. Сам процес соціалізації науковець розглядав із позиції соціологічної теорії функціонування суспільства, яка описує процеси інтеграції людини в соціальну систему та адаптації її до неї. Універсальним завданням соціалізації є формування в молоді, яка вступає в соціальну систему, стійких ціннісних орієнтацій та інших компонентів культури. При цьому забезпечується

безперервність та відтворюваність суспільних процесів [14, с. 123]. На думку автора, молода людина в процесі соціалізації «вбирає» в себе загальні цінності під час взаємодії із «важливими іншими», у результаті чого дотримання загальноприйнятих нормативних стандартів стає частиною її мотиваційної структури, її потребою [76, с. 200].

Іншу концепцію будує німецький соціолог Е. Фромм, який прагнув визначити, що впливає на розвиток людини й надає йому можливості для внутрішнього росту. Зокрема, науковець надавав суспільству провідне значення у формуванні особистості, однак молода людина — не лише об'єкт впливу. Вона сама здатна впливати на динаміку соціальних змін та обставин. Так, автор виділяв особливий процес формування людини, який отримав назву «адаптація». Е. Фромм виділяє два її види: «статистичну» та «динамічну». Під першою розумілася адаптація, при якій молодь не змінює своїх поглядів, а лише трансформує свої звички. Під другою — молода людина змінює свою особистість, установки та судження. Власне, науковець вважає, що молодь може пристосуватися до всіх умов існування, й намагається з'ясувати кордони цієї пристосованості [9, с. 75]. Дослідник стверджував, що можна виокремити більш стійкі риси натури особистості, особливу увагу при цьому приділяючи аналізу молодого віку людини.

У межах нашої роботи ми не будемо опиратися на жоден із перерахованих підходів, оскільки вони не відповідають проблематиці нашого дослідження та не можуть бути прив'язані до концепції міського простору. Відповідно до цього, пропонуємо здійснити огляд інших позицій характеристики молоді. Так, при здійсненні аналізу наукового дискурсу щодо вивчення молодих людей, ми виявили декілька цікавих тематик у її дослідженні, а саме: молодь як суспільна небезпека (М. Брейк, С. Фрит, У. Миллер, Г. Маркузе, Д. Рисмен, Д. Хебдидж, Ш. Ейзенштадт); молодь як дефініція переходу (Г. Шельски, Ю. Зубок, У. Бек, Е. Еріксон, М. Дуглас, Л. Виготський); молодь як надія суспільства (П. Митев, К. Маннгайм, Ч. Рейч, І. Ільїнський, М. Мид, М. Карват, Т. Роззак, В. Чупров).

Молодь як суспільна небезпека. Прихильники цієї позиції розглядають молодь як девіантну групу, яка характеризується неприйняттям цінностей та

ідеалів та являє собою загрозу порядку, який існує в сучасному суспільстві. Сама концепція виникає в західній соціології у 20-30-тих рр. ХХ ст. у роботах науковців, які займалися дослідженням молоді зі соціальних «низів». А згодом вона отримала зображення у дослідженнях неформальних та контркультурних об'єднань молоді.

Німецький соціолог Г. Маркузе трактував молодь як соціальну базу перетворень суспільства, зокрема революційних. Науковець висунув ідею «нових революційних сил» — молоді та інтелігенції. До того ж автор вважав, що молоді люди інстинктивно відмовляються від співробітництва зі системою, а також завжди гостро відчують несправедливість у суспільстві, що перетворює їх в особливий суб'єкт протестних настроїв [19, с. 147]. Самі протести розглядаються як засіб молоді утвердити й посилити свій соціальний капітал, згуртуватися навколо розв'язання важливої проблеми, організувати власні дії та знайти своє місце у суспільстві.

Не менш впливовою сьогодні є концепція американсько-ізраїльського соціолога Ш. Ейзенштадта. Науковець вважає, що в міру дорослішання молодої людини місце сім'ї в її житті займає молодіжна група, яка виконує як об'єднувальну, так і роз'єднувальну функції. У молодіжних групах відбувається зміна ролей — від тих, які нав'язуються спорідненим оточенням, до тих, які диктує суспільство. Такий перехід має вигляд спільної боротьби молоді проти ролей, які нав'язуються дорослими [17, с. 6]. Зміна соціальних ролей може набувати девіантного характеру.

Молодь як дефініція переходу. Прихильники цієї позиції розглядають молодість як перехідний процес життєвого етапу людини. Власне, перехідність, як певна властивість соціальної та культурної установки, є відмінністю, що дозволяє виділити молодь у відносну цілісність, яка відрізняється від інших та являється складовою суспільної еволюції. Сьогодні відбувається перехід до «префігуративної» тенденції суспільного устрою, що породжує нові перспективи та ризику розвитку молоді.

Значний розвиток у дослідження соціальної ролі молоді здійснив німецький соціолог Г. Шельски, який висунув гіпотезу про те, що в сучасному суспільстві

молоді люди не наділені особливим соціальним статусом та відповідною соціальною роллю. Молодь — лише перехідна ланка від соціальної ролі дитини до соціальної ролі дорослого [33, с. 142]. Ця нормативна «несамостійність» молоді, на думку автора, є її провідною рисою. Вона породжує все проблемне поле молодіжного існування у суспільстві, де молодь виявляється між двома соціальними горизонтами: одним із них є сім'я з її особистісним домінантним відношенням, а іншим — анонімні суспільні структури з їх бюрократизацією, раціональністю, знеособленістю відносин. Прірву між цими двома горизонтами, що характеризують протилежні вимоги до особистості, й доводиться долати молодій людині [28, с. 173]. Як зазначає науковець, молодість потрібна для того, щоб допомогти індивіду здійснити перехід від одного світу в інший.

Згодом ідея переходу знаходить своє віддзеркалення в розвитку рискологічної концепції російського соціолога А. Зубок. Згідно з теорією, ризик являється соціально обумовленим та виникає у зв'язку з перехідним станом молодості як фази життєвого шляху та реалізується в процесі інноваційної діяльності молодих людей. При цьому ризик визнається суттєвою характеристикою молоді як на соціально-груповому, так і на індивідуально-особистісному рівні [34, с. 10]. Як зазначає дослідниця, проникнення ризику в структуру важливих властивостей молоді відбувається під впливом нового етапу соціокультурної революції. Він пов'язаний зі зміною процесу передачі соціального досвіду між поколіннями [28, с. 174]. Сьогодні основою самостійності молодих людей стає не лише природне прагнення до подолання залежності від батьків або старших, але й обмеженість досвіду останніх в сучасних умовах, які швидко змінюються.

Молодь як надія суспільства. Представники цієї позиції розглядають інноваційний потенціал молодих людей, який пов'язують з ідеями майбутнього соціального устрою, якісного перетворення суспільства на краще. Концепція, зазвичай, домінує в соціологічному дискурсі в переломні моменти історії. Наприклад, для нашої країни вона була характерна у 90-ті рр. ХХ ст., коли відбувалася комплексна соціальна трансформація українського суспільства.

Зокрема, нам видається цікавою позиція німецько-британського соціолога К. Маннгейма. Автор вважав, що молодь є певною мірою резервом, який виступає на передній план, коли таке поживлення стає необхідним для пристосування до швидко мінливих або якісно нових обставин. До того ж молодь, на думку автора, виконує функцію животворного посередника соціального життя та характеризується неповною включеністю в статус суспільства. Цей параметр універсальний та не обмежений ні місцем, ні часом. Вирішальним фактором, який визначає вік зрілості є той, в якому молодь вступає в суспільне життя. [58, с. 2]. Молодь не прогресивна, не консервативна, вона — потенція, готова до будь-яких починань.

Також у контексті розгляду соціального потенціалу молоді варто виокремити напрацювання болгарського соціолога П. Митева. Дослідник окреслював роль молоді в розвитку суспільства, використовуючи одночасно поняття соціалізації та ювентизації. Так, перший термін описує суспільний вплив, спрямований на інтеграцію молоді в наявну соціальну систему. Друге поняття описує зміни, що молодь вносить в суспільні відносини. По суті ювентизація є специфічним видом творчості, що створений доступом молоді до соціальної та культурної системи [77, с. 12]. Ці процеси пов'язані між собою, оскільки включаючи молодь в наявну систему суспільних відносин, суспільство міняється саме. Відповідно, підкреслюється соціальна значимість молоді та її суб'єктний початок.

У межах магістерської роботи ми частково опиратимемося на ідеї третьої концепції та розглядатимемо інноваційний потенціал молоді як один з аспектів організованого молодіжного середовища, що репрезентується у просторі міста. Зацікавленість цим аспектом пов'язана із тим, що сьогодні молодіжне середовище являється безпосереднім проявом молодіжної ініціативи, надає можливості для розвитку особистісного потенціалу, сприяє перетворенню дійсності й водночас інтегрує молоде покоління в суспільну систему.

Власне, наступним кроком у дослідженні пропонуємо здійснити аналіз *молодіжних об'єднань*, що складають фундамент молодіжного середовища. Насамперед зазначимо, що об'єднання виникають на основі безпосередньої

соціальної активної участі молоді, оскільки саме через активність здійснюється самовизначення молодих людей, задоволення їх потреб та інтересів. Вона переходить на рівень конкретних свідомих дій, коли в ній присутні всі вказані елементи. Соціальна активність пов'язана із перетворенням цікавості у фактор дій та спрямована на ліквідацію невідповідності між внутрішніми потребами та умовами існування.

У цьому контексті доцільно виокремити цілі створення молодіжних об'єднань. Ми поділяємо думки російських соціологів М. Переверзевої й З. Калининої [40, с. 113] та слідом за ними виділяємо наступні цілі: 1) забезпечення проведення дозвілля молоді; 2) надання можливості для самовираження; 3) захист різноманітних інтересів молоді; 4) задоволення потреб молоді у активній творчій діяльності; 5) об'єднання молодих людей для участі в соціальному житті суспільства. Відповідно до цього, молодіжні об'єднання ми визначатимемо як форму самоорганізації молодих людей, спрямовану на реалізацію потреб та інтересів своїх учасників, а також на вирішення соціальних проблем й протиріч, які зачіпають як суспільно значимі, так і специфічні для молоді цілі.

На додаток, варто визначити причини виникнення молодіжних об'єднань. Для цього звернемося до класифікації російського соціолога Е. Здравомислової [26, с. 89]. Авторка виділяє три групи теоретичних моделей, які пояснюють причини об'єднання людей: теорія «колективної поведінки» (Е. Фромм, Г. Блумер, С. Липсет, Д. Сноу, Д. Мосс); теорія відносної депревації (Т. Гарр, Д. Девис, Н. Смелзер, С. Стоуффер); теорія мобілізованих ресурсів (М. Зальд; М. Асим; Дж. Маккартні, Дж. Дженкінс, Ч. Тіллі). Пропонуємо більш детально розглянути зазначені концепції та спробувати пристосувати їх до молодіжних об'єднань.

Теорія «колективної поведінки». У межах цієї концепції молодіжні об'єднання розглядаємо як форми «колективної поведінки», які проявляються в конфліктних ситуаціях та виникають на основі стихійності, спонтанності. Це пояснюється тим, що властивий сучасному суспільству динамізм, багатство масових комунікацій обумовлюють нестабільність соціальних інституцій та

ускладнюють соціальну адаптацію молоді, засвоєння цінностей та норм. Відповідно ці процеси призводять до розвитку ізоляції молодих людей та усунення їх від участі в соціальному житті. Як наслідок, відбувається зародження радикальних та екстремістських молодіжних об'єднань.

Значну увагу спонтанності в колективній поведінці приділяв американський соціолог Г. Блумер. Науковець відзначав, що колективна поведінка виникає як спонтанне явище, яке не пов'язане з попередніми домовленостями. І вже в наслідок колективних дій формується координаційний механізм. Також варто погодитися з американським соціологом Д. Сноу та французьким соціологом Д. Моссом, які вказують, що спонтанність — ширша характеристика. Вона властива колективній поведінці не лише на її початковій стадії, але й на наступних, зачіпаючи її окремі форми, етапи, аспекти в ході всього процесу розвитку [56, с. 118]. Автори прийшли до висновку, що спонтанні дії в колективній поведінці часто призводять до зміни попередньо сформованого плану дій та являються однією із важливих причин виникнення насильства.

Теорія відносної депривації. В основі цієї теорії лежить концепція протестних орієнтацій, яку пов'язують із суб'єктивними та об'єктивними деприваціями особистості. Сама депривація являє собою систему відхилень від реальних соціальних норм у суспільстві та в різних соціальних спільнотах, які зображають певний ступінь ізоляції індивіда від соціального кола та соціального середовища [16, с. 858]. Відчуття від'єднання, незадоволення, розходження між потребами й можливостями їх задоволення ведуть до стресу, агресії, протестних орієнтацій молоді, а звідси до появи протестних молодіжних об'єднань.

Розробкою концепції протестних орієнтацій з позиції теорії відносної депривації займався американський соціолог Д. Девис. Науковець розглядав умови соціального протесту й революції з точки зору динаміки — ріст незадоволення, що викликаний погіршенням умов життя. Якщо довгий період підвищення матеріального добробуту різко змінюється погіршенням умов життя, то це сприймається більшістю людей як невідповідність їхнім очікуванням щодо реального стану речей. Продовжує розвивати ці ідеї американський соціолог *Т. Гарр*. Дослідник вважає, що відносна депривація та подальший протест

посилуються в результаті порівняння можливостей своєї статусної групи з іншими групами, які швидше переміщуються на вищі позиції в соціальній структурі й мають більше можливостей [23, с. 87]. Автор серед ключових моментів теорії виділяє ризики й здатність влади до репресій.

Теорія мобілізованих ресурсів. Цей підхід зосереджує увагу на ресурсах та мобілізованих можливостях колективу як вирішального фактора виникнення об'єднань. Відповідно невдоволення повинні розглядатися в кращому випадку як вторинні причини їх виникнення. Молодіжні об'єднання розглядаємо як специфічний вид організації, що має внутрішні та зовнішні чинники й ресурси розвитку, наявність яких сприяє перетворенню орієнтацій на зміни в цілеспрямовану діяльність [12, с. 75].

Вагомий вклад у розробку теорії мобілізованих ресурсів здійснив американський соціолог М. Зальд. Він розробляє концепцію, згідно з якою суспільні об'єднання є набором поглядів й переконань групи людей, які воліють змінити деякі елементи соціальної структури або розподіл благ у суспільстві, або те й інше одночасно. Американський соціолог Ч. Тіллі продовжував розвивати теорію та у своїй роботі «Від мобільності до революції» зазначав, що колективна дія складається з людей, які діють разом для досягнення спільних інтересів. Для науковця мобілізація є процесом, яким група набуває колективного контролю над ресурсами, необхідними для дій [75, с. 25]. Такими ресурсами можуть бути робоча сила, товари, голоси виборців й будь-яка кількість інших речей.

У своїй науковій діяльності особливу увагу теорії мобілізованих ресурсів приділив американський соціолог Дж. Дженкінс. Дослідник зазначав, що рухи являються раціональною, адаптивною відповіддю на наявні вигоди й витрати різноспрямованих дій. Основні цілі рухів визначаються конфліктом інтересів всередині інституціоналізованої системи владних відносин. Відповідно незадоволення, викликані подібним конфліктом, наскільки повсюди, що формування й мобілізація руху залежить від змін в ресурсах, організації груп й можливостях колективної дії. Автор вважає, що централізовані, формально структуровані рухи являються більш типовими для сучасних суспільних рухів, а

також ефективнішими для мобілізації ресурсів й подолання стійких викликів, ніж децентралізовані, неформальні структури [55, с. 134].

У нашій магістерській роботі вважаємо за доцільне використання ідей теорії мобілізованих ресурсів, оскільки саме її напрацювання відповідають тематиці нашого дипломного дослідження. Отож опираючись на зазначену теоретичну модель, можемо визначити, що причиною створення молодіжних об'єднань є прагнення до змін актуального стану суспільства. Молодь незадоволена тим «вантажем», який їй нав'язує соціум. Вона прагне змін наявного положення справ та створення нових можливостей для побудови життя. Відповідно молоді люди об'єднуються на основі спільних ідей та продукують нові правила «гри» у суспільстві.

Наступним важливим кроком в аналізі є чітке виокремлення двох протилежно різних типів молодіжних об'єднань: *неформальних та формальних*. Під неформальними молодіжними об'єднаннями, зазвичай, розуміють соціальні об'єднання різноманітних категорій молоді, відмінною рисою яких є система внутрішніх соціальних зв'язків, норм, дій, що складається спонтанно та являється продуктом не інституціональної організації, а результатом самодіяльності. Вони існують як стихійний процес, що не піддається управлінню суспільством та протистоїть наявній соціальній системі [13, с. 40]. Отож молодіжні неформальні об'єднання визначимо як тип самоорганізації поза рамками соціальної структури суспільства, що направлений на організацію інтересів учасників.

Формальні молодіжні об'єднання створюються усвідомлено, як правило, для вирішення певних виробничих, суспільних й інших завдань. Зазвичай, їхня соціальна активність проявляється згідно з наявними нормами у суспільстві, а отже діяльність повністю регламентована. Власне, в цих об'єднаннях молода людина свідомо обмежує свою свободу та делегує певні владні обмеження обраним лідерам для досягнення цілей організації та реалізації власних інтересів. Головними ознаками формалізації об'єднання є фіксованість його елементів: документально закріплена система норм та правил [70, с. 114]. Отож формальні молодіжні об'єднання визначимо як форму організованої структури, яка має

чітко визначені цілі, напрямки діяльності, систему комунікацій та механізми контролю. Фундаментом нашого дипломного дослідження є саме формальні об'єднання, які розглядаємо як підґрунтя для формування молодіжного організованого середовища.

У наступному етапі дослідження пропонуємо більш детально розглянути категорію «*організоване молодіжне середовище*». Здійснивши аналіз вітчизняної та закордонної літератури, ми так і не змогли знайти напрацювань дослідників із цієї тематики. Саме тому, пропонуємо спершу здійснити огляд окремих складових зазначеного поняття. Зокрема, розпочнемо зі загального опису терміну «середовище», яке буде базою нашого авторського визначення.

Загалом середовище розглядається як певна взаємозалежна сукупність, розташування феноменів, речей, точок відносно один одного у заданій системі координат, що допускає вироблення чи встановлення визначеного характеру взаємин та правил. Зазначене дозволяє виокремити наступні ключові характеристики середовища: 1) взаємозв'язок подій та явищ, що відбуваються; 2) неможливість розглядати одне явище у відриві від інших [24, с. 93]. Тож середовище постає як не лише географічно зумовлений феномен, але й як те, що має визначальну вагомість й цінність для об'єктів/суб'єктів та об'єднує їх у певну, регламентовану правилами, соціальну сукупність.

Розгляд середовища з такої позиції дозволяє по-новому подивитися на його властивості, а відтак спробувати концептуалізувати категорію через молодіжний аспект із додаванням елементів організованості, що зумовлено темою дослідження. Наведене вище надає нам можливість ввести в обіг поняття організованого молодіжного середовища та інтерпретувати його як відкритий конструкт з певним набором подій, відносин й процесів, які об'єднують молодих людей на основі механізмів упорядкованості та структурованості.

Отже, нам вдалося здійснити аналіз понять «молодь», «молодіжне об'єднання», «формальне молодіжне об'єднання» та «організоване молодіжне середовище», що дозволило визначити теоретичні фундаментальні принципи нашої наукової розвідки (Див. Таблиця 2.1.1). У наступному пункті роботи пропонуємо здійснити соціологічне моделювання організованого молодіжного

середовища в просторі міста, що дасть можливість краще зрозуміти особливості його формування.

Таблиця 2.1.1

Авторські теоретичні визначення основних понять у межах організованого молодіжного середовища

ПОНЯТТЯ	АВТОРСЬКА ІНТЕРПРЕТАЦІЯ
МОЛОДЬ	Велика суспільна група, що має специфічні соціальні, культурні й психологічні риси, а також формує стартові умови для самостійного існування у суспільстві.
МОЛОДІЖНЕ ОБ'ЄДНАННЯ	Форма самоорганізації молодих людей, що спрямована на реалізацію потреб та інтересів своїх учасників, а також на вирішення соціальних проблем й протиріч, які зачіпають як суспільно значимі, так і специфічні для молоді цілі.
ФОРМАЛЬНЕ МОЛОДІЖНЕ ОБ'ЄДНАННЯ	Форма організованої структури, яка має чітко визначені цілі, напрямки діяльності, систему комунікацій та механізми контролю
ОРГАНІЗОВАНЕ МОЛОДІЖНЕ СЕРЕДОВИЩЕ	Відкритий конструкт з певним набором подій, відносин й процесів, які об'єднують молодих людей на основі механізмів упорядкованості та структурованості

Джерело (Авторське напрацювання)

§ 2.2. Соціологічне моделювання організованого молодіжного середовища в просторі міста в межах теорії конструювання реальності П. Бергера та Т. Лукмана та концепції міських ареалів Р. Парка

Теоретико-методологічною засадою для нашої магістерської роботи було обрано основоположні теоретичні принципи концепції соціального конструювання реальності австрійсько-американського соціолога П. Бергера та німецького соціолога Т. Лукмана [11] (Див. Таблиця 2.2.1). Основні принципи парадигми були розроблені в 60-х рр. ХХ ст. та втілені науковцями у праці «Соціальне конструювання реальності. Трактат зі соціології знання». Загальною метою соціального конструктивізму є вивчення процесів конструювання людиною мінливого й змінного соціального світу. Перевагою використання парадигми являються особливості аналізу самої соціальної реальності, які дозволяють розширити традиційну сферу соціальних позицій шляхом включення до неї нових, які створюються у процесі взаємодії.

Таблиця 2.2.1

Концепція соціального конструювання реальності П. Бергера та Т. Лукмана та її пристосування до формування організованого молодіжного середовища

КОНЦЕПЦІЯ СОЦІАЛЬНОГО КОНСТРУЮВАННЯ РЕАЛЬНОСТІ П. БЕРГЕРА ТА Т. ЛУКМАНА	
<i>Теоретичні положення парадигми соціального конструктивізму</i>	<i>Адаптація основних принципів теорії до молодіжного середовища</i>
ОНТОЛОГІЧНІ ПОЛОЖЕННЯ	
Суспільство являє собою діалектичну єдність об'єктивної та суб'єктивної реальності.	Молодь є особливою суспільною групою, яка водночас може бути як і об'єктом впливу, так і суб'єктом дії.
Індивіди, групи та суспільство в цілому беруть участь в трьох процесах, які відбуваються одночасно: інтерналізація, об'єктивація та екстерналізація.	У першому випадку молоді люди проходять через процес вторинної соціалізації, тобто інтегруються у соціальну систему, вивчають та

<p>Інтерналізація пов'язана з досягненням й власною інтерпретацією соціальної реальності. Об'єктивація являє собою виділення тих явищ й факторів, які існують насправді, незалежно від суб'єктного стану. Екстерналізація показує включеність суб'єкта в життя суспільства, його вплив на соціальні зміни.</p>	<p>поділяють суспільно визнанні правила, норми, цінності, а відтак відтворюють їх. У другому випадку молодь здатна вносити зміни в соціальні відносини. Так, вона є автором вибору, носієм ініціативи, а тому займає панівну роль в перетворенні дійсності. Відповідно молоді люди спроможні продукувати</p>
<p>Кожен окремий або колективний член суспільства одночасно екстерналізує себе у світ та інтерналізує останній як об'єктивну реальність. Як наслідок, бере участь в соціальній динаміці.</p>	<p>суб'єктивну реальність, яка може проявлятися у створенні власного молодіжного середовища. Власне воно може формуватися на ознаках організованості та згодом стати повноцінною частиною соціальної системи.</p>
<p>Реальність повсякденного життя являє собою інтерсуб'єктивний світ, який індивід розділяє з іншими людьми.</p>	<p>Молодь являє собою відносно стійку сукупність людей, що відрізняються від інших більш-менш однаковими</p>
<p>Конструювання світу відбувається не індивідуально у свідомості кожного, а спільно з іншими людьми в різного роду практиках. Це підтверджується тим, що повсякденний світ люди створюють в своїх діях й переживають його як реальний.</p>	<p>рисами умов життя й масової свідомості, спільними нормами, цінностями та інтересами. Молоде покоління взаємодіє один з одним та здійснює спільну діяльність. Отож можемо припустити, що молоді люди поділяють одну реальність, яка зрештою об'єднує їх. Як результат, відбувається створення власного унікального середовища, в якому здійснюється спільна як внутрішня, так і зовнішня практика молоді, що</p>

	<p>може характеризуватися ознаками організованості.</p>
<p>Реальність повсякденного життя не просто повна об'єктивацій, вона можлива лише завдяки їм. Індивід постійно оточений об'єктами, які позначають суб'єктивні наміри його партнерів.</p>	<p>У межах середовища в ході взаємодії та творення реальності молодь формує власні знакові форми, що стають суб'єктивно доступні іншим й виходять за рамки процесу «віч-на-віч», а також свідчать про належність молоді людини до цього оточення.</p>
<p>Важливим в об'єктивації є процес сигніфікації, тобто усвідомлення людиною знаків або знакових систем. Вони відрізняються від інших об'єктивацій своєю явною інтенцією бути показником суб'єктивних значень.</p>	<p>Власне однією з важливих знакових систем молодіжного середовища є вербальна комунікація. Якраз за допомогою неї молодь може не лише обмінюватися інформацією через певні мовні знаки, але й впливати один на одного, формувати думку про себе, ділитися досвідом та вміннями з іншими. Згідно з цим, мовленнєва комунікація підтримує різні сторони діяльності молодих людей, а відповідно забезпечує взаємодію всередині середовища та утворює нову соціальну реальність.</p>
<p>Мовні знаки являють собою найбільш важливу знакову систему суспільства. З одного боку, мова дає можливість людині об'єктивувати безліч переживань протягом її життя, а з іншого — дозволяє типізувати переживання й досвід, якими вона може поділитися з іншими людьми.</p>	
<p>Різні конструкції суспільства пов'язані з різноманітними домовленостями про те, що цінне всередині групи, оскільки конструювання світу відбувається не індивідуально у свідомості кожного, а спільно з іншими людьми. Відповідно</p>	<p>У рамках певного середовища в процесі домовленостей молоді люди створюють власні особливі правила та цінності, які є важливими й вагомими для них. Саме вони координують співробітництво та</p>

<p>будь-яке знання підтримується завдяки постійній взаємодії індивідів один з одним.</p>	<p>діяльність утворення як всередині, так і ззовні. Кожен член середовища поділяє такі норми, а тому відтворює або вдосконалює їх. Відбувається формування основного соціального запасу знання, яке підтримується завдяки постійній взаємодії молоді один з одним у межах середовища. Згодом механізми правил й норм можуть набувати ознак формальності та перетворюватись на офіційні закони (статути, переліки правил, механізми контролю та мотивації, методи управління, та комунікації).</p>
--	---

Джерело (Авторське напрацювання)

Виокремлення ключових положень конструювання соціальної реальності дозволило нам виявити загальні особливості творення організованого молодіжного середовища. На додаток, у рамках магістерської роботи нашу зацікавленість викликає теоретичний аспект етапів його створення. Це пов'язано із тим, що формування організованого середовища для молоді відбувається у процесі повсякденної взаємодії та являється процесом складним й комплексним, а тому ґрунтується на певних етапах, які необхідно пройти. Згідно з цим, пропонуємо розглянути властивості стадій зазначеного процесу через призму інтерпретативної схеми конструювання реальності, яку запропонували соціологи П. Бергер та Т. Лукман [11]. Автори концепції виокремлюють декілька основних рівнів у цьому процесі, які доречно проаналізувати більш детально (*Див. Таблиця 2.2.2*).

Таблиця 2.2.2

Інтерпретативна схема конструювання реальності П. Бергера та Т. Лукмана та її аплікація до етапів формування організованого молодіжного середовища

ІНТЕРПРЕТАТИВНА СХЕМА КОНСТРУЮВАННЯ РЕАЛЬНОСТІ

П. БЕРГЕРА ТА Т. ЛУКМАНА

<i>Теоретичні рівні інтерпретативної схеми</i>	<i>Адаптація основних рівнів схеми до організованого молодіжного середовища</i>
<p>Вся людська діяльність піддається <u>хабітуалізації</u>. Будь-яка дія, яка часто повторюється, стає звичкою та починає автоматично відтворюватися у майбутньому.</p>	<p>Молодь звільняється від постійної необхідності витратити зусилля на прийняття тих чи інших рішень повсякденної реальності, а тому звільняє енергію для ухвалення рішення, коли це справді необхідно. Інакше кажучи, саме задній план звичної діяльності надає можливості передньому плану для міркувань та інновацій. Власне зазначений процес дозволяє рухатися вперед, а тому створювати щось нове. Одним із результатів такої творчості може бути створення молодіжного середовища.</p>
<p>На практиці важлива частина хабітуалізації людської діяльності безпосередньо пов'язана із процесом <u>типізації</u>. Вона характеризується ідентифікацією з тим, що вже було, зриванням покровів новизни та впізнаванням тотожності феномена через тип, до якого він «приписаний». Саме схема типізацій дозволяє не лише розуміти навколишні явища та один одного, але й здійснювати вплив на характер соціальної взаємодії.</p>	<p>Загалом сукупність типізації створює постійно відтворювані зразки певних взаємодій та процесів, які втілюються у молодіжному середовищі. А відтак ті чи інші дії утворюють певну систему «кодів», яка є зрозумілою для членів цього середовища. Відповідно до цього, молоді люди, які взаємодіють протягом тривалого часу, можуть передбачати повсякденну поведінку один одного. «Він робить це знову» перетворюється на «Ми робимо це</p>

	<p>знову». Згодом така взаємодія може переходити на інший рівень, який виражається у вирішенні більш важливих питань, які стосуються молодіжного середовища. Власне типові дії стають звичаями, а пізніше — нормами, правилами, які записані у статутах, тобто набувають формальності та організованості. Як результат, молодіжні середовища сприймаються як ті, що володіють власною реальністю. На цій стадії відбувається створення організаційної структури, статусної та рольової системи, а також системи контролю та мотивації.</p>
<p>Наступним етапом інтерпретативної схеми конструювання реальності є <i>інституціоналізація</i>, що закріплює процес типізації. Вона забезпечується завдяки колективним уявленням та зусиллям, спрямованих на досягнення типізації.</p>	<p>Саме зв'язки й колективні уявлення зрештою являють собою певну сталу соціальну структуру, яка зі свого боку закріплюється у повсякденності та проявляється в емоційному забарвленні й специфіці молодіжного середовища. Так, молодіжне середовище набуває стійкості у свідомості, стає набагато більш реальним та не може бути легко зміненим. Формула «Ми робимо це знову» тепер замінюється на формулу «Так це робиться». На цьому етапі виникає стійкий образ молодіжного середовища, який уявляється як</p>

	окрема об'єктивна реальність, щось сформоване та організоване.
Об'єктивна реальність потребує процесу <i>легітимації</i> , тобто способів її «пояснення» та виправдання. Завдяки їй створюються нові значення, які сприяють інтеграції вже наявних значень.	Реальність молодіжного середовища набуває своєї масивності в процесі передачі її новим поколінням. Однак така реальність являється швидше певною традицією, яка передається не безпосередньо, а через інших. Тобто легітимація необхідна перш за все для «молодшого» покоління, яке прийде на заміну «старшому». Це пов'язано із тим, що початковий сенс середовища недоступний їх розумінню в термінах пам'яті. Згідно з цим, на цьому етапі створюють послідовні та чіткі форми легітимації в термінах порядку та організованості, які стають достатньо переконливими для нового покоління. Вони створюють відповідне захисне покривало когнітивної та нормативної інтерпретацій, які використовуються для пояснення існування та діяльності молодіжного середовища.

Джерело (Авторське напрацювання)

Доповненням до теоретико-методологічної засади дипломного дослідження стала теорія міських природних ареалів американського соціолога Р. Парка [44] (Див. Таблиця 2.2.3). Фундаментальні засади концепції сформовані дослідником у 50-х рр. ХХ ст. та викладені у статті «Міська спільнота як просторова конфігурація й моральний порядок». Зауважимо, що в концепції нашу увагу привертає ідея просторового згуртування об'єктів у місті, що пояснюється

тематикою нашої магістерської роботи, а тому пропонуємо більш ґрунтовно зупинитися саме на ній.

Таблиця 2.2.3

Концепція міських ареалів Р. Парка та її пристосування до формування організованого молодіжного середовища в просторі міста

КОНЦЕПЦІЯ МІСЬКИХ АРЕАЛІВ Р. ПАРКА	
<i>Теоретичні положення концепції міських ареалів</i>	<i>Адаптація основних принципів теорії до теми магістерської роботи</i>
<p>Спільнота тяжіє до деякого зразка (pattern), який незмінно виявляється констеляцією певних <i>типових міських ареалів</i>, які можуть бути географічно локалізовані та просторово визначені. Кожний типовий міський ареал містить характерну вибірку із населення спільноти загалом.</p>	<p>Власне місто являється винятковим соціальним простором, який значною мірою визначається та конструюється взаємодією людей з простором фізичним. Така співпраця набуває різного характеру, а тому зазначене утворення виступає не лише у ролі єдиного фізичного простору, але й формує у своїх межах різноманітні міські ареали, які відрізняються один від одного. У рамках магістерського дослідження нас буде цікавити саме молодіжний склад соціального життя міста. Ми припускаємо, що у міському просторі існують ареали, де діяльність молодих людей є відчутнішою ніж в інших. Одним із таких ареалів є центр міста, який завжди приваблює молодь своєю атмосферою та енергетикою. У центрі збираються різноманітні групи молоді, які взаємодіють між собою та здійснюють спільну діяльність. Ми допускаємо, що такі аспекти можуть</p>

	<p>мати вагу при прийнятті рішення щодо територіального розташування молодіжного середовища та його функціонування загалом. Відповідно до цього, формування організованого середовища для молоді може набувати природно-штучного характеру, де природним є більше скупчення молоді в одних ареалах міста, ніж в других, а штучним — створення для цих молодих людей певного осередку.</p>
<p>Підкреслюється значення позиції та розташування як показників, що необхідні для опису та пояснення соціальних феноменів.</p>	<p>Територіальне розташування може мати суттєве значення у діяльності молодіжного середовища, оскільки воно здатне відігравати значну роль у виборі напрямків його роботи. Згідно з цим, опис фізичного простору та його позиції у місті займає важливе місце в дослідженні організованого середовища для молоді.</p>

Джерело (Авторське напрацювання)

Отже, теоретичний аналіз концепції соціального конструювання реальності соціологів П. Бергера та Т. Лукмана дав можливість визначити, що організоване молодіжне середовище являється важливим конструктом, який вписаний у соціальне життя міського простору та визначає реальність завдяки взаємодії та комунікації молоді. Конструювання молодіжного середовища відбувається за допомогою процесів хабітуалізації, типізації, інституціоналізації та легітимації. Використання додаткової теорії міських ареалів соціолога Р. Парка дозволило виявити особливе значення територіального розміщення для діяльності молодіжного організованого середовища у просторі міста. Крім цього, схематично представлено авторську модель концептуалізації понять з позиції

обраного підходу (Див. Рисунок 2.2.1), що надає можливості наочно виокремити основні категорії дослідження.

Рисунок 2.2.1

Модулювання концептуальної схеми формування організованого молодіжного середовища в просторі міста

Джерело (Авторське напрацювання)

Висновки до розділу 2

Опис виокремлених у другому розділі позицій було здійснено в межах трьох категорій, а саме: «молодь», «молодіжне об'єднання» та «організоване молодіжне середовище». Окреслення якісної концепції аналізу молоді дозволило по-новому подивитися на категорію та виділити три принципово різні підходи до вивчення молодих людей: *соціально-психологічний* (молодь як соціальна група, що виділяється в структурі суспільства по періоду гормональних перебудов організму людей); *субкультурний* (молодь як форма субкультури, що

характеризується конкретними уявленнями, цілями й мотивами); *структурно-функціональний* (молодь як соціально-демографічна група, що має специфічні соціальні позиції, статус й ролі).

Також здійснено аналіз теорій соціологів, які працювали у зазначених напрямках. Зокрема, нам вдалося розглянути напрацювання таких авторів, як: *В. Штерн* (молодь як група із особливою спрямованістю думок та почуттів, а також винятковим способом дій); *С. Фріс* (молодість як певний стан переходу від дитинства до зрілості); *М. Мид* (молодість як культура, в якій дорослі навчаються у молодих людей); *Ф. Тенбрук* (молодь як проміжна стадія, яка необхідна для здійснення дорослих ролей, введення в культуру); *Т. Парсонс* (молодь як відтворювач загальноприйнятих стандартів та норм суспільства); *Е. Фромм* (молода людина як об'єкт та суб'єкт впливу соціальних явищ та обставин).

Окрім цього, нами було виявлено декілька нових тематик у дослідженні молодого покоління, а саме: *молодь як суспільна небезпека* (молодь як девіантна група, яка характеризується неприйняттям цінностей та ідеалів сучасного суспільства); *молодь як дефініція переходу* (молодість як перехідний процес життєвого етапу людини); *молодь як надія суспільства* (молоді люди як інноваційний потенціал, що пов'язують з ідеями майбутнього соціального устрою, якісного перетворення суспільства на краще). Наголошено, що у рамках наукової розвідки акцент робитимемо на ідеях третьої концепції, оскільки ми припускаємо, що сьогодні молодіжне середовище являється безпосереднім проявом молодіжної ініціативи.

Зроблено характеристику властивостей молодіжних об'єднань. Зокрема, виокремлено цілі їх створення та дано авторське роз'яснення поняття. На додаток, виділено три групи моделей, які пояснюють причини виникнення об'єднань молоді: *теорія «колективної поведінки»* — молодіжні об'єднання розглядаються як форми поведінки, які проявляються в конфліктних ситуаціях (Г. Блумер, Д. Сноу, Д. Мосс); *теорія відносної депревації* — молодіжні об'єднання інтерпретуються через призму протестних орієнтацій (Д. Девис, Т. Гарр); *теорія мобілізованих ресурсів* — молодіжні об'єднання визначаються як вид організацій, що мають внутрішні та зовнішні ресурси розвитку (М. Зальд,

Дж. Дженкінс, Ч. Тіллі). Особливу увагу звернено на типи молодіжних об'єднань: *формальні* та *неформальні*.

Проведено теоретичний аналіз категорії організоване молодіжне середовище та введено в обіг авторське визначення терміну. Крім цього, обґрунтовано застосування положень теорії конструювання реальності П. Бергера й Т. Лукмана та концепції міських ареалів Р. Парка до формування молодіжного організованого середовища. Отож, у наступному розділі нашої роботи пропонуємо здійснити опис емпіричних досліджень інших науковців у межах нашої тематики, а також зобразити та інтерпретувати результати авторського соціологічного дослідження.

РОЗДІЛ 3. ТЕОРЕТИКО-ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРГАНІЗОВАНОГО МОЛОДІЖНОГО СЕРЕДОВИЩА В ПРОСТОРІ МІСТА

§ 3.1. Особливості вивчення категорії молодіжного середовища в міському просторі: прикладні дослідження

Дослідження, міського простору, сьогодні виходять на новий рівень й стосуються питань не лише засвоєння нової території, але й трансформації міста та його структури під потреби конкретних соціальних груп та індивідів зокрема. Особливе місце в цьому процесі посідає міська молодь, яка завжди готова підтримувати нові починання та ідеї. Соціальна активність та ініціативність об'єднують молодих людей, що дає поштовх для утворення та формування виняткових молодіжних середовищ. Вони функціонують у просторі міста, а також стають незмінною його частиною.

Зазначені особливості являються доволі масштабними, а тому викликають зацікавлення у дослідників. Однак, сучасні науковці зосереджуються на дослідженні молодіжного середовища в місті з позиції неформальних груп (Г. Моргунова, О. Власова, Г. Гун, Н. Карбаїнов), а також проявів девіантної поведінки (І. Рущенко, О. Сердюк, В. Штима, Б. Булеза) та екстремізму (А. Тодосієнко, М. Марценюк, А. Кірсанов, Д. Давидов) в ньому. Проблематика молодіжного організованого середовища наразі залишається поза увагою авторів. Проте, незважаючи на це, нам вдалося знайти декілька дотичних до нашої теми наукових доробок, які пропонуємо розглянути більш детально.

Право на місто: повсякденні практики молоді й партисипація у виробництві міського простору [6]. Емпірико-соціологічне дослідження проводилося в травні-червні 2019 р. російськими соціологами Н. Антоною, С. Абрамовою та В. Поляковою. Об'єктом дослідження стала молодь, яка навчається та працює у місті. Дослідницями були висунуті два питання, на які вони намагалися дати відповідь: 1) у який спосіб міський простір, як фактор задоволення широкого спектру потреб та інтересів, вписано в життєві плани молоді у контексті реалізації права на місто?; 2) яке значення, для молодого

покоління, мають можливості управління містом, присвоєння міського простору та його виробництва?

Загалом методом очного анкетування (квотний вид відбору) опитано 750 респондентів у віці від 18 до 30 рр. Квотні параметри вибірки були створені для двох категорій молоді: студентської (N=350) та тієї, що працює (N=400), всередині кожної з яких квотувалися вікові групи (18-20, 21-25 рр. для студентів та 18-20, 21-25, 26-30 рр. для працівників) приблизно в рівному співвідношенні. Також, у ролі контрольної характеристики виступала стать: квота на участь чоловіків складала не менше 40% від вибіркової сукупності.

Окрім цього, авторки провели 22 напівформалізовані інтерв'ю. Критеріальний відбір інформантів будувався з урахуванням статі, віку, категорії молоді, а також намірів щодо подальшого проживання в місті. На додаток, було опитано 10 експертів: спеціалістів/керівників молодіжних проєктів та представників наукового товариства — дослідників молодіжного активізму та партисипації. Після розшифровки аудіозаписів інтерв'ю, отриманні текстові матеріали були узагальнені та згруповані відповідно до завдань дослідження.

Проведене дослідження являється достатньо великим та охоплює значне коло висвітлених запитань, однак ми зупинимося лише на тих, які будуть найбільш корисними для нашої роботи. Перш за все, звернемо увагу на особливості взаємодії молоді та міської влади. Дослідниці зазначають, що на законодавчому рівні політика міста не враховує запити молодіжних очікувань, пов'язаних з можливостями вибору. Вони виділяють три базові моделі поведінки молодих людей в такій ситуації.

Перша модель — «модель невтручання» — заснована на страху участі або відсутності віри в результативність прояву своєї позиції. При цьому залишається нереалізованим суб'єктивний потенціал молоді, що призводить до підвищення незадоволення своїм життям, відчуття незатребуваності у місті. Молоді люди стикаються із роботою влади лише в конкретні моменти часу.

Друга модель — «модель широкі участі» — має на увазі відкриту зацікавлену позицію, готовність її відстоювати, у тому числі в діалоговій формі з суб'єктами, які залучені до розв'язання актуального питання. Відкритість

адміністрації стимулює молодь на виробництво нових практик, які стають рушійною силою змін в міському просторі в цілому. При інституціональній підтримці молоде покоління може «вийти» за межі локального на рівень глобальних трансформацій міста як соціально-територіального утворення.

Третя модель — «модель втечі» — передбачає готовність до зміни місця проживання як відгук на незадоволену політику місцевої влади. Згадана модель більшою мірою висвітлює неготовність вбудовувати свій «локальний» життєвий проєкт в мікросередовище міста, яке існує. Стандартні акції владних структур не можуть вирішити зазначену проблему.

Авторки зауважують, що міській молоді характерна друга модель поведінки, що свідчить про перехід від споживання міського простору до його виробництва, через створення нових форм соціальних практик. Більш ніж половина опитаних респондентів призналися, що готові включитися в ініціативи «малих справ», які орієнтовані на покращення міста, систем взаємодії містян та становлення співробітництва з управлінськими структурами. Молоде покоління формує потребу в інноваційному розвитку міського простору й співучасті відповідальності за нього, перед собою та наступними поколіннями.

Отож, результати дослідження являються доволі цікавими й висвітлюють певні аспекти молодіжної активності у просторі міста. Вагоме значення для нас мають виокремлені авторами моделі, оскільки ми припускаємо, що організоване молодіжне середовище формується активною молоддю, яка готова брати участь у процесах життєдіяльності міського простору. У цьому контексті пропонуємо проаналізувати наступну працю, яка стосується мотивації соціальної активності міського молодого покоління.

Право на місто: мотивація соціальної активності міської молоді [5]. Цікаве соціологічне опитування проведено у кінці 2020 р. онлайн соціологами Н. Антоною та С. Абрамовою. Об'єктом дослідження виступала молодь міста у віці від 18 до 30 рр. Всього було опитано 800 людей: 60 % із них — дівчата, 40 % — хлопці. Розподіл респондентів по віку виглядає наступним чином: 18-22 рр. — 55 %, 23-26 рр. — 28 %, 27-30 рр. — 17 %. Частка молоді, яка працює та навчається являється приблизно однаковою. Також використовувався квотний

відбір, контрольна ознака — основний вид діяльності (освітня або професійно-трудова). У зв'язку з чим, по віку було допущено зміщення, адже студентська молодь представлена у віковій групі 18-22 рр.

Дослідниці виділили шість основних груп мотивів участі/неучасті молодих містян в практиках, що націлені на розвиток міста. В основі першої групи мотивів — ідея покращення світу (47 % від числа всіх висловлених причин участі) або допомоги окремим людям (16 %). Місто в такому розрізі стає фундаментом реалізації альтруїстичних потреб. Друга група мотивів опирається на бажання мати комфортне, сприятливе середовище проживання: 58 % респондентів прагнуть, щоб їхнє місто було красивим, чистим, сучасним. У третю групу були включені мотиви, пов'язані зі самореалізацією: молоді містяни прагнуть повноцінно використовувати свій вільний час для суспільної користі (13 %), розвивати свої особистісні якості (13 %), просунути свої проекти (7 %). Четверту групу склали статусні мотиви: придбання корисних знайомств (7 %), кар'єрне просування та отримання влади (2 %).

Базис п'ятої групи полягає у заміщенні неуспішної діяльності міської влади більш ефективними діями мешканців щодо розв'язання регіональних проблем: 34 % опитаних вважають, що молоді містяни включаються до процесу перетворення навколишнього простору в той момент, коли розуміють, що адміністрація міста не справляється зі завданням адаптації міського простору до потреб молодих людей; 6 % респондентів готові представляти інтереси місцевої спільноти в управлінні містом. Реалізація комунікативних потреб лежить в основі шостої групи мотивів: 8 % опитаних розглядають колективні форми міської активності як можливість проводити час із друзями та однодумцями.

Окрім цього, авторки визначили особливості мотивації відмови молодих людей від активних дій, які спрямовані на перетворення міста. Учасники дослідження вважають, що люди не виявляють суспільної активності через відсутність таких вмінь (9 %) й необізнаності про технології «безболісної» участі в житті соціуму (51 %), а також через втрату інтересу до цієї сторони свого життя (15 %), байдужості та лінощів (32 %). Також антимотивом є уявлення про значні фінансові та тимчасові витрати, що супроводжують таку діяльність, і впевненість

у потребі пускати в дію особистісні ресурси (33 %). На додаток, відзначається низька готовність молоді залучатися до практик пов'язаних зі змінами міського простору.

Виокремлений дослідницями мотиваційний розподіл соціальної активності висвітлює декілька важливих для нас аспектів, а саме звертаємо свою увагу на п'яту групу мотивів. Вважаємо, що молодіжне організоване середовище створюється на базі нових віянь, які виникають у системі потреб молоді та з якими не може впоратися владна структура міста. У міському просторі з'являються модерні осередки для молодих людей, які відповідають їхнім інтересам. Одним із таких середовищ являється молодіжний центр, робота якого спрямована на створення належних умов для розвитку молодого покоління та надання йому широкого спектру послуг. Пропонуємо у наступному дослідженні проаналізувати особливості його функціонування в Україні.

Молодь України — 2019 [67]. Опитування проводилося, на замовлення Міністерства молоді та спорту України, з 20 липня до 10 серпня 2019 р. Методом дослідження було структуроване інтерв'ю «віч-на-віч». Цільова група — молодь віком від 14 до 35 рр. (громадяни України). Географія дослідження — 24 адміністративні одиниці України і м. Київ (окрім тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та тимчасово неконтрольованої території України, де органи державної влади тимчасово не здійснюють або здійснюють не в повному обсязі свої повноваження).

Вибіркова сукупність склала 2 000 респондентів, віком від 14 до 34 рр., репрезентативна за основними соціально-демографічними ознаками (стать, вік, область проживання, розмір населеного пункту); стандартні відхилення за достовірних 99 % й співвідношенні змінних від 0,1 до 0,5 становлять 1,73-2,8 %. Запитання сформовано з урахуванням попередніх соціологічних досліджень, які проводилися відповідно до замовлення Міністерства молоді та спорту України.

Дослідження є об'ємним та включає декілька розділів, які висвітлюють окремі тематики по молоді. Нашу зацікавленість викликає другий розділ, який присвячений проблематиці ефективності молодіжної політики, а саме діяльності молодіжних центрів. Результати надані за 2018/2019 рр. та порівнюються між

собою, що дозволяє прослідкувати динаміку думок молодих людей. Так, у 2018 р. інформацією щодо існування молодіжного центру на території населеного пункту, в якому мешкає, не володіли 65,1 % опитаної молоді, а вже у 2019 р. — 48,5 %. 11,8 % молоді наголосило на відсутності такої інституції, як молодіжний центр у їхньому населеному пункті, що на 6,1 % менше, ніж у 2018 р.

У 1,5 раза зросла частка молоді, якій відомо про існування молодіжних центрів, але яка їх не відвідує з різних причин — з 15,5 % у 2018 р. до 23,8 % у 2019 р. Також позитивна динаміка спостерігається й за показником частки молоді, яка відвідує молодіжні центри на території свого населеного пункту: їх питома вага серед респондентів за результатами соціологічного опитування 2019 р. зросла порівняно з попереднім роком у 4,5 раза та склала 6,7 %. Кожна п'ятнадцята молода людина в Україні, з опитаних (6,6 %), мала певні ускладнення з наданням відповіді на запитання про існування молодіжного центру на території свого населеного пункту.

Також, 12,4 % опитаної молоді беруть або брали участь у діяльності молодіжного центру з тією або іншою періодичністю. При цьому 2,8 % молодих людей є активним учасником діяльності цього центру. Третина молодого покоління (31 %) не бере участі в діяльності молодіжного центру з причини власної зайнятості й 26,5 % — з тих причин, що їх це не цікавить. Молодіжний центр, на думку опитаної молоді, повинен надавати, насамперед, послуги з профорієнтації та сприянні у працевлаштуванні (51,9 %); послуги спортивних заходів (51,3 %); надавати юридичні консультації (45,7 %); здійснювати роботу з кризовими категоріями молоді (45,0 %) та надавати консультації психолога (44,2 %).

Вище зазначене дозволяє виявити, що, попри позитивну динаміку збільшення обізнаності молодих людей щодо діяльності молодіжних центрів, відсоток незацікавленої в їх функціонуванні молоді є достатньо високим. Сьогодні значна частка молодого покоління, з певних причин, відмовляється брати участь у формуванні й практиках молодіжного середовища та займає пасивну позицію. Молодіжні центри оформляються завдяки незначній частині

соціально активної молоді. Для глибшого розуміння зазначених процесів вважаємо за потрібне здійснити додатковий аналіз іноземних досліджень з цієї проблематики та виокремити деякі цікаві наукові доробки.

Оцінка ставлення відвідувачів до молодіжних центрів у Туреччині [4].

Оцінювання проводилося турецькими дослідниками О. Ялмаз та Р. Орхан у 2020 р. Метою дослідження було виявити ставлення відвідувачів молодіжних центрів до освітніх, соціальних, фізіологічних аспектів заходів й програм, що проводяться самими молодіжними центрами та їх фізичним середовищем. Відбір респондентів здійснювався за демографічними змінними, а саме: вік, стать, тривалість членства та регіон, в якому розташований молодіжний центр. Вибірка складалася із членів молодіжного центру у Діярбакірі, Кіріккале, Коджаелі, Трабзоні та Вані. В опитуванні взяли участь 561 молода людина зі середнім віком 16-19 рр. (38,5 %). З них 359 (64 %) дівчат та 202 (36 %) хлопців.

На додаток, до форми персональної інформації, як інструменту збору даних, була використана шкала, що була розроблена дослідниками для вимірювання ставлення відвідувачів до молодіжних центрів. Шкала була підготовлена на основі «Шкали задоволеності дозвіллям (LSS)» Дж. Берда й М. Рагеба та передбачала 24 пункти та 6 субфакторів: освітній, фізіологічний, відпочинковий, соціальний, психологічний аспекти та фізичне середовище. На всі питання відповідали за 5-бальною шкалою Лайкерта від 1-го («Повністю не згідний») до 5-ти («Повністю згідний»).

Група «відпочинок» дала загальне середнє значення $x = 3,74 \pm 1,18$, що відповідає діапазону «згоден» за 5-бальною шкалою Лайкерта. Згадані показники свідчать про те, що заходи та програми, які проводять молодіжні центри, організовано відповідно до потреб й бажань молоді. Вони допомагають відвідувачу позбутися стресу та сприяють його цікавому проведенню дозвілля. Аспект соціалізації шкали склав у середньому $x = 3,52 \pm 1,17$, що відповідає діапазону «згоден» за 5-бальною шкалою Лайкерта. Відвідувачі молодіжних центрів вважають, що його заходи, програми та культурні проекти сприяють їхній соціалізації.

Психологічний ефект програм та заходів зі загальним середнім значенням $x = 3,84 \pm 1,11$ відповідає діапазону «згоден» за 5-бальною шкалою Лайкерта. Результати вказують на те, що молодіжні центри сприяють підвищенню впевненості в собі їх членів та мають позитивний психологічний вплив на них. Внесок молодіжних центрів у фізіологічний розвиток відвідувачів зі загальним середнім значенням $x = 3,36 \pm 1,23$ відповідає діапазону «згоден» за 5-бальною шкалою Лайкерта. Дані свідчать про те, що члени не можуть визначити наскільки ефективними були спортивні заходи та програми, а тому молодіжним центрам рекомендується зайнятися розвитком своїх здібностей у цій сфері.

Освітній аспект молодіжних центрів зі загальним середнім значенням $x = 3,55 \pm 1,21$ відповідає діапазону «згоден» за 5-бальною шкалою Лайкерта. Відвідувачі зазначають, що діяльність, програми, співробітники та молодіжні лідери являються освітньо-компетентними у своїй сфері. Фізичне середовище дало загальне середнє значення $x = 3,79 \pm 1,22$, що відповідає діапазону «згоден» за 5-бальною шкалою Лайкерта. Показники вказують на те, що відвідувачі вважають фізичні умови, обладнання та розташування молодіжних центрів достатньо зручними. Результати дослідження показують, що діяльність молодіжних центрів, у Туреччині, є на достатньо високому рівні та позитивно сприймається їх відвідувачами.

Сприйняття якості обслуговування молодіжних центрів [1]. Метою цього дослідження було здійснити вимірювання якості обслуговування у молодіжних центрах, що працюють у регіоні TR42 рівня 2 (Коджаелі, Сакар'я, Дюздже, Болу, Ялова). Опитування проводилося у 2019 р., також турецькими дослідниками Б Алігул, Х. Ердем Мумку, А. Озлюєн, Н. Мумку. Методом анкетування виявлено особливості взаємозв'язку між демографічними змінними та якістю фізичного середовища, якістю вихідної продукції та якістю взаємодії субвимірів молодих людей у віці 15-29 рр. Вибірка дослідження становила 388 осіб, які являються членами молодіжних центрів, у регіоні TR42 рівня 2 (райони), та регулярно беруть участь у їхніх заходах.

Автори визначають, що якість обслуговування молоді, яка бере безпосередню участь у діяльності центрів, не відрізняється за гендерною

змінною. Молодіжні центри однаково залучають до своїх подій як дівчат, так і хлопців. Однак, відмінності виникають у віковій змінній, де виявлено різницю у вимірі якості фізичного середовища, вимірі якості взаємодії та вимірі якості вихідної продукції серед груп 14-18 рр., 19-24 рр., й 25-29 рр. Науковці зазначають, що якість обслуговування, у першій віковій групі, є значно вищою ніж в інших групах з позиції усіх трьох вимірів. Основною причиною таких результатів може бути те, що діяльність молодіжних центрів більшою мірою відповідає потребам та інтересам молодих людей вікової групи 14-18 рр.

Окрім цього, дослідники виявили певні особливості при дослідженні змінної молодіжного центру. Так, виникають значні відмінності в якості обслуговування молоді центрами у різних регіонах. Науковці вважають, що така різниця викликана організаційним кліматом, індивідуальними факторами, культурними причинами та факторами фізичного середовища. Визначено, що менші за розміром молодіжні центри володіють нижчим рівнем якості обслуговування. Це пояснюється тим, що малі приміщення не дозволяють надавати їм широкий спектр послуг, а тому у них нижча кількість відвідувачів. Отож, виникає взаємозв'язок між фізичними умовами існування центрів та якістю їхнього обслуговування. На перший план виходять такі ознаки, як: розташування та обладнання. Відповідно простір, в якому функціонує центр для молоді, відіграє важливе значення у його діяльності.

Реальність діяльності молодіжних центрів у Йорданії з позиції їхніх членів [2]. Опитування проводилося йорданським дослідником І. Аталла Аль-Джаафрах у 2018 р. У ході дослідження було опитано 550 активних членів молодіжного центру, з п'яти південних районів Йорданії, а саме: Акаба, Карак, Маан, Тафіла та Петра. Науковець розробив інструментарій, який складався з 51 елемента та охоплював 5 основних стовпів: цілі та планування, обладнання та можливості, соціалізація та волонтерства, а також культурна та спортивна діяльність. До інструмента було застосовано альфа-рівняння Кронбаха, яке мало рівень надійності 0,81. Значення являється відносно високим й говорить про надійність виконаної роботи.

Для кожного окремого пункту анкети було підраховано бали й значення відповідей учасників опитування відповідно до його полів та категорій. Згідно з цим, автор виявив, що рівні в усіх галузях були «середні» з помірними значеннями. Дані свідчать про слабку діяльність центрів, у виокремлених сферах. Науковець співвідносить зазначене із відсутністю цілей та організованих планів у молодіжних центрах, а також з повторюваністю та дублюванням річних планів. Окрім цього, центрам не хватає мінімального рівня обладнання та можливостей для повноцінного функціонування, оскільки у них наявні проблеми з фінансуванням. Також виникають труднощі зі залученням до роботи компетентних модераторів у тих напрямках, в яких відбувається діяльність центрів для молоді.

На основі отриманих результатів дослідник надає декілька рекомендацій щодо покращення роботи молодіжних центрів у країні: 1) вдосконалити послуги, що надаються центрами в усіх галузях, які досліджувалися; 2) забезпечити молодіжні центри необхідним обладнанням для виконання їх річних планів; 3) запускати програми та заходи, що цікавлять молодь та спостерігати за діяльністю молодіжних центрів; 4) проводити спеціалізовані дослідження та вивчати інші сфери функціонування молодіжних центрів. Можемо зробити висновки, що центри для молоді у Йорданії потребують значного удосконалення, а тому говорити про наявність молодіжного організованого середовища у цьому регіоні складно. Вважаємо, що воно все ще знаходиться у процесі формування.

Внесок молодіжних центрів у розвиток молоді в Ефіопії [3]. Опитування було здійснено, у 2020 р., групою ефіопських дослідників, в яку увійшли Б. Тефера, М. Гету, Б. Зелеке та Є. Дессі. Дослідження являється частиною масштабної національної оцінки ефективності молодіжних центрів у розвитку особистості молодої людини в Ефіопії. Вибіркову сукупність склали 94 молодіжні центри, які було відібрано на основі пропорційної стратифікаційної вибірки, з урахуванням усіх дев'ять областей країни та двох міських адміністрацій. Вибірка центрів була зроблена так, щоб у ній були представлені різні типи/рівні центрів для молоді у кожному регіоні.

Велику вибірку учасників було створено з двох груп: персоналу молодіжних центрів та молоді-бенефіціара. Всього відібрано 2165 респондентів (553 спеціалісти та 1596 відвідувачів, 16 невідомих). Відбір учасників здійснювався відповідно до зручності, доступності та бажання осіб, до яких зверталися для збору даних. Дані зібрано на основі проведеного анкетування та спостереження. Для опитування авторами розроблена 4-бальна шкала від 1-го («Ніколи») до 4-х («Завжди»), в якій вищі бали вказували на більш позитивний або більш негативний вплив центрів на розвиток молоді відповідно. Шкала для спостереження структурована рейтинговим форматом «спостереження на місці», в який включено 7 можливих негативних елементів діяльності центрів.

Результати проведеного дослідження показали, що внесок молодіжних центрів загалом був мінімальний, з позиції сприяння позитивного розвитку молоді, у регіоні. Деякі дані навіть показали, що центри стали платформою для набуття небажаної поведінки серед молодих людей, що пов'язано із відсутністю наглядачів або відповідних служб за ними. Дослідники виділяють два основні аспекти, на базі яких формуються виявлені процеси: по-перше, створення й поширення молодіжних центрів перетворилося на мету, яка орієнтується на кількість, а не на якість; по-друге, молодіжні центри займаються діяльністю, яка не знаходить відгуку в молодого покоління та не цікавить їх.

Для вирішення зазначених проблем науковці пропонують вжити наступні заходи: 1) покращення послуг, які надаються молодіжними центрами; 2) запровадити у центрах систематичну програму моніторингу та наставництва для попередження можливих негативних впливів; 3) створення форуму для обміну досвідом серед молодіжних центрів по всій країні. Саме тому, ефективність діяльності центрів для молодих людей в Ефіопії є на доволі низькому рівні, попри їхню значну кількість. Молодіжні центри потребують розвитку та вдосконалення, а тому говорити про наявність організованого середовища для молоді в країні складно.

Отже, аналіз попередніх досліджень пов'язаних з окремими елементами організованого молодіжного середовища виявив, що науковці, у своїх роботах, зосереджуються на аспектах ефективності молодіжних осередків та соціальної

активності молодих людей. Дослідники залишають поза увагою процеси їхнього формування й виникнення, що являється, на нашу думку, великим опущенням, оскільки саме від оформлення молодіжного середовища та вибору розташування, напрямку діяльності та особливостей взаємодії з молоддю залежить його подальше функціонування й ефективність. Власне, у наступному пункті пропонуємо розглянути авторські результати дослідження особливостей формування молодіжного організованого середовища.

§ 3.2. Опис, аналіз та інтерпретація результатів авторського емпіричного дослідження

Формування організованого молодіжного середовища та його репрезентація у просторі міста досі являється малодослідженою проблематикою у сучасному науковому дискурсі. Вчені не звертають свою увагу на ці процеси, попри те, що вони мають вагомe значення в життєдіяльності як молоді, так і міста загалом. Відповідно до цього, вважаємо за доцільне здійснити емпіричний аналіз зазначених аспектів. Саме тому, ми провели два авторські дослідження (*Див. Додаток А*), які будувалися на поєднанні якісної та кількісної стратегії.

Зауважимо, що прикладні дослідження будувалися на основі вивчення особливостей створення молодіжних центрів, адже вважаємо, що вони відображають сутність та принципи молодіжного організованого середовища, які ми вкладаємо в його теоретичне визначення. Збір матеріалів для роботи проводився протягом осені 2021 р. у Львові та ґрунтувався на декількох соціологічних методах. Пропонуємо детальніше їх розглянути.

Експертне інтерв'ю. В основу якісного аналізу закладено дані глибинних інтерв'ю з експертами тривалістю від 30 хв до 1 год. Вибір експертів для дослідження здійснювався за допомогою стратегії кейс-стаді, у межах якої було обґрунтовано доцільність виокремлення Львівського міського молодіжного центру як основи нашої емпіричної наукової розвідки. Згідно з цим, експертів для інтерв'ю ми обирали серед його працівників. Всього автором було проведено 5 експертних інтерв'ю (*Див. Таблицю 3.3.1*), які реалізовувалися за попередньо розробленим запитальником.

Характеристика експертів, з якими було проведено глибинне інтерв'ю

<i>Код стенограми</i>	<i>Код респондента</i>	<i>Стать</i>	<i>Вік</i>	<i>Посада у МолоДвіжЦентрі. Львів</i>	<i>Стаж роботи в молодіжній сфері</i>
МДЦ_1	P1	Чоловіча	21	Менеджер з адміністративної діяльності	1,5 р.
МДЦ_2	P2	Чоловіча	21	Менеджер з адміністративної діяльності	до 1 р.
МДЦ_3	P3	Жіноча	18	Менеджер з адміністративної діяльності	до 1 р.
МДЦ_4	P4	Чоловіча	24	Проектний менеджер	3 р
МДЦ_5	P5	Чоловіча	24	Директор	3 р

Джерело (Авторське напрацювання)

Контент-аналіз. В основі якісно-кількісної стратегії лежить аналіз двох соціальних мереж (Facebook; Instagram), де розміщені офіційні онлайн-сторінки Львівського міського молодіжного центру. Автор зосереджує увагу на дописах, які розміщені на цих площадках та подіях, які вони висвітлюють. Генеральна сукупність дослідження є невеликою, що пов'язано з недавною реєстрацією центру на цих платформах (2020 р.), а тому вибірковий метод не буде застосовуватися. Загалом оброблено 194 публікації в Instagram та 150 дописів у Facebook. Отриманні матеріали проведених досліджень було структуровано, згруповано та проаналізовано відповідно до мети та завдань нашої роботи.

Результати здійсненого дослідження показали, що утворення та формування організованого молодіжного середовища базується на тісній взаємодії та співпраці молодого покоління з міською владою: «...*молодіжний центр має*

ініціювати саме молодь, тому було проведено багато інфокампаній серед молоді, серед студентських компаній, студентського самоврядування... і мали багато інфокампаній серед депутатів міської ради, серед взагалі всієї міської ради, і нас затвердили, і нас погодили, і нарешті ми створилися» [P1]¹; «...Міська рада, так, можна навіть сказати, що так, по простому, дали світло на створення молодіжного центру і пошуку приміщення і тому подібне, усі юридичні процеси» [P4].

Зазначене співробітництво являється природнім, закономірним процесом, який обумовлений трансформацією суспільства й міської структури, а також потребами молоді в спілкуванні та прояві активності: *«...почали думати про молодь, і зрозуміло, що молоді треба розвиватись, бо за молоддю майбутнє, і так само міська рада, це здається сорок працівників міської ради — це молодь, і зрозуміло, що цей молодіжний потенціал, потрібно втримувати в місті, давати їй можливості розвиватися, творити, і тоді це принесе плоди» [P4]; «...у Львові не було такого місця, не було коворкінгу, де молодь може побачитись, собі спокійно прийти, посидіти, і це все безкоштовно, або ж зробити свою подію також безкоштовно» [P1].*

Експерти відзначають, що насправді створення молодіжного середовища є важкою та затяжною процедурою, яка проходить, на нашу думку, декілька стадій. Пропонуємо виокремити їх та детальніше проаналізувати. Власне, на першому етапі відбувається взаємодія між активною міською молоддю, яка прагне об'єднуватися, генерувати нові ідеї та впроваджувати інновації. Виникає мотивована група молодих творців, які готові відстоювати свої погляди: *«...з'явилася ідея створення якогось простору, де ми можемо молодь збирати, от і ми почали цей процес, він був дуже довгий, затяжний і ми розуміли, те що не можна відходити назад і варто створювати, створювати і ще раз створювати» [P1].*

Другий етап роботи передбачає дослідження думок молодих людей міста щодо відкриття нового організованого молодіжного осередку в його просторі.

---

¹ Тут і надалі у квадратних дужках зазначається код респондента, який розшифровується у наведеній Таблиці 3. 3. 1

Визначено, що міська молодь підтримала згадану ініціативу та активно брала участь у висловленні своєї думки з цього питання: «...розпочали таку активну роботу над створенням самого центру... там придумування дизайну інтер'єру, чим буде займатися, робочі різні групи, проводили консультації з молоддю, різне-різне таке» [P5]; «...розмови зі всією активною молоддю, чи взагалі їм це потрібно, їхнє бачення про молодіжний центр, які функції він має виконувати. Коли ми вже отримали рішення від молоді, ми почали формувати це в єдину картинку, було важко, бо скільки людей — стільки думок, але потім сформували» [P1].

На третьому етапі молодіжні лідери залучаються підтримкою міських владних структур, які зацікавлені у виникненні організованого середовища для молоді. Зазначене пояснюється розвитком та розгалуженням молодіжної політики у містах, адже молоде покоління постійно розвивається, породжує нові віяння, на які влада змушена звертати свою увагу та задовольняти їх: «...МолоДвіжЦентр був створений за підтримки активної молоді Львова, та за ініціативи Львівської міської ради, спільні ініціативи, та спільні думки, вони зійшлися, і утворилося» [P1]; «...з боку адміністрації міста було обговорення, що у Львові потрібен міський молодіжний центр» [P4].

Четвертий етап характеризується створенням формальної установи молодіжного середовища, яка володіє механізмами структурованості та упорядкованості. Фактично воно отримало «тіло», відповідно до якого відбувається його функціонування: «...тай почались роботи, вони тривали досить довго, юридичні процеси там, створення формальної установи, утвердження сесією міської ради... вдалось затвердити створення комунальної установи ось, і так ми 25 січня 2020 року ми відкрили центр» [P4]; «...І, власне, створилася юридична особа. До кінця 2019 року у нас тривали ремонтні роботи, паралельно ми вже так запускали вже якість перші проекти робили, і на початку 2020 року 26 січня після свят ми відкрили його» [P5].

Отож, виокремлені стадії допомогли нам по-новому подивитися на процеси формування організованого молодіжного середовища та виявити їх особливості. Наступним кроком вважаємо за доцільне проаналізувати структуру й напрямки

діяльності осередку, що дасть можливість глибше дослідити його ознаки та властивості. Пропонуємо розпочати з організаційної структури та розглянути її внутрішнє наповнення.

Структура молодіжного організованого середовища є доволі простою та включає в собі декілька основних посад, які займають молодіжні працівники. Це пояснюється їхніми масштабами та напрямками роботи. Молодіжні працівники намагаються уникати зайвих нагромаджень та розгалужень, що можуть ускладнювати їхню роботу: *«...є директор молодіж центру, у нас є три адміністратори, тобто люди, які позмінно працюють у просторі, мають робочі години, далі у нас є проектний менеджер, він скоріше програмний менеджер, який займається такою контентною діяльністю простору, є піарниця, людина яка відповідає за онлайн комунікації, за засоби масової інформації, за SMM копирайтинг, крім того у нас є фанрейзерка, тобто дівчинка, яка шукає фінансування, яка залучає фінанси якраз на заходи, на ті проекти, які ми реалізуємо, от, далі у нас є бухгалтерка та юристка, відповідно, які виконують свої безпосередні функції, є дизайнер і фотограф, ну, фотограф-відеограф»* [P5].

Специфікою організаційної культури молодіжного середовища являється відсутність механізмів додаткової мотивації (окрім офіційної зарплати працівника) та покарань. Діяльністю здійснюється на засадах ініціативності та активності самих працівників: *«...є багато класних відгуків, людей навколо і це створює якийсь такий запал працювати далі, працювати далі робити, творити щоб це було цікаво, це дійсно додає якоїсь наснаги, ну і там мені здається це бажання результату, коли там десь позитивний він дуже допомагає»* [P2]; *«...ми маємо зарплату, ми маємо хорошу зарплату, маємо хороші відпускні. І чогось такого особливого, щоб нас відрізняло від інших немає»* [P1].

Важливим моментом є також відсутність формальної комунікації серед молодіжних робітників. В організованих середовищах для молоді розвивається явище прогресивної комунікації, яка передбачає вільне спілкування на основі довіри та взаємоповаги один до одного. Знову ж таки, це пояснюється не бажанням молоді ускладнювати свою діяльність бюрократичними процесами:

«...У нас все дуже лояльно, усі спілкуються відкрито, на «ти», без усіх цих бюрократичних процесів, є робочі чати, є електронні переписки, вживу розмови» [P4]; «...Це все неформально, ми не пишемо офіційні листи до наших колег. От якщо нам щось треба, то ми пишемо, дзвонимо до когось і це питання вирішується... насправді немає такої зайвої бюрократії, дуже зайвих цих шляхів, бо нам складно і зачєм собі життя ускладнювати» [P1].

Процес реалізації проєктної практики здійснюється колективно. Молодь спільно обговорює можливість нової діяльності та разом приймає рішення щодо неї. Взаємодія у молодіжних організованих середовищах будується на основах демократії, яка водночас володіє певними формальними елементами (щотижневі та творчі наради): *«...Насамперед кожен проєкт, він створюється спільно. Починається з брейн-шторму, і ми сходимося на чомусь спільному, коли ми маємо зачаток нового проєкту, він розвивається, ми підтягуємо більше людей, враховуємо так само їхні думки і реалізуємо» [P1]; «...нас є ще щотижневі наради суто працівників молодіж центру як таких, ну йде обговорення по розвитку, що нас бо на тиждні, що ми зробили, такі події, скільки ми захопили нових людей, от і є наради кожного місяця проговорюється там загальному чи є в нас якісь проєкт, заходи, плюси, мінуси, от ну в команді все відбувається з допомогою обговорення, дискусії» [P4].*

Зазначене дозволяє виявити, що молодь негативно ставиться до зайвих формальностей та обмежень й намагається обходити їх стороною. Проте молодіжне середовище являється організованою структурою, принципи якої дискують свої вимоги, однією з яких є наявність внутрішнього та зовнішнього контроль. Внутрішній контроль стосується моніторингу за діяльністю молодих спеціалістів у межах організованого середовища. Він є неформальним та стосується швидше аналізу особистих досягнень працівника: *«...в нас все контролюється за допомогою CRM, ну ти ставиш сам собі, ну так я роблю точно, або тобі ставить твій керівник, або твій колега ставить тобі завдання з конкретною датою, воно може мати підпункти, відповідно ти маєш до певної дати, до певної години виконати це завдання, ти ставиш, що воно відмічене, потім ти показуєш, що ти це зробив, і все, виконано» [P1].*

Окрім цього, організоване молодіжне середовище має зовнішній контроль, який здійснюють партнери та владні міські структури. Сам процес будується на взаємній довірі та має виключно «паперовий» характер, тобто треті сторони не втручаються у функціонування молодіжних середовищ та потребують лише звіту щодо кінцевого результату роботи: «...йде мова за наглядову раду, це такий орган, який от контролює процеси наші. Це все основано на довірі, так скажемо, чисто формально вона засідає тільки раз на рік, як мені відомо, це в День народження молодіжного центру відбувається вся діяльність річна. І тоді засідають звісно працівники з міської ради, оцінюють, так комунікація відбувається десь: поодинокі зустрічі, директор може навідатися, сам прийти в міську раду» [P3]; «...якщо ж це партнери, то партнери отримують всю звітність, і насамперед це стосується виконаних коштів, ми показуємо кожен наш договір і кожен нашу використану копійку» [P1].

Описане вище дозволяє зробити висновки про те, що співпраця молодіжного організованого середовища з владними структурами відбувається на фундаменті спільної поваги один до одного: «...ми подаємо план роботи, в роботу нашу вони не влізають. Нас підтримують в усіх наших проектах, зараз іде сильна підтримка з подачі на «молодіжну столицю Європи», але якихось таких вливань в процес. Вони нам довіряють, ми їм довіряємо, і у нас така дуже гарна співпраця» [P4].

Наступним етапом аналізу являється виокремлення основних напрямків діяльності організованого молодіжного середовища. На основі проведеного контент-аналізу (Див. Діаграма 3. 2. 1) можна виділити декілька важливих спрямувань.

Власне, з наведеної діаграми можна побачити, що найбільша частка припадає на навчальні напрямки діяльності. Можна зробити висновок, що базовим напрямком молодіжного середовища є надання можливості неформальної освіти та особистісного розвитку, а також цікавого та веселого проведення часу: «...якщо так говорити про напрямки, то це розвиток компетенції молоді, тобто надпрофесійних навичок» [P5]; «...далі уже неформальна освіта, це якісний відпочинок молоді, speaking club'и, вечори

літературні, зустрічі і тому подібне» [P4]. «...то ми проосвітній якийсь рух, який по суті події – це ті самі штуки, як неформальна освіта, нетворкінг – це той самий можна віднести до неформальної освіти» [P3]; «...Ми займаємося тим, що навчаємо нових людей бути активними, бути активними в своєму середовищі та проявляти суспільний інтерес до того, що відбувається навколо» [P1].

Діаграма 3. 2. 1

Напрямки діяльності організованого молодіжного середовища

Джерело (Авторське напрацювання)

Особливе значення у діяльності організованого середовища займає аспект мережування, тобто створення нових молодіжних осередків. Молодь не зупиняється на досягнутому, вона йде далі, продукує нові ідеї та активно змінює міський простір: «...ми займаємося мережуванням молодіжних центрів. Власне в цих стінах генерується концепції нових молодіжних центрів, які будуть відкривати, наразі це вже відкритий «Openlab», і зараз на часі відкриття «Pixlab» на Гороδοцькій» [P1]. «...що ця ініціатива має на меті здружити дітей і молодь з верхівкою, з владою. Встановлюються якісь майданчики, ще якісь інклюзивні центри відкриваються» [P3].

Експерти визначають, що організоване молодіжне середовище являється певним соціальним ліфтом та містком між владою та молодим поколінням: «...це створення соціальних ліфтів, ми хочемо знаходити ту молодь, яка нічим можливо не займається, або займається не тим чим потрібно, і ми створюємо для неї те середовище, де вона може знайти однодумців, і піднятися по соціальним сходинкам» [P1]; «...місток між владою і суспільством, ми проводили молодіжні сесії в міській раді, ми намагаємось впливати на такому законодавчому рівні в благополуччі» [P4].

Щодо послуг, які надає молодіжний осередок, то вони є повністю безкоштовними та стосуються коворкінгу, оренди фізичного простору та надання консультацій: «...У нас усі послуги безкоштовні, саме в «молодіжж центрі. Львів», ми надаємо безкоштовно два зали для проведення подій, також по суті давали в безоплатну оренду техніку, ноутбуки, але ми насправді не сильно популяризуємо цю тему, бо з технікою це важкий процес, скажімо, і також консультації, також усе на безоплатній основі і проводимо тренінги, платних послуг ми тут не надаємо» [P4].

Безкоштовне надання послуг обумовлене принципами роботи молодіжних організованих середовищ, які передбачають фінансування від зовнішніх сторін. Варто зазначити, що фінансову сторону утримання середовища бере на себе міська рада, яка здійснює це з державного бюджету. Однак, молодіжні осередки також намагаються робити свій внесок та залучають до своєї діяльності різноманітні гранти й партнерські внески: «...Якщо ми говоримо безпосередньо за утримання нашого молодіжного центру, а конкретно молодіжного центру, не події, а саме як приміщення молодіжний центр, люди які в ньому працюють і комуналка, то це повністю фінансування міської ради. Якщо ми говоримо про наші інші заходи, візьмемо до прикладу наш найбільший захід – «Молодіжж», є частка міста безумовно, і також є партнери, ну партнери є завжди, це Мінмолоді та спорту, це Unicef, і UNFPA» [P1].

Комунікація з молоддю відбувається через два аспекти: фізичний простір організованого молодіжного середовища та його соціальні мережі: «...Тобто якщо тут через фізичний простір, то є адміністратор, адміністратори,

адміністратор або адміністраторка, які безпосередньо з тобою взаємодіють, ти можеш прийти і вони тобі розказують, що ти можеш тут робити, які тут є послуги, там, як проводиться подія, як забронювати на подію, тобто тут, якщо є безпосередній контакт... в нас є сторінки у соціальних мережах, це є Facebook та Instagram, де власне також ми комунікуємо вже там як і безпосередньо можна написати нам і поговорити з нами» [P5].

Вибір зазначених шляхів комунікації з молоддю пояснюється соціальним портретом відвідувача молодіжного середовища. Виявлено, що зазвичай до нього навідується молодь 16-25 рр., яка являється членом громадської організації, цікавиться міським простором та активно бере участь в його змінах. Відповідно, вона є мотивованою та шукає шляхи реалізації своїх ідей, в чому і допомагає їй організоване молодіжне середовище: «... Ну в середньому це від 16 до 25 років, це десь середня вибірка відвідувачів, зазвичай це студенти, дуже часто він є в громадській організації, або десь працює, і це людина яка цікавиться своїм містом, яка цікавиться розвитком цього міста, і зрештою яка любить свою країну і хоче її розвивати» [P1].

Власне, згаданий вище аспект дозволяє зробити висновки про те, що організоване молодіжне середовище націлене на ініціативну молодь та працює в основному з нею. Воно залишає поза увагою малоактивних молодих людей та не розвиває зв'язки з ними, що являється, на нашу думку, великим опущенням, оскільки аналіз попередніх досліджень інших авторів показав, що відсоток соціально активної молоді є доволі низьким, а тому для стійкого функціонування середовища потрібно розширювати свою аудиторію. Зазначимо, що молодіжні працівники також відчують в цьому потребу: «...завжди хотілося б більшого, тобто воно, ну скажем так, працює окей, проте хочеться більшого, хочеться от зараз якраз думати над якимись іншими каналами комунікації, залучення молоді, як достукатися до тої молоді, яка є не інституціоналізованої, тобто не належить до якоїсь громадської організації чи студентського самоврядування, як, де поширювати інформацію» [P5].

Наступним аспектом розглянемо особливості взаємодії організованого молодіжного середовища з простором міста. Насамперед на основі контент-

аналізу (Див. Діаграма 3.2.2) виокремимо основні локації діяльності молодіжного осередку. Можемо спостерігати, що фундаментом реалізованих проєктів являється його фізичний простір. Це пов'язано з особливостями його центрального розташування та візуальною складовою: «...якщо відбуваються якісь події, здебільшого вони десь частково проходять в центрі, палац Потоцьких, на Площі Ринок, біля оперного, і ми у легкій доступності, а також це університети, це є Політех, ЛНУ Франка, а, ну і їхні інші якісь факультети, які є розкидані в центрі, ми також, є якимось таким маячком для студентів, де можна провести час, послухати цікаві лекції, або просто прийти посидіти на парах, або повчитися, тому що багато десь там проходять з університету, і заходять питаються що це, і їм стає цікаво, і потім я бачу що в подальшому, що приходять вони вже набагато частіше, сидять працюють, відвідують події, приводять своїх там одногрупників, друзів, забігають після пар або сидять на парах» [P2].

Діаграма 3.2.2

Джерело (Авторське напрацювання)

Також, значний відсоток прослідковуємо у проведенні онлайн подій, однак ми не можемо об'єктивно дивитися на цей показник, оскільки перехід в онлайн режим зумовлений пандемією COVID-19. Можемо зробити висновок, що зазначене являється вимушеним заходом, адже молодь все-таки надає перевагу офлайн зустрічам: *«...разом з тим почали переводити всі заходи онлайн, які не можна було проводити офлайн, ті, коли можна проводити офлайн, то ми однозначно обираємо офлайн, або ж робимо міксований формат, коли ти маєш можливість в якихось соцмережах переглянути цю подію, то додатково приєднуєшся до зуму, але ми є фанати все ж таки офлайн»* [P5].

Щодо зовнішньої діяльності, то можемо спостерігати, що відсоток проведених подій в просторі міста є доволі низьким, а тому говорити його значення в процесах перетворення структури міста складно. Однак, ми не можемо заперечувати того факту, що організоване молодіжне середовища дає значний поштовх для розвитку молодого покоління, яке у подальшому стає активною рушійною силою впровадження інновацій.

Отже, на основі отриманих результатів можемо визначити, що *наша гіпотеза про формування організованого молодіжного середовища у співпраці з міськими владними структурами повністю підтвердилася* (гіпотеза №1 у Дод. А). Виявлено, що молодіжні організації фінансуються та підтримуються владними радами міста. З'ясовано, що *основною причиною виникнення організованого молодіжного середовища являється застарілість міської структури та простору, які не можуть задовільнити основні потреби та бажання молодих людей* (гіпотеза №2 у Дод. А). Формування молодіжних осередків являється природнім процесом, який обумовлюється соціальною трансформацією суспільства та міста зокрема.

Гіпотеза про те, що ініціаторами створення молодіжних організованих середовищ являється активна молодь міста повністю підтвердилася (гіпотеза №3 у Дод. А). Міська активна молодь об'єднується, генерує нові ідеї та впроваджує інновації, одним із яких є створення унікального молодіжного осередку. Визначено, що фінансування молодіжних середовищ складається з двох аспектів: бюджет міста та залучення коштів партнерів, а тому *гіпотеза про*

те, що основою функціонування організованого молодіжного середовища являється міський бюджет підтвердилася лише частково (гіпотеза №4 у Дод. А).

Гіпотеза про те, що основним напрямком діяльності молодіжного організованого середовища являється неформальна освіта та розвиток молодого покоління частково підтвердилася (гіпотеза №5 у Дод. А), оскільки було зазначено, що молодіжні працівники значну увагу приділяють також процесам мережування середовища, тобто відбувається відкриття нових осередків. Гіпотеза про те, що молодіжні організовані середовища активно співпрацюють з міською молоддю частково підтвердилася (гіпотеза №6 у Дод. А). Це зумовлено тим, що молодіжні осередки активно співпрацюють наразі лише з ініціативною молоддю. З'ясовано, що розташування організованого молодіжного середовища відіграє важливе значення в його діяльності (гіпотеза №7 у Дод. А), оскільки центральне положення надає значні переваги та сприяє залученню більшої аудиторії.

На основі результатів дослідження автор може надати наступні рекомендації щодо покращення діяльності організованого молодіжного середовища: 1) розширення мережу послуг, що дозволить залучати до діяльності молодіжного середовища різнорідну молодь; 2) запускати програми та проекти, що цікавлять молодь та вивчати їхньою думку з цього питання; 3) запровадити в молодіжних середовищах систематичну систему моніторингу, яка дозволить виявляти ефективність діяльності молодіжних центрів; 4) забезпечувати молодіжні середовища необхідним обладнанням та ресурсами.

Висновки до розділу 3

Аналіз наукових досліджень показав, що сучасні науковці зосереджуються на дослідженні молодіжного середовища в місті з позиції неформальних груп, де слід передусім виділити роботи Г. Моргунова, О. Власова, Г. Гун, Н. Карбаїнов. Дослідженням проявів девіантною поведінки в молодіжному середовищі присвячені наукові доробки І. Рущенко, О. Сердюк, В. Штима, Б. Булеза. Аналізом екстремізму в середовищі для молоді займалися

А. Тодосієнко, М. Марценюк, А. Кірсанов, Д. Давидов. Проблематика молодіжного організованого середовища в просторі міста наразі залишається поза увагою авторів. Однак, нам таки вдалося виокремити декілька дотичних до нашої теми наукових доробок.

Виявлено, що науковці, у своїх дослідженнях, зосереджуються на аспектах ефективності молодіжних осередків (Б. Тефера, М. Гету, Б. Зелек та Є. Дессі, І. Аталла Аль-Джаафрах, Б. Алігул, Х. Ердем Мумку, А. Озлюєн, Н. Мумку, О. Ялмаз, Р. Орхан) та соціальної активності молодих людей (Н. Антонова, С. Абрамова, В. Полякова). З'ясовано, що науковці залишають поза увагою процеси організованого молодіжного середовища, що являється, на нашу думку, великим опущенням, оскільки саме від оформлення молодіжного середовища та вибору напрямку діяльності залежить його подальше функціонування й ефективність.

Саме тому основна увага авторського соціологічного дослідження приділена виявленню особливостей формування організованого молодіжного середовища. Виділено декілька етапів створення молодіжного осередку (виникнення ідеї, дослідження думки міської молоді, залучення партнерів, створення юридичної особи). Також, проаналізовано напрямки діяльності молодіжних середовищ, виокремлено послуги, які вони надають. Виявлено особливості взаємодії міських владних структур з молодіжним середовищем. Надано рекомендації щодо покращення функціонування молодіжних середовищ.

ВИСНОВКИ

У першому розділі роботи аналіз здійснено на основі концепцій «простір» та «міський простір». Зроблено порівняльну характеристику предметних полів суспільно-природничих наук у вивченні сенсу та змісту простору, завдяки чому нам вдалося окреслити його особливості в межах фізики, філософії, географії та соціології. Аналіз наукових теорій показав, що найвагомий внесок у розробку теоретичних засад дослідження простору зробили дослідники фізичної та філософської наук. Однак, науковці з інших дисциплін не менш плідно працюють над цією категорією, саме тому було виокремлено напрацювання соціологів у зазначеній проблематиці. Зокрема, звернено увагу на дослідження таких авторів, як: Г. Зіммель, П. Сорокін, П. Бурдьє, М. Кастельс.

У наступному етапі аналізу було здійснено опис концепції міського простору крізь призму соціологічного підходу. Так, було виокремлено три основні парадигми до вивчення міста та його просторових характеристик, а саме економічна, соціокультурна та соціально-екологічна. Також, було схарактеризовано декілька нових напрямків у розгляді міського простору, а саме: міський простір як вираження наявних соціальних відносин; міський простір крізь призму соціального життя людини; міський простір з точки зору місцевих конфліктів. У нашій роботі ми використовували теорію соціально-екологічної парадигми, а саме опиратися на концепцію природних ареалів Р. Парка.

У другому розділі опис позицій здійснювався в межах трьох категорій, а саме: «молодь», «молодіжне об'єднання» та «організоване молодіжне середовище». Зазначено, що нашу увагу привертає якісна концепція дослідження молодих людей. Також, виокремлено три принципово різні підходи до вивчення молодих людей: соціально-психологічний, субкультурний, структурно-функціональний. Окрім цього, в межах зазначеної проблематики вдалося розглянути напрацювання таких авторів, як: В. Штерн, С. Фріс, М. Мид, Ф. Тенбрук, Т. Парсонс, Е. Фромм.

Автором було виявлено та схарактеризовано декілька нових тематик у дослідженні молодого покоління, а саме: молодь як суспільна небезпека, молодь

як дефініція переходу, молодь як надія суспільства. Наголошено, що у рамках наукової розвідки акцент робитимемо на ідеях третьої концепції. Зроблено характеристику властивостей молодіжних об'єднань. Зокрема, виокремлено цілі їх створення та дано авторське роз'яснення поняття. На додаток, виділено три групи моделей, які пояснюють причини виникнення об'єднань молоді: теорія «колективної поведінки», теорія відносної депревації, теорія мобілізованих ресурсів.

Здійснено теоретичний аналіз категорії організоване молодіжне середовище та введено в обіг авторське визначення терміну. Крім цього, обґрунтовано застосування положень теорії конструювання реальності П. Бергера й Т. Лукмана та концепції міських ареалів Р. Парка до формування молодіжного організованого середовища.

У третьому розділі роботи проаналізовано емпіричні дослідження авторів, які займалися зазначеної проблематикою. Виявлено, формування організованого молодіжного середовища наразі залишається поза увагою авторів. Виділено декілька окремих досліджень, які зосереджуються на аспектах ефективності молодіжних осередків (Б. Тефера, М. Гету, Б. Зелеке та Є. Дессі, І. Аталла Аль-Джаафрах, Б. Алігул, Х. Ердем Мумку, А. Озлюєн, Н. Мумку, О. Ялмаз, Р. Орхан) та соціальної активності молодих людей (Н. Антонова, С. Абрамова, В. Полякова).

Значну увагу присвячено розробці інструментарію дослідження та проведенню авторського соціологічного дослідження. На його основі виявлено особливості формування організованого молодіжного середовища. Зазначено, що утворення молодіжного осередку базується на тісній взаємодії та співпраці молодого покоління з міською владою, яка фінансує та підтримує його. Визначено, що зазначене співробітництво являється природнім та закономірним процесом, який обумовлений трансформацією суспільства й міської структури, а також потребами молоді в спілкуванні та прояві активності. На додаток описано та виділено основні стадії формування організованого молодіжного середовища.

Наступним кроком зроблено аналіз структури й напрямки діяльності молодіжного середовища. Виявлено, їхня структура є доволі простою та включає в собі декілька основних посад, які займають молодіжні працівники. Це пояснюється тим, що молодіжні працівники намагаються уникати зайвих нагромаджень та розгалужень, що можуть ускладнювати їхню роботу. Окрім цього, специфікою організаційної культури молодіжного середовища являється відсутність механізмів додаткової мотивації, а також формальної комунікації. В організованих середовищах для молоді розвивається явище прогресивної комунікації, яка передбачає вільне спілкування на основі довіри та взаємоповаги один до одного.

З'ясовано, що молодіжне середовище має внутрішній та зовнішній контроль. Внутрішній контроль стосується моніторингу за діяльністю молодих спеціалістів у межах організованого середовища. Він є неформальним та стосується швидше аналізу особистих досягнень працівника. Зовнішній контроль здійснюють партнери та владні міські структури. Сам процес будується на взаємній довірі та має виключно «паперовий» характер.

Наступним етапом аналізу виокремлено основні напрямки діяльності організованого молодіжного середовища. Виявлено, що найбільша частка припадає на навчальні напрямки діяльності. Можна зробити висновок, що базовим напрямком молодіжного середовища є надання можливості неформальної освіти та особистісного розвитку. Також, особливе значення у діяльності організованого середовища займає аспект мережування. Щодо послуг, які надає молодіжний осередок, то вони є повністю безкоштовними та стосуються коворкінгу, оренди фізичного простору та надання консультацій.

Комунікація з молоддю відбувається через два аспекти: фізичний простір організованого молодіжного середовища та його соціальні мережі. Вибір зазначених шляхів комунікації з молоддю пояснюється соціальним портретом відвідувача молодіжного середовища. Зазначено, організоване молодіжне середовище націлене на ініціативну молодь та працює в основному з нею. Виявлено, організоване молодіжне середовища дає значний поштовх для розвитку молодого покоління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Aligul B., Mumcu Erdem H., Ozluyen A., Mumcu N. Investigation of perceived service quality of youth centers. *International Journal of Recreation and Sport Science*. 2019. №3. P. 5-15.
2. Atallah AL-Ja'afreh I. The performance reality of youth centers in Jordan from the members' perspective. *International Journal of Learning and Development*. 2018. №4. P. 37-53.
3. Tefera B., Getu M., Zeleke B., Dessie Y. Contributions of Youth Centers to the Development of Young People in Ethiopia. *Ethiopian Journal of the Social Sciences and Humanities (EJOSSAH)*. 2020. №2. P. 61-89.
4. Yılmaz Ö., Orhan R. Evaluation of the Attitudes of Users Towards Youth Centers in Turkey. *Journal of Education and Training Studies*. 2020. №4. P. 71-79.
5. Антонова Н. Л., Абрамова С. Б. Право на місто: мотивація соціальної активності міської молоді. *Теорія й практика суспільного розвитку*. 2021. №6. С. 15-19.
6. Антонова Н. Л., Абрамова С. Б., Полякова В. В. Право на місто: повсякденні практики молоді й партисипація у виробництві міського простору. *Моніторинг суспільної думки*. 2020. №3. С. 443-462.
7. Ахундов М. Д. Концепція простору й часу: витоки, еволюція, перспективи. Москва. Видавництво «НАУКА», 1982. 224 с
8. Бадина А. А. Соціологія великого міста в контексті західної дослідницької парадигми. *Вісник Уральської академії*. 2005. №4. С. 117-125.
9. Базиленок А. В. Про актуальні підходи до вивчення феномену «молодь». *Вісник МДУ ім. А. А. Куляшова*. 2019. №2. С. 72-79.
10. Баксанський О. Е., Скоробогатова А. В. Психологічні особливості розвитку особистості в період молодості. *Освітні технології*. 2020. №2. С. 77-86.
11. Бергер П., Лукман Т. Соціальне конструювання реальності. Трактат зі соціології знання. Москва. Медіум, 1995. 323 с.

12. Бондалетов В. В. Молодіжні громадські об'єднання: теорія й методологія дослідження. *Соціальна політика й соціологія*. 2010. №5. С. 72-89.
13. Брилев А. Ю. Роль неформальних молодіжних організацій в житті суспільства. *Таврійський науковий оглядач*. 2016. №5. С. 39-45.
14. Букин В. П. Соціалізація молоді в сучасному російському суспільстві: регіональний аспект. *Гуманітарні науки. Соціологія*. 2009. №2. С. 123-129.
15. Вагин В. В. Міська соціологія. Москва. Московський науковий суспільний фонд, 2000. 78 с.
16. Варій М. Й. Загальна психологія. Київ. Центр учбової літератури, 2009. 1007 с.
17. Волкова Л. О. Неформальні молодіжні об'єднання як об'єкт соціально-психологічного дослідження. *Наукові студії із соціальної та політичної психології*. 2011. №4. С. 3-18.
18. Волосникова Е. А. Еволюція соціологічних поглядів на місто в рамках класичної метапарадигми. *Вісник Томського державного університету*. 2012. №1. С. 107-113.
19. Габа О. І. Молодь як суб'єкт протестних настроїв. *Знання. Розуміння. Вміння*. 2015. №1. С. 144-151.
20. Гладкий А. В. Географія в постнекласичному світі: нові концепції та ідеї географічного простору. *Псковський регіональний журнал*. 2015. №21. С. 3-16.
21. Голубчик М. М. Теорія та методологія географічної науки / навчал. посібник для студентів вузів. Москва: Гуманітарне видавництво Центр ВЛАДОС. 2005. 463 с.
22. Грицай Ю. В. Складові, що визначають сутність поняття «молодь»: сучасні підходи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2015. №15. С. 132-135.
23. Гусейнов А. Ш. Феномен протестної поведінки. *Людина. Суспільство. Управління*. 2012. №2. С. 82-96.

24. Делія О. В. Категорії концепту «середовище»: теоретичний аналіз. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. №17. С. 92-95.
25. Зайдаль Т. В. Передача соціокультурного досвіду в префігуративній культурі. *Національні культури в міжкультурній комунікації*. 2016. №1. С. 166-173.
26. Здравомислова Е. А. Соціологічні підходи до аналізу суспільних рухів. *СОЦИС*. 1990. №7. С. 88-93.
27. Іванов О. І. Соціальний простір як об'єкт наукового вивчення і керуючої трансформації. *Соціальна теорія*. 2012. № 6. С. 49-63.
28. Кирдяшкін І. В. Молодь як дефініція переходу. *Відомості Томського політехнічного університету*. 2012. №6. С. 173-177.
29. Киселев І. Ю. Соціологія міста. Ярославль: ЯрГУ, 2012. 120 с.
30. Кльоцкін М. В. Структурування фізичного простору. *Гуманітарні дослідження*. 2017. № 3. С. 13-16.
31. Костина А. О. Порівняльний аналіз концепції міського простору А. Лефевра та М. Кастельса. *Вісник Московського держ. універ. ім. М. В. Ломоносова*. 2020. №3. С. 28-31.
32. Лисовський В. Т. Соціологія молоді. Санкт-Петербург: Видавництво Санкт-Петербурзького університету, 1996. 460 с.
33. Луков В. А. Біосоціологія молоді: теоретико-методологічні основи. Москва: Видавництво Московського гуманітарного університету, 2013. 430 с.
34. Луков В. А. Концептуалізація молоді в ХХІ ст.: нові ідеї та підходи. *Соціологічне дослідження: науковий та суспільно-політичний журнал*. 2012. №2. С. 5-16.
35. Луков В. А. Соціокультурні основи суб'єктивності російської молоді (тезаурусна концепція молоді). Дис. на отрим. наук. зв. док. соціол. наук. 2019. 438 с.
36. Масалов А. Г. Теоретичні підходи до визначення молоді. *Вісник МГГУ ім. М. А. Шолохова*. 2012. №2. С. 102-110.
37. Матеріали контент-аналізу соціальних мереж ((Facebook; Instagram) Львівського міського молодіжного центру, проведеного з 01.10.2021 р. по

08.10.2021 р. Генеральна сукупність дослідження становить 194 публікації в Instagram та 150 дописів у Facebook.

38. Мизрахи М. В. «Розумне місто»: еволюція концептуальної ініціативи міських спільнот в розвитку міста. *Вчені записки Таврійського націон. універ. ім. В. І. Вернадського*. 2013. №3. С. 126-219.

39. Міхеєва О. К. Соціологія міста. Донецьк: вид-во «Ноулідж», 2010. 464 с.

40. Москалев А. Е. Молодіжні громадські об'єднання як форми артикуляції інтересів молоді й суб'єктів політичної соціалізації. *Видавництво «Манускрипт»*. 2011. №4. С. 112-116.

41. Музиездов А. А. Проблематика міської ідентичності в соціологічній класиці. *Вісник Харківського націон. універ. ім. В. Н. Каразіна*. 2013. №1045. С. 30-36.

42. Мунгалов В. Н. Психологічний простір людини. *Вісник Сибірського психологічний університету*. 2012. № 45. С. 104-111.

43. Никонов О. А. Філософські аспекти геометродинаміки. *Вісник МГТУ*. 2011. №2. С 272-280.

44. Парк Р. Е. Міська спільнота як просторова конфігурація й моральний порядок. *Соціологічний огляд*. 2006. №1. С. 11-18

45. Петренко-Лисак А. О. Соціальний простір у міждисциплінарному дослідженні. Київ: ВАДЕКС, 2013. 400 с.

46. Пирогов С. В. Соціологія міста: конспект лекцій. Томськ: ТГУ, 2003. 148 с.

47. Писачкин В. А. Теорія соціального простору: проблеми концептуалізації. *Філософія, етика, релігієзнавство*. 2014. № 3. С. 114-120.

48. Пойманова О. В. Категорія «простір» в філософській і психолого-педагогічній літературі. *Теорія і методологія: проблеми, тенденції*. 2009. № 3. С. 1–11.

49. Пугач С. Концептуалізація поняття географічний простір у науковій літературі. *Економічна та соціальна географія*. 2019. № 82. С. 27-23.

50. Пугач П. Поняття географічний простір. *Економічна та соціальна географія*. 2018. № 3. С. 21-26.
51. Пушкарьова М. В. Основна концепція теорії часу і простору Ісаака Ньютона. *Вісник «КПІ»*. 2016. № 5. С 152-156.
52. Родина О. А. Молодіжні громадські організації в сучасній Росії: соціологічний аналіз ефективності. Дис. на отрим. наук. зв. канд. соціол. наук. Свердловськ, 2006. 203 с.
53. Савченкова В. М. Концепції міста та урбанізації в західній соціології. Автореф. дис. на отрим. ступ. канд. соціол. наук. Москва, 2005. 32 с.
54. Селеня Л. П. Урбаністичні проблеми в сучасній західній соціології. *Гуманітарні науки*. 2008. №2. С. 116-121.
55. Скокова Ю. А. Соціологія суспільних рухів: можливості й обмеження основних теоретичних концепцій. *Факти. Коментарі. Замітки*. 2014. №4. С. 132-140.
56. Соколов А. В. Колективна дія: підходи до розуміння й особливостей організації (бібліографічний огляд зарубіжної літератури). *Знання. Розуміння. Вміння*. 2018. №2. С. 113-122.
57. Спиридов І. А. Огляд західних соціологічних теоретичних інтерпретацій поняття «місто». *Вісник Саратовського університету*. 2010. №4. С. 49-51.
58. Степанищенко О. В. Дослідження молоді як особливої соціальної групи в соціально-гуманітарних науках. *Науковий журнал КубГАУ*. 2011. №73. С. 1-14.
59. Тарабукін Ю. О. Соціологія молоді. Київ: ФІТОСОЦІОЦЕНТР, 2001. 230 с.
60. Торубарова Т. В. Поняття простору і часу у філософії І. Канта. *Філософія. Соціологія. Право*. 2015. № 8. С. 23-29.
61. Транскрипт інтерв'ю, проведеного з Данилом Ш. (28.10.2021 р., Львів).

62. Транскрипт інтерв'ю, проведеного з Олегом М. (07.11.2021 р., Львів).
63. Транскрипт інтерв'ю, проведеного з Романом Ц. (05.11.2021 р., Львів).
64. Транскрипт інтерв'ю, проведеного зі Сашою Н. (31.10.2021 р., Львів).
65. Транскрипт інтерв'ю, проведеного зі Сашою С. (31.10.2021 р., Львів).
66. Туркина В. Г. Місто як «топос». *Наукові відомості*. 2009. №2. С. 73-79.
67. Університет банківської справи. Аналітичний звіт з проведення репрезентативного соціологічного дослідження становища молоді в Україні. Київ. 2019. 92 с.
68. Фридман А. А. Про кривизну простору. *Успіхи фізичних наук*. 1963. №3. С. 439-446.
69. Хакимов Е. М., Трофимов А. М. Географічний простір та діалектика розвитку систем. *Простір та час в географії (тезиси доповідей науково-практичної конференції)*. 1987. 167 с.
70. Харланова Е. М. Порівняння формальних й неформальних об'єднань молоді як інститутів соціалізації. *Вісник КГУ ім. Н. А. Некрасова*. 2007. №13. С. 114-115.
71. Чернявська О. С. Соціальний простір: огляд теоретичних інтерпретацій. Соціологія. Психологія. Філософія. *Вісник Нижгородського університету ім. Н. І. Лобачевського*. 2008. № 5. С. 329-335.
72. Чернявська О. С. Теорії соціального простору. *Вісник Нижгородського державного університету*. 2008. №3. С. 1-12.
73. Шальнев В. А., Талалакіна А. А. Географічний простір: сутність, проблеми та шляхи вирішення. *Вісник Ставропольського державного університету*. 2011. №74. С. 136-144
74. Шульгин Н. А. Концептуалізація поняття «простір» в філософії міста. *Філософські науки*. 2016. №2. С. 1-5.

75. Шульц Е. Е. Теорія соціальних рухів: проблеми теорії й практики. *Вісник Північного (Арктичного) федерального університету*. 2014. №4. С. 23-30.

76. Якуба А. В. Процеси соціалізації молоді в сучасному суспільстві. *Міжвузівський збірник наукових праць*. 2018. №15. С. 200-206.

77. Яницкий М. С. Ціннісна детермінація інноваційної поведінки молоді в контексті культурно-середовищних відмінностей. *Сибірський психологічний журнал*. 2009. №32. 2009. С. 12-17.

ПРОГРАМА АВТОРСЬКОГО СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

*на тему кваліфікаційної магістерської роботи «Формування організованого
молодіжного середовища в просторі міста»*

(експертне інтерв'ю та контент-аналіз)

1. Методологічна частина

1.1. Проблемна ситуація

Місто володіє винятковим простором, в якому розміщуються різноманітні соціальні системи, структури та відносини. Кожне таке явище характеризується певною унікальністю та здійснює свій внесок у просторове наповнення міста. Зокрема, можемо спостерігати, як молодь об'єднується навколо спільних ідей, що здатні змінювати міський простір та додавати щось нове до нього. Особливої популярності набувають організовані молодіжні середовища, які здійснюють свою діяльність у місті та долучають до неї молодих людей.

Зауважимо, що молодіжні організовані середовища, як форми прояву соціальної активності молодого покоління, розвиваються сьогодні на якісно іншому рівні. Вони поступово формуються та складаються в єдину структуру зі специфічними правилами та механізмами існування. Наявність таких середовищ сприяє посиленню ролі молодіжних ініціатив, розвитку конструкції міста та суспільства загалом. Їхня різноманітність по цілям, напрямкам діяльності та масштабам становлять значний інтерес для соціологічного аналізу.

Власне діяльність організованих молодіжних середовищ у містах може мати вирішальне значення для розуміння просторових процесів. Міська молодь сьогодні перебуває в унікальному становищі в соціальному та історичному сенсі, щоб кинути виклик домінуючій соціальній структурі міського простору та спробувати змінити її. Молоді люди відчують власну готовність боротися за свої бажання, прагнення та амбіції в місті. Відповідно, важливе значення набуває теоретичне та практичне осмислення питання особливостей формування організованих молодіжних середовищ в просторі міста. Саме такі міркування зумовили наше зацікавлення темою магістерського дослідження.

1.2. Тема авторського дослідження

Організоване молодіжне середовище у просторі міста: особливості формування (на прикладі Львівського міського молодіжного центру).

1.3. Мета дослідження

Виявлення особливостей формування організованого молодіжного середовища та його репрезентації у просторі міста Львова (*експертне інтерв'ю, контент-аналіз*).

1.4. Завдання дослідження

1. Визначити особливості формування організованого молодіжного середовища в просторі міста.

1.1. Виявити причини та умови виникнення організованого молодіжного середовища в просторі міста.

1.2. Виокремити основних ініціаторів виникнення організованого молодіжного середовища в просторі міста.

1.3. З'ясувати спосіб та характер взаємодії організованого молодіжного середовища з молоддю.

1.4. Проаналізувати структуру організованого молодіжного середовища в просторі міста.

1.5. Виявити основні труднощі та перешкоди в діяльності організованого молодіжного середовища в просторі міста.

2. Виокремити основні напрямки діяльності організованого молодіжного середовища в просторі міста.

1.5. Об'єкт дослідження

- об'єкт дослідження (за критерієм носія проблеми) — працівники Львівського міського молодіжного центру (*експертне інтерв'ю*); соціальні мережі (Facebook; Instagram) Львівського міського молодіжного центру (*контент-аналіз*).

- об'єкт дослідження (за критерієм загальної проблеми) — організоване молодіжне середовище у просторі міста Львова (*експертне інтерв'ю, контент-аналіз*).

1.6. Предмет дослідження

- Особливості формування організованого молодіжного середовища в просторі міста Львова (*експертне інтерв'ю, контент-аналіз*).

1.7. Теоретична інтерпретація базових понять

- **Простір** — це місце існування та взаємодії соціальних акторів, яке структурується та розташовується на певній території (*авторське означення*).

- **Молодь** — велика суспільні група, що має специфічні соціальні, культурні й психологічні риси, а також формує стартові умови для самостійного існування у суспільстві (*авторське означення*).

- **Молодіжне об'єднання** — форма самоорганізації молодих людей, спрямована на реалізацію потреб та інтересів своїх учасників, а також на вирішення соціальних проблем й протиріч, які зачіпають як суспільно значимі, так і специфічні для молоді цілі (*авторське означення*).

- **Формальне молодіжне об'єднання** — форма організованої структури, яка має чітко визначені цілі, напрямки діяльності, систему комунікацій та механізми прийняття рішень й контролю (*авторське означення*).

- **Організоване молодіжне середовище** — це відкритий конструкт з певним набором подій, відносин й процесів, які об'єднують молодих людей на основі механізмів упорядкованості та структурованості (*авторське означення*).

- **Львівський міський молодіжний центр (МолодВіжЦентр. Львів)** — частина мережі молодіжних просторів ТВОРИ! у Львові. Функціонує у руслі: побудови соціальних ліфтів, молодіжних досліджень та мережування молоді².

---

² МолодВіж центр / Lviv Convention Bureau — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.lvivconvention.com.ua/location/molodvizh-tsentru/> (дата звернення: 13.10.2021).

- **Організований** — належно впорядкований, планомірно спрямований на що-небудь; такий, який діє чітко, злагоджено, дисципліновано³.

1.8. Робочі гіпотези дослідження

Гіпотеза №1. Припускаємо, що формування організованого молодіжного середовища відбувається у тісній співпраці з міськими владними структурами.

Гіпотеза №2. Припускаємо, що основною причиною виникнення організованого молодіжного середовища являється застарілість міської структури та простору, які не можуть задовільнити основні потреби та бажання молодих людей.

Гіпотеза №3. Припускаємо, що ініціаторами створення молодіжних організованих середовищ являється активна молодь міста.

Гіпотеза №4. Припускаємо, що основою функціонування організованого молодіжного середовища являється міський бюджет.

Гіпотеза №5. Припускаємо, що основним напрямком діяльності молодіжного організованого середовища являється неформальна освіта та розвиток молодого покоління.

Гіпотеза №6. Припускаємо, що молодіжні організовані середовища активно співпрацюють з міською молоддю.

Гіпотеза №7. Припускаємо, розташування організованого молодіжного середовища відіграє важливе значення в його діяльності.

2. Методична частина — якісне дослідження (експертне інтерв'ю)

2.1. Опис методів та технік отримання інформації

Методом збору інформації було обрано експертне інтерв'ю. Це якісний метод отримання інформації про предмет, який заснований на використанні досвіду, знань та інтуїції експертів у досліджуваних галузях. Експертами виступають компетентні обличчя або спеціалісти в певній сфері, які володіють глибокими знаннями та здатні висловити аргументовану думку щодо досліджуваного явища. У рамках нашого дослідження експертами будемо

---

³ Словник української мови / Портал української мови та культури — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://cutt.ly/jRrQDQY> (дата звернення: 13.10.2021).

вважати працівників МолоДвіжЦентру у Львові. Метод передбачав здійснення опитування експерта за складеним наперед загальним планом з певними тематичними блоками, які зображають зацікавлення дослідника.

Перевагами експертного інтерв'ю є: надійність отриманих результатів; складена програма може змінюватися під час опитування; вільне висловлювання ідей та думок; один тур опитування й обробки інформації. Недоліками методу є: трудомісткість процедури, значні витрати часу; низька готовність експерта відповідати експромтом; результати від опитування не завжди є задовільними; суб'єктивність думок експертів та обмеженість їх суджень.

2.2. Принципи відбору учасників дослідження

Пошук експертів для дослідження здійснювався за допомогою стратегії кейс-стаді, яка передбачає особливий спосіб відбору ситуації для аналізу. Ситуація означає якесь обмежене в просторі явище, що розглядається в певний період часу та може включати дослідження як одного, так і декількох кейсів. У межах нашого дослідження кейсом, який ми будемо розглядати, є Львівський міський молодіжний центр. Зацікавленість ним пов'язана із тим, що саме такий осередок найбільш точно відображає наш предмет дослідження та дозволяє виявити основні особливості формування організованого молодіжного середовища та його специфіку. Відповідно експертів для інтерв'ю, ми обираємо серед спеціалістів Львівського молодіжного центру.

2.3. Часові рамки дослідження

Пілотажний етап — проведення пілотажного експертного інтерв'ю, коригування інструментарію дослідження (перша декада жовтня 2021 р.)

Польовий етап — пошук та проведення глибинного інтерв'ю з експертами (друга декада жовтня 2021 р.)

2.4. Обґрунтування логіки та методів аналізу даних

На першому етапі аналізу отриманих матеріалів дослідження застосовується принцип кодування та опису даних. Власне спершу виділяються одиниці майбутнього аналізу, які мають внутрішньо сформований сюжет. На другому етапі здійснюється об'єднання отриманих одиниць розгляду в більш загальну категорію з короткою та чіткою назвою. На третьому етапі проводиться

класифікація показників в певні наукові категорії та можливі підкатегорії. На завершальному етапі аналізу відбувається пошук зв'язків між категоріями, на основі яких формується концепція роботи.

2.5. Запитальник для проведення експертного інтерв'ю

ВСТУПНЕ СЛОВО ІНТЕРВ'ЮЕРА

Доброго дня! Будемо вдячні, якщо Ви відповісте на поставлені запитання інтерв'ю та гарантуємо, що ці відповіді не будуть розголошуватися, а використовуватимуться лише в наукових цілях. Вони будуть цілковито анонімними та конфіденційними. Також хочемо наголосити, що не існує правильних або неправильних відповідей на поставлені запитання, тому відповідаючи на них керуйтеся, будь ласка, виключно власною думкою. Будь-яка Ваша думка є дуже важливою для дослідження організованого молодіжного середовища в просторі міста.

I. ВСТУПНА ЧАСТИНА

1. Розкажіть, будь-ласка, трохи про себе? (Як Вас звати? Де навчалися? тощо)
2. Скажіть, будь-ласка, що таке Львівський міський молодіжний центр? Що Ви вкладаєте в розуміння його поняття?
3. Скажіть, будь-ласка, яку посаду Ви займаєте в молодіжному міському центрі? Розкажіть, будь-ласка, що саме спонукало Вас долучитися до команди молодіжного центру та на якому етапі його існування це відбулося? (*етап формування, етап стійкої діяльності*).

II. ФОРМУВАННЯ МІСЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ

1. Розкажіть, будь-ласка, коли було створено молодіжний центр та коли він став доступним для відвідувачів? Чи Ви можете назвати основні причини його створення та за яких умов це відбувалося? Яка основна мета його створення? (*зондувати економічні, політичні, культурні чинники*)
2. Скажіть, будь-ласка, чому обрано саме таке територіальне розташування МолодіжЦентру? Як відбувалося прийняття рішення

щодо цього та які фактори вплинули на нього? У чому полягає своєрідність такого розташування молодіжного центру?

3. За чиєї ініціативи та підтримки було створено міський молодіжний центр?

4. Скажіть, будь-ласка, чи виникали труднощі або проблеми на стадії створення молодіжного центру? Якщо так, то які саме та як вони вирішувалися?

5. Розкажіть, будь-ласка, про якусь особливість міського молодіжного центру? Що відрізняє його від інших молодіжних об'єднань?

III. ДІЯЛЬНІСТЬ МІСЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ

1. Розкажіть, будь-ласка, про основні цілі діяльності міського молодіжного центру?

2. Розкажіть, будь-ласка, про напрямки діяльності Вашого молодіжного центру? Назвіть, будь-ласка, приклади конкретних заходів або проектів у межах названих напрямків, які виконуються в молодіжному центрі або\та з його ініціативи?

3. Скажіть, будь-ласка, які послуги надає міський молодіжний центр? Чи вони є безкоштовними, чи за деякі передбачена оплата? Хто найчастіше користується ними (*Напр., молодь, інші центри, партнери тощо*)?

4. Розкажіть, будь-ласка, про джерела фінансування міського молодіжного центру? Чи є у Вас партнери, які допомагають здійснювати діяльність міського молодіжного центру? Якщо так, то які саме та у чому полягає їхня допомога? (*Напр., постійні партнери чи інвестори під конкретні проекти*)

5. Чи здійснюється взаємодія та спільна діяльність міського молодіжного центру з адміністративними структурами міста? (*Напр., Львівська міська рада*). Якщо так, то з якими та яка саме? (*Напр., долучення до місцевих ініціатив міста*).

6. Розкажіть, будь-ласка, на кого орієнтована діяльність Вашого молодіжного центру?

7. Розкажіть, будь-ласка, хто є цільовою аудиторією молодіжного центру? Чи можете Ви спроектувати соціальний портрет відвідувача МолоДвіжЦентру? (*Напр., вік, стать, місце навчання тощо*).

8. Розкажіть, будь-ласка, про характер взаємодії міського молодіжного центру із молоддю? Які використовуються способи залучення молоді до його діяльності? Наскільки ефективними, на Вашу думку, вони є?

9. Скажіть, будь-ласка, чим корисна діяльність МолоДвіжЦентру для міського простору та його розвитку? Чому потрібно створювати та формувати такі молодіжні середовища у містах у подальшому? Чому вони є важливими для міського простору?

IV. ТРУДНОЩІ ТА ПЕРЕШКОДИ В ДІЯЛЬНОСТІ МІСЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ

1. Скажіть, будь-ласка, чи стикається міський молодіжний центр із труднощами в організаційній діяльності сьогодні (*Напр., проведення подій, оренда приміщення тощо*)? Якщо так, то якого характеру ці проблеми? Чому вони, на Вашу думку, виникають? Як молодіжний центр їх вирішує?

2. Розкажіть, будь-ласка, чи стикався міський молодіжний центр із перешкодами у взаємодії з молоддю на початку своєї діяльності? Якщо так, то якого характеру були ці проблеми? Чи виникали труднощі зі залученням молоді до діяльності центру?

3. Чи сьогодні молодіжний центр наштовхується на ці ж проблеми? Чи можливо виникають нові труднощі у взаємодії з молоддю?

V. СТРУКТУРА МІСЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ

1. Розкажіть, будь-ласка, про організаційну структуру Вашого міського молодіжного центру? (*скільки людей працює? яке керівництво? чи є органи управління? чи є документально закріплена система норм та правил? тощо*).

2. Розкажіть, будь-ласка, про систему мотивацій у міському молодіжному центрі? (*матеріальна\нематеріальна мотивація*).

3. Розкажіть, будь-ласка, про методи управління всередині міського молодіжного центру? Як відбувається координація діяльністю? (*формальний\неформальний лідер*).

4. Скажіть, будь-ласка, якою є комунікація всередині молодіжного міського центру в ситуації працівник & працівник та працівник & керівник? (*формальна\неформальна*).

5. Розкажіть, будь-ласка, про процес прийняття рішень всередині молодіжного центру щодо реалізації проєктів, заходів тощо? Які інструменти використовуєте для роботи у команді? (*додатки, стратегічні сесії, наради тощо*)

6. Яким є механізм контролю за діяльністю всередині центру? Чи є процедури зовнішнього контролю над діяльністю молодіжного центру? (*партнери, адміністративні структури*) Чи є система покарань працівників у МолоДвіжЦентрі?

7. Чи здійснює міський молодіжний центр спільну діяльність з іншими молодіжними об'єднаннями? Якщо так, то які саме це об'єднання? Який характер та способи такої взаємодії?

VI. ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІСЬКОГО МОЛОДІЖНОГО ЦЕНТРУ

1. Скажіть, будь-ласка, якою Ви бачите майбутню діяльність міського молодіжного центру? (*нові напрямки діяльності, розширення мережі послуг, відкриття ще одного приміщення для центру, розширення команди тощо*)

2. Які, на Вашу думку, існують перспективи розвитку міського молодіжного центру в просторі міста? (*Напр., формування нових середовищ, просторів діяльності, створення нових проєктів пов'язаних з містом*)? Якщо так, то які саме?

2. Методична частина — якісно-кількісне дослідження (контент-аналіз)

2.1. Опис методів та технік отримання інформації

Для дослідження використовувався якісно-кількісний метод соціологічного дослідження — контент-аналіз. Це техніка збору інформації за допомогою аналізу документів з метою виявлення або виміру різних фактів й тенденцій, що є зафіксованими в них. Суть методу полягає у переведенні в кількісні показники текстової інформації через пошук у самих текстах певних ознак, рис, властивостей. Контент-аналіз передбачає створення чіткої операціоналізації понять, тобто виділення категорій, ознак та одиниць дослідження, що підлягають аналізу. Перевагами контент аналізу є: можливість уникнути суб'єктивізму оцінювання, ненадійності та випадковості висновків; перспектива дістатися точності, однозначності, раціональності. Недоліками методу є: неможливість формалізувати латентну структуру комунікації; важкість виявлення прихованих смислів та мотивів повідомлень.

2.2. Принципи відбору учасників дослідження

Основним кейсом нашого дослідження являється Львівський молодіжний міський центр. Відповідно до цього, каналами інформації контент-аналізу було обрано дві соціальні мережі (Facebook; Instagram), де розміщені офіційні онлайн-сторінки молодіжного центру. Наша увага була зосереджена на дописах, які розміщені на цих площадках та подіях, які вони висвітлюють. Зазначимо, що генеральна сукупність дослідження є невеликою, що пов'язано з недавньою реєстрацією центру на цих платформах (2020 р.), а тому вибірковий метод не буде застосовуватися.

2.3. Часові рамки дослідження

Контент-аналіз проводився у жовтні 2021 р. у Львові.

2.4. Обґрунтування логіки та методів аналізу даних

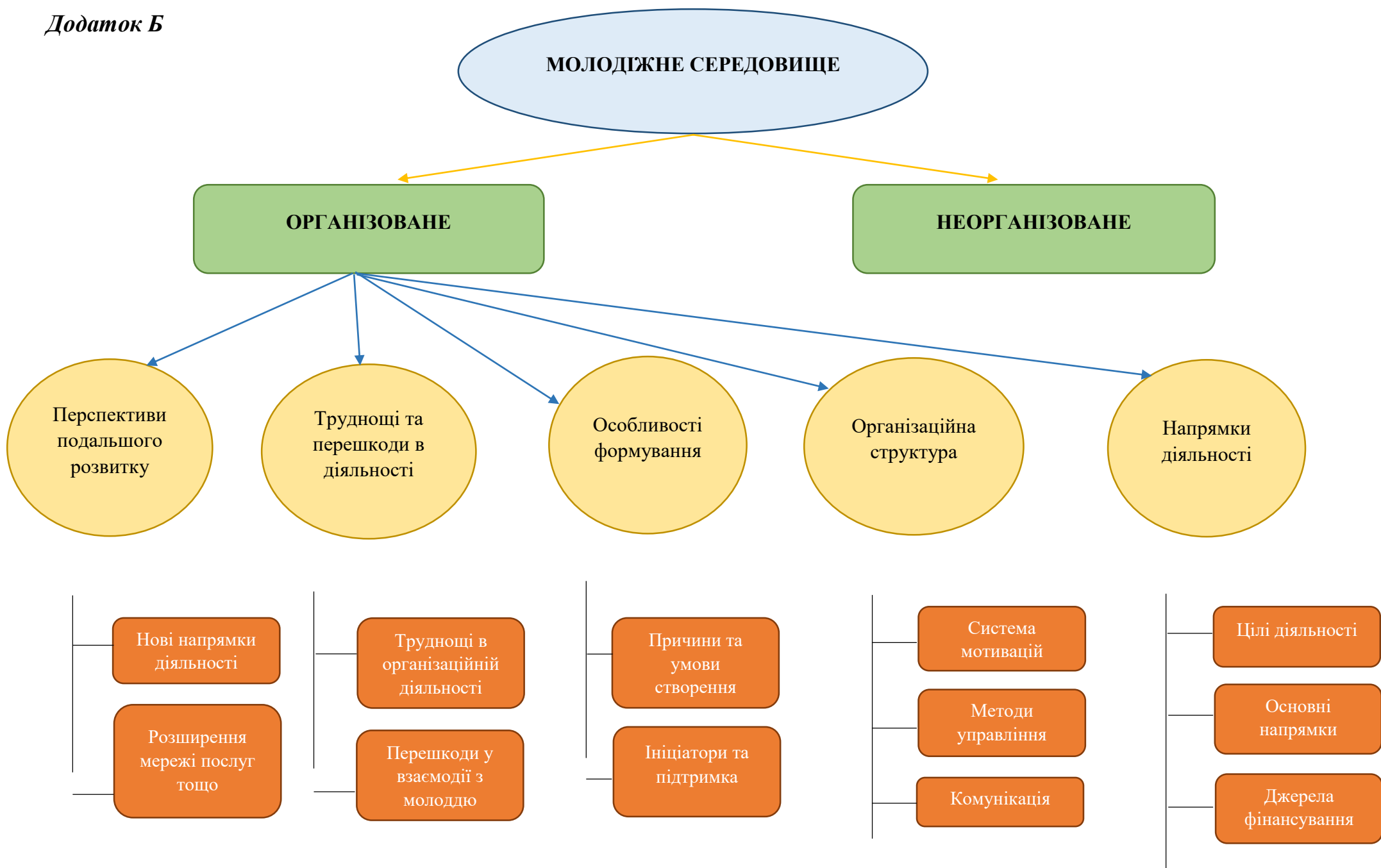
Перший етап аналізу отриманих матеріалів дослідження передбачає процеси агрегування, структуризації та угруповання даних. Проведення таких процедур є необхідним для виведення певних моделей, які виходитимуть із завдань, що закладені у програмі. Другий етап призначений для інтерпретації всього отриманого числового продукту та переведення його назад в індикатори.

Третій етап дослідження присвячений підрахунку всіх наявних одиниць та переведенню кількісних показників у текстові узагальнення. На завершальному етапі аналізу відбуватиметься співвідношення отриманих результатів із метою та завданнями дослідження.

2.5. Бланки контент-аналізу

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ МОЛОДІЖЦЕНТРУ. ЛЬВІВ		
<i>Категорії аналізу</i>	<i>Одиниці аналізу</i>	<i>Одиниці рахунку</i>
Учасники	Молодь	+/-
	Локальні ГО	+/-
	Міжнародні організації	+/-
	Адміністративні структури міста	+/-
Локація діяльності	Внутрішня (фізичний простір центру)	+/-
	Зовнішня (фізичний простір міста)	+/-
	Онлайн	+/-
Напрямки діяльності	Культурні	+/-
	Волонтерські	+/-
	Освітні/Навчальні	+/-
	Емпіричні дослідження молоді	+/-
	Відкриття нових молодіжних середовищ/Мережування	+/-
	Розважальні	+/-
Інформативність соціальних мереж	2020	+/-
	2021	+/-

Додаток Б

Контроль

Характер
взаємодії з
молоддю

Згруповані дані контент-аналізу соціальних мереж (Instagram, Facebook)

МолодвіжЦентру. Львів

КОНТЕНТ-АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ МОЛОДВІЖЦЕНТРУ. ЛЬВІВ		
<i>Категорії аналізу</i>	<i>Одиниці аналізу</i>	<i>Кількість (%)</i>
Учасники	Молодь	58,71 %
	Локальні ГО	23,48 %
	Міжнародні організації	11 %
	Адміністративні структури міста	7 %
Локація діяльності	Внутрішня (фізичний простір центру)	70 %
	Зовнішня (фізичний простір міста)	7 %
	Онлайн	23 %
Напрямки діяльності	Культурні	5 %
	Волонтерські	6 %
	Освітні/Навчальні	52 %
	Емпіричні дослідження молоді	8 %
	Відкриття нових молодіжних середовищ/Мережування	3%
	Розважальні	26 %
Інформативність соціальних мереж	2020	63 %
	2021	37 %

МДЦ_1

Інтерв'юер	Респондент	Примітки
<p>Отже, доброго дня. Мене звати Оля, буду сьогодні вашим інтерв'юером. Ми проводимо дослідження, яке має назву «Формування організованого молодіжного середовища в просторі міста». Отже, розпочнемо. Розкажіть трошки про себе, як вас звати? Де навчалися? Чи зі Львова?</p>	<p>Я Данило Шевчук, навчаюся в Львівському національному університеті імені Іванка Франка, на спеціальності «філософія». От, сам зі Львова, і власне працюю в Львівському міському молодіжнім центрі, або як ми називаємося, конкретно на Чайковського – Молодвіж центр. Львів. От.</p>	
<p>Гаразд, добре. Розкажіть, що таке Львівський молодіжний центр, що ви вкладаєте в його поняття, для вас?</p>	<p>Ааа, якщо ми говоримо за те приміщення в якому ми знаходимось, конкретно на Чайковського, то це центр де молодь може будь коли прийти, ну звісно в робочі години, сісти і попрацювати, повчитися, пограти в настільні ігри, яких є вдосталь, почитати якусь книжку, яких досить є, також в нас можна подію свою зробити, це безкоштовно і тоді ми зі свого боку підтримуємо кожену подію, яка проводиться. Також в нас є свої регулярні проекти, це Молодвіж, це найбільший український захід для молоді, він відбувається в форматі двадцяти чотирьох годин, і десь в середньому в нас кожного року близько трьох- трьох з половиною тисяч учасників, але з кожним роком динаміка росте. Так от зараз ми запустили проект, який займається дослідженням індекс помірності благополуччя молоді, це всеукраїнська ініціатива від фонду, який займається народонаселенням, це фонд від Організації Об'єднаних Націй. Ааа, от, що має на меті, це</p>	

	<p>ми маємо зрозуміти чи відчуває себе молодь окей в Львові, та в інших містах України. Ми охоплюємо сумарно п'ять міст, от. Також це, проект студенської ради в Україні, який називається «Активні громадяни». Ми займаємося тим, що навчаємо нових людей бути активними, бути активними в своєму середовищі та проявляти суспільний інтерес до того, що відбувається навколо, ну і звісно в нас є якісь регулярні активності, такі як англomовні клуби, клуби ментального здоров'я, настільні ігри тощо.</p>	
<p>Окей, добре. Скажіть яку посаду ви займаєте в Львівському молодіжному центрі?</p>	<p>Менеджер з адміністративної діяльності.</p>	
<p>Що спонукало вас долучитися до Львівського молодіжного центру? Що стало основною причиною?</p>	<p>Коли це тільки все почалось, це почалось у 2018 році, коли місто отримало статус «Молодіжної столиці» України, фактично Львів став першою «Молодіжною столицею» України, тоді була ініціатива створення, а, ну якогось тобто, заходу, який об'єднає всю молодь, тоді він називався «Форум місцевого самоврядування» або ж «Молодвіж». І власне, тоді ж з'явилася ідея створення якогось простору, де ми можемо молодь збирати, от і ми почали цей процес, він був дуже довгий, затяжний і ми розуміли, те що не можна відходити назад і варто створювати, створювати і ще раз створювати, і власне 25 січня 2020 року ми відкрили ці двері.</p>	
<p>Тобто, ви з самого початку були задіяні?</p>	<p>Так</p>	
<p>Можете розказати, що вас спонукало, ну, взяти участь?</p>	<p>В тому, що я хотів бути дотичним, до, на той час, це був просто як проект, зараз це вже як простір, щось фізично, до того проекту, який об'єднає суб'єктивну молодь, який допоможе, який стане соціальним ліфтом для такої молоді, от.</p>	

<p>Це дуже круто, і власне, більш детально поговоримо про саме формування «Молодвіжу», власне мене цікавить, коли саме він був створений, та коли він став доступним для відвідувачів? Ну коли можна було вільно прийти, в просторі займатися?</p>	<p>Під створенням що ви маєте на увазі?</p>	
<p>Ну, коли він відкрився?</p>	<p>А ну я ж кажу, ми відкрили свої двері 25 січня 2020 року.</p>	
<p>Можете більш детально назвати якісь основні причини його створення та умови, ну більш детально розповісти?</p>	<p>Ну якщо ми поговоримо про основні причини, то у Львові не було такого місця, не було коворкінгу, де молодь може побачитись, собі спокійно прийти, посидіти, і це все безкоштовно, або ж зробити свою подію також безкоштовно. Були платні коворкінги, були бібліотеки, але все одно це було не то. І коли розробляли цю історію, яка називається «Молодвіж центр», хотіли об'єднати в собі певну європейську модель молодіжного центру, де, де багато місця, де гарно, де затишно і, це було якоюсь такою основною причиною, от і друге запитання?</p>	
<p>Які умови? За яких умов це відбувалося?</p>	<p>Що ви маєте на увазі «які умови»?</p>	
<p>Ну мене, напевно, більше цікавить, як ви домовлялися, і з ким?</p>	<p>Ага, я зрозумів, за процес. Ну насамперед, молодіжний центр має ініціювати саме молодь, тому було проведено багато інфокампаній серед молоді, серед студентських організацій, студентського самоврядування, загалом, зі всією активною молоддю, чи взагалі їм це потрібно, їхнє бачення про молодіжний центр, які функції</p>	

	<p>він має виконувати. Коли ми вже отримали рішення від молоді, ми почали формувати це в єдину картинку, було важко, бо скільки людей – стільки думок, але потім сформували, і мали багато інфокампаній серед депутатів міської ради, серед взагалі всієї міської ради, і нас затвердили, і нас погодили, і нарешті ми створилися.</p>	
<p>Ага, тобто це така була діяльність, супер. А, яка мета? Так чітко, коротко, мета створення молодіжного центру. Ну ми вже багато про це все говорили, або навіть знаєте, саме краще, можливо якісь культурні чинники виділити, політичні, можливо, щось таке. Чи ваш молодіжний центр не має до цього відношення?</p>	<p>Він абсолютно до цього нічого не має. Ну він ж не є створений від політичної партії, він є створений, ну ми є, структурним підрозділом департаменту розвитку Львівської міської ради.</p>	
<p>Але по суті ви є автономним?</p>	<p>Ну що ви маєте на увазі? З приводу бюджету</p>	
<p>Нуу, так</p>	<p>В нас є свій бюджет, але він виділяється від департаменту розвитку.</p>	
<p>Я зрозуміла, окей, добре. А розкажіть чому було обране саме таке територіальне розташування, як ви обирали саме приміщення?</p>	<p>Центр міста. Ну ж нема в центрі місця, де ти собі посидиш. Тому як би було це приміщення, тут зручно, тут біля центру, тому власне тут.</p>	
<p>(сміється) Я зрозуміла, а чому полягає</p>	<p>Окей, ну насамперед, ми суттєво виграєм, тим в що в самому серці Львова, тому тут дуже часто люди заходять просто так,</p>	

<p>своєрідність такого розташування молодіжного центру, наприклад, чи яка є відвідуваність його, чи те що він є в центрі є сприятливим, тому що набагато більше відвідувачів, якби він був десь в іншому районі, в такому плані.</p>	<p>питають що це, і взагалі чому це безкоштовно, це притягує людей. В середньому в нас за місяць близько тисячі людей, це відвідувачі + подія. От, також в нас є ще один простів, він на Сихові, він знаходиться на Червоної Калини 58, от там трошки більше відвідувачів, тому що там більше дітки, от.</p>	
<p>Ага, я зрозуміла. А за чиєї ініціативи, чи підтримки це було створено? Молодвіж?</p>	<p>Молодвіж чи Молодвіж центр?</p>	
<p>Молодвіж центр.</p>	<p>Молодвіж. центр був створений за підтримки активної молоді Львова, та за ініціативи Львівської міської ради, спільні ініціативи, та спільні думки, вони зійшлися, і утворилося.</p>	
<p>Чи виникали якісь труднощі або проблеми на стадії створення, на самій стадії?</p>	<p>Ну та ясно що виникали, це моменти ремонтів (сміється).</p>	
<p>Ну можете більш детально, розкажіть.</p>	<p>Ну це були моменти ремонтів, треба ремонт якісно провести і якісно, щоб нам їх здали, це момент дизайну, тобто треба було зійтись на якомусь гарному дизайні, потім це моменти як нам розпіарити молодіжний центр, щоб всі були про нього в курсі, нуу, багато виникало, це якісь такі дрібні моменти такого глобального насправді не було, які виникають на стадії створення будь якого проекту.</p>	
<p>Тобто фактично вони легко вирішувалися?</p>	<p>Та та, ну на той час це було важко, бо їх багато, але вирішували це легко.</p>	

<p>Добре. Розкажіть про якусь особливість молодіжного центру? Що його відрізняє від інших центрів, які збирають коло себе молодь?</p>	<p>Ну перш за все ми є частиною єдиної в Україні мережі молодіжних центрів, яка називається «Твори», під собою в ній є ще «OpenLab», і чим є суттєво інші від інших молодіжних центрів, коли ми створювалися, ми були у Львові найбільшим молодіжним центром з нашою площею. В нас площа – 334 кв. м. І фактично ми були єдиним місцем, яке працює за часом найдовше, на той час коли ми створювалися ми були такі єдині. От в Львові є ще інші молодіжні центри, але фактично ми були найбільшим, ми працювали довше, і ми змогли зробити більше подій ніж інші молодіжні центри тому що в нас було найбільше приміщення і найбільше для цього місця.</p>	
<p>От, добре. Тепер більш детально про саму діяльність Міського молодіжного центру, а саме скажіть будь ласка про якісь основні цілі діяльності Міського молодіжного центру, які ви можете визначити.</p>	<p>Насамперед, це створення соціальних ліфтів, ми хочемо знаходити ту молодь, яка нічим можливо не займається, або займається не тим чим потрібно, і ми створюємо для неї те середовище, де вона може знайти однодумців, і піднятися по соціальним сходинкам, також ми займаємося мережуванням молодіжних центрів. Власне в цих стінах генерується концепції нових молодіжних центрів, які будуть відкривати, наразі це вже відкритий «Openlab», і зараз на часі відкриття (?) в приміщенні колишнього (?) це на Городоцькій 285. От плануємо до кінця року відкрити, можливо в січні, навіть трошки затягнеться.</p>	
<p>Зрозуміло, тоді давайте поговоримо більше про напрямки діяльності молодіжного центру і, якщо можете назвати напрямок, і чи можете назвати якийсь конкретний</p>	<p>Окей, насамперед це розвиток молоді. Якщо ми говоримо про розвиток молоді, то у нас дуже гарно лягає захід «Молодвіж». Якщо ми говоримо за створення соціальних ліфтів, то ми можемо говорити за наші клуби внутрішні, куди ти приходиш фактично нічого не знаючи, вже піднімаєшся по соціальній сходинці, так просто з пам'яті, більше вже не згадаю.</p>	

<p>проект в межах цього напрямку який ви здійснюєте, можливо, щось майбутнє, минуле або теперішнє, ну якийсь приклад?</p>		
<p>Ось такі, я зрозуміла. Які послуги надає Міський молодіжний центр, і що мене найбільше цікавить, а, ну, ви в принципі це зазначали, можемо ще раз проговорити, чи вони є безкоштовними, чи все таки є якісь за які передбачено плату?</p>	<p>Послуги це місце для коворкінгу, воно повністю безкоштовне, також у доступності є чай, кава, деколи є печиво, а також ми можемо надати аудиторію для проведення події, вона в собі містить колонки, фліп-чарти, проектор та екран для проектора, (..) і ми ні за що не беремо гроші, тобто нема послуги яка би була платною.</p>	
<p>Ну в принципі не плануєте?</p>	<p>Не плануємо.</p>	
<p>Супер, ну і хто найчастіше користується такими послугами, наприклад, молодь, можливо інші центри, чи партнери ваші, чи можливо просто приватні особи?</p>	<p>Ну насамперед це студенти, в яких пари зараз онлайн, вони приходять до нас, слухають ці пари, бо в нас є стабільний вай-фай. Також є громадські організації, яким треба місце для події, вони беруть в нас аудиторію і проводять свої події.</p>	
<p>Ага, тобто так, клас. Розкажіть про джерела фінансування Міського молодіжного</p>	<p>Тут важливо уточнити чи партнери на наші події?</p>	

<p>центру, чи є в вас партнери, які допомагають здійснювати діяльність саме центру?</p>		
<p>От я хотіла власне, чи постійні в вас партнери, чи є окремі інвестори під якісь конкретні проекти?</p>	<p>Ну тоді скажу за це і за це. Якщо ми говоримо безпосередньо за утримання нашого молодіжного центру, а конкретно молодіжного центру, не події, а саме як приміщення молодіжний центр, люди які в ньому працюють і комуналка, то це повністю фінансування міської ради. Якщо ми говоримо про наші інші заходи, візьмемо до прикладу наш найбільший захід – «Молодвіж», є частка міста безумовно, і також є партнери, ну партнери є завжди, це Мінмолоді та спорту, це Unicef, і UNFPA. Партнери змінюються, кожного року вони змінюються, ну тому що є інші причини. От, але партнери є.</p>	
<p>Я зрозуміла. Чи здійснюється якась взаємодія чи спільна діяльність Міського молодіжного центру з адміністративними структурами міста, наприклад, з Львівською міською радою, і тому подібне, чи в вас є якісь спільні проекти?</p>	<p>Так, часто. Ми дуже часто реалізуємо якісь спільні ініціативи, ми виступаємо місцем де можна цю ініціативу провести, або ж ми від свого боку робимо якусь подію до якої долучається місто.</p>	
<p>Я зрозуміла, тобто ви часто співпрацюєте. Скажіть, будь ласка, на кого орієнтована діяльність вашого</p>	<p>Ну в середньому це від 16 до 25 років, це десь середня вибірка відвідувачів, зазвичай це студенти, дуже часто він є в громадській організації, або десь працює, і це людина яка цікавиться своїм містом, яка цікавиться розвитком цього міста, і зрештою яка любить свою країну і хоче її розвивати.</p>	

<p>молодіжного центру, тоді б буду мати на увазі певний соціальний портрет ваших відвідувачів або тих хто найчастіше бере участь в ваших проектах?</p>		
<p>Можливо з якогось університету ви зустрічаєте найбільше?</p>	<p>Ну такої вже вибірки ми точно не робимо, тому не скажу (сміється).</p>	
<p>(сміється) Я зрозуміла. Окей, розкажіть будь ласка про характер взаємодії Міського молодіжного центру із молоддю? Саме з тим кого ви залучаєте, наприклад, які ви використовуєте способи залучення молоді до його діяльності?</p>	<p>Насамперед ми намагаємося залучити молодь нашою доступністю, нашою відкритістю. От, також ми намагаємося залучити молодь якимись плюшками, робимо якісь свої розіграші, розігруємо брендований мерч. І також коли ми робимо якісь проекти ми намагаємося робити рекламу всюди, ми робимо навіть в трамваях часто рекламу, деколи в під'їздах, от, і так само ми і намагаємось дати щось фізичне, що мали якусь пам'ятку про Львівський міський молодіжний центр.</p>	
<p>Наскільки є ефективними ці засоби?</p>	<p>Ну, у нас кожного року після «Молодвіжу» зростає кількість людей які до нас приходять, тому працює.</p>	
<p>Скажіть, будь ласка, чим корисна діяльність «Молодвіж центру» для міського простору та його загалом розвитку? Чи ви думаєте потрібно створювати та формувати такі</p>	<p>Насамперед молодіжні центри мають на меті об'єднання молоді в середині себе і ставати тим середовищем якого молоді могло там не бути. Як показує практика дуже багато в країні є молодіжних центрів які або закриті або містять в собі недостатню кількість функцій. От, і саме якщо ми говоримо за нашу мережу, то ми маємо на меті дати молоді повний пакет всього того, що вона просить, тому під час створення кожного молодіжного центру, ми говоримо з молоддю</p>	

<p>молодіжні центри саме у містах?</p>	<p>чого їм в житті бракує і намагаємося дати того чого їм не вистачає.</p>	
<p>Власне, (..) розкажіть, будь ласка, з якими труднощами стикається Міський молодіжний центр в організаційній діяльності сьогодні?</p>	<p>З локдауном ми будемо в суботу закриті на 2 тижні, можливо потім продовжать, і це сумно, що в наші двері вже ніхто не зайде, ну але такі чинні обмеження спричинені тим, що велика частка міста не є вакцинованими, тому таке стається насправді, це перша трудність. Друга трудність – це можуть на вулиці виключити світло, і були такі ситуації, це було десь один раз в рік, ми були без світла цілий день, довелося деякі події скасовувати, бо їм треба було світла. Якщо говорити за фінансові труднощі, то ми ще ні з таким не зіткнулися, тому що місто до нас є повністю лояльними, і коли нам треба щось від міста, то ми отримуємо це від міста, бо місто нас любить і ми раді цьому.</p>	
<p>А саме чи не виникає в вас труднощів із проведення всяких подій із залученням до них молоді або ж з орендою приміщення якщо вам потрібно провести якусь подію не в «Молодвіж центрі»?</p>	<p>Ні разу в нас не виникало. Перед нами поставив дуже сильний виклик рік тому, коли ми робили «Молодвіж», чи будемо ми його робити, тому що тоді була дуже висока захворюваність, вводили тільки тільки карантинні обмеження, відповідно ми не знали як адаптувати всеукраїнську масштабну подію до цих реалій, але ми сіли розсунули стільці, натягнули маски, поставили антисептики і подія відбулась.</p>	
<p>Добре, розкажіть, будь ласка, чи стикався міський молодіжний центр із перешкодами у взаємодії із молоддю на початку своєї діяльності швидше тут будуть мати на увазі із</p>	<p>Багато хто думав, що ми платні, тому вони не приходили, але це питання піару, і це потім вирішилося (..), можливо, була трудність, коли до нас ішли всі підряд і були нюанси, коли там на стіні помалювали, щось пошкодили, але це цільова аудиторія, яка не наша і вона йшла звідси, тут не її туса (..). Ну так ні, насправді. Якщо ми говоримо про глобальні виклики, то їх не було.</p>	

залученням її до вашої діяльності?		
Чи виникають якісь нові труднощі в взаємодії з молоддю сьогодні, от зараз?	Виникають труднощі, бо багато хто приходить невакцинованим або ПЛР-тесту, це саме зараз, і ми не можемо на жаль допустити таких до діяльності, до входу в молодіжний центр, і виникає деякий негатив від цих людей, тому що дехто каже, що їх чіпують, що в них мозок вийде і сам піде гуляти і ми намагаємося якось людей переконувати, типу щипіться, зробіть ПЛР-тест і заходьте, це така невелика трудність, але я вірю, що ми з часом її поборемо.	
Я розумію, так. Тепер більш детальніше про структуру вашого Міського молодіжного центру, а саме мене буде цікавити організаційна структура? Скільки людей працює? Яке керівництво? Чи є якісь органи управління?	Окей. Над молодіжним центром є наглядова рада. От, це перш за все, а потім йдемо по команді. Давайте зараз поговоримо конкретно цей, якщо би не було би ще «Open Lab», і потім ми до них вернемося. Є директор, є проектний менеджер, і є піарниця, бухгалтер, юрист, і троє адміністраторів. Коли створився «Open Lab» так само: три адміністратори, проектний менеджер, піарник і директор. Створюється «Pixlab» і структура така сама, от, якось так.	
Я зрозуміла. Розкажіть, будь ласка, про систему мотивації в Міському молодіжному центрі, чи в вас, щось таке є, матеріальна чи нематеріальна?	Ну гроші ми не даємо (сміється).	
Ну, плюшки саме для вас, працівників.	Ну, ми маємо зарплату, ми маємо хорошу зарплату, маємо хороші відпускні. І чогось такого особливого, щоб нас відрізняло від інших немає. Єдине, що плюс, то, що ми стали єдиною структурою в Міській раді, яка	

	є повністю вакцинована віднедавна. Ну немає чогось такого особливого.	
Окей, тоді розкажіть про методи управління всередині Міського молодіжного центру, як саме відбувається координація діяльності?	У нас є два види нарад, є місячна, вона відбувається в кінці місяця, де ми підводимо показники кожного місяця. Є тижнева нарада, вона відбувається в п'ятницю, на якій вирішується питання щодо функціональності та діяльності молодіжного центру.	
І все? Може в вас є якісь додатки, де ви можете переписуватися, вирішувати якісь проблеми?	В нас є робочі бесіди в телеграмі, де коли переписуємося. А так працюємо в гугл-таблицях, ну і в CRM працюємо. Ну тобто в нас, насправді немає такої зайвої бюрократії, дуже зайвих цих шляхів, бо нам складно і зачем собі життя ускладнювати.	
Якою є комунікація всередині Міського молодіжного центру в ситуації працівник-працівник, і працівник-керівник, чи є більш формальні чи неформальні відносини.	Це все неформально, ми не пишемо офіційні листи до наших колег. От якщо нам щось треба, то ми пишемо, дзвонимо до когось і це питання вирішується.	
Добре, розкажіть про процес прийняття рішень всередині молодіжного центру щодо реалізації якогось проекту або заходу? Які інструменти ви використовуєте для роботи в команді?	Насамперед кожен проект, він створюється спільно. Починається з брейн-шторму, і ми сходимося на чомусь спільному, коли ми маємо зачаток нового проекту, він розвивається, ми підтягуємо більше людей, враховуємо так само їхні думки і реалізуємо. Тобто, в нас ніколи не виникало такого що, одна людина від себе щось хотіла створити і її ніхто не підтримав, ні, такого ні разу не було. Все обговорюється колективно, а нас панує повна демократія і якось все підтримується.	

<p>Які є механізми контролю за діяльністю всередині центру?</p>	<p>В нас все контролюється за допомогою CRM, ну ти ставиш сам собі, ну так я роблю точно, або тобі ставить твій керівник, або твій колега ставить тобі завдання з конкретною датою, воно може мати підпункти, відповідно ти маєш до певної дати, до певної години виконати це завдання, ти ставиш, що воно відмічене, потім ти показуєш, що ти це зробив, і все, виконано.</p>	
<p>Чи є процедури зовнішнього контролю над діяльністю «Молодвіж центру»?</p>	<p>Однозначно, якщо ж це партнери, то партнери отримують всю звітність, і насамперед це стосується виконаних коштів, ми показуємо кожен наш договір і кожен нашу використану копійку. А якщо йде мова саме за діяльність молодіжного центру, то ми подаємо завжди в кінці року вижимки кількісних і якісних показників для міської ради, ми показуємо, що ми працюємо, і що не дарма ви з нами працюєте.</p>	
<p>Чи є система покарань працівників, урізують зарплату, щось таке?</p>	<p>Не доводилося.</p>	
<p>Круто, окей. Чи здійснює Міський молодіжний центр діяльність з іншими молодіжними організаціями, і якщо так, то які саме організації? І зразу який характер та способи цієї взаємодії?</p>	<p>Дивіться, у Львові тисячу організацій (сміється). Я вам назву основні організації з якими ми працюємо, з якими ми створюємо власний продукт, це є громадська організація «Львівський молодіжний клуб», це є громадська організація (???), це Студентський уряд Львівського національного університету імені Іванка Франка, це Студуряд політеху, а також ми працюємо зі всіма організаціями у Львові, я вам точно всіх не назву, ми працюємо з університетами, а також маємо співпрацю з молодіжними центрами в Україні, з міністерствами і напевно Міськими радами інших міст України.</p>	
<p>Мене власне цікавило, наскільки ви є відкриті для діяльності?</p>	<p>Ми працюємо зі всіма, ми за будь який двіж, і якщо це не політика, і не голодовка.</p>	

<p>Ага, тобто ви не займаєтеся політичними?</p>	<p>В жодному разі.</p>	
<p>Окей, скажіть якою ви бачите майбутню діяльність Міського молодіжного центру? Наприклад, нові напрямки діяльності, або розширення мережі послуг, або відкриття ще одного приміщення?</p>	<p>Ми хочемо відкрити, що нас у Львові було сумарно 5, щоб більше тим краще, можливо будемо виходити на Україну, щоб створити найбільшу мережу молодіжних центрів, ми хочемо залучати молодь, наприклад на «OpenLab» нам вдалося долучити молодь яка цікавиться хімією, фізикою, біологією, там можна провести будь який дослід, і там для цього є все необхідне. Ми це хотіли і на «OpenLab» є курси, де можна можеш створити і відчути науку такою, якою ти хочеш. «Pxlabs» буде мати на меті підтягнути аудиторію відео-блогерів, геймерів, моушн-дизайнерів, ми для цього будемо давати їм все необхідне обладнання. Тобто будь хто зможе прийти, відзняти на місці, змонтувати і виставити. От, ми якось думаємо, чого молоді не хватає, і даємо це повністю безкоштовно, і це молоді цікаво.</p>	
<p>Які існують перспективи розвитку Міського молодіжного центру саме в просторі міста, мене цікавить, чи ви створюєте, якісь проекти, які безпосередньо пов'язані з містом, для його покращення або щось в цьому роді?</p>	<p>Зараз ми працюємо над глобальним проектом. Будемо знати вже 6 листопада або 11 не пам'ятаю точно. Чи отримає Львів статус молодіжної столиці 2024. Це ми подаємося вже третій раз, і це єдиний раз коли ми пройшли в фінал, і наші представники їдуть в Брюссель, де буде власне все вирішуватися, от і це напевно зараз ключовий проект для самого міста і для України, бо Україна ще не мала міста, яке би мало цей статус, і якщо ми виграємо то ми суттєво збільшимо інвестиції в нашу країну, так і в наше місто, і ми станемо цікавими для нової молоді з Європи та світу.</p>	
<p>В принципі в мене все, дуже дякую вам за інтерв'ю.</p>		

МДЦ_2

Інтерв'юер	Респондент	Примітки
<p>Добрий день. Мене звати Оля, я буду сьогодні Вашим інтерв'юером і ми з Вами поговоримо про особливості формування організованого молодіжного середовища в просторі міста. Отже сьогодні 31 жовтня 2021 року, тому давайте почнемо, якщо Ви не проти. Розкажіть трошки про себе: як Вас звати, де навчались, де навчаєтесь?</p>	<p>Привіт, мене звати Саша, друзі кличуть Шапка, я на даний момент навчаюсь на 4-му курсі факультету міжнародних відносин університету Франка, до того навчався, перед університетом, в Українській Академії Лідерства, от, сам я з Тернополя, але живу вже кілька років у Львові.</p>	
<p>Круто, розкажіть, будь ласка, яку посаду Ви займаєте в молодіжному центрі?</p>	<p>В Молодвіж центрі я працюю адміністратором, менеджер з адміністративної діяльності.</p>	
<p>На якому етапі Ви долучились до діяльності молодвіж центру?</p>	<p>Ем.. напевно недавно, на початку липня, так.</p>	
<p>Що Вас спонукало долучитись до молодвіж центру, що Вас привабило в ньому?</p>	<p>Мене привабила взагалі, суть і система, молодвіж центру, те що тут збирається багато молодих і цікавих людей, яким є чим поділитися, завжди проходять якісь цікаві події, на різноманітні теми, від фінансової грамотності до там теми (роздорожжя?) або, просто якісь творчі вечори і цікаво спостерігати і взагалі бути у цьому середовищі, також спонукало те, що мені хотілось взагалі змінити вид своєї діяльності. Можливо трішки більше по моєму профілю навчання, більше там долучитися до державних структур міста Львова, більше взаємодіяти з молоддю,</p>	

	<p>трішки там молодіжної політики і так далі, бо був до цього кухарем , вот.</p>	
<p>Е, ясно, окей, розкажіть тоді що таке львівський міський молодіжний центр, що Ви вкладаєте в розуміння його поняття, ну що це взагалі таке?</p>	<p>Цікаве питання, це класне місце, яке є френдлі до усіх , не обов'язково для молоді, тут також можуть приходити люди, грубо кажучи, старшого віку , якщо це буде коректно. У нас сидять різні вікові категорії і люди дуже захопливо цією взагалі, тим що є тут. Для мене молодіжний центр це якийсь таке місце об'єднання, нетворкінгу, знайомств, я дуже часто спостерігаю як люди дещо знайомляться питаються щось розказують чим вони займаються, де вони навчаються , десь був хтось почув про якийсь проект або якусь спільну тему і люди якось знаходять цей конект і не бояться підійти і там записатись блін ви шось таке класне робите або там ого викладаєте там англійську, або давайте разом пограємо настільні ігри, і це дуже круто спостерігати такий конект між молодими не молодими людьми, і от для мене молодіжний центр є саме про якісь якусь спільність між молоддю і їхню взаємодію..</p>	
<p>Угу, добре , окей, давайте тоді більш детально проговоримо саме про його формування, чи Ви можете там пригадати як виникла ідея створення молодіжного центру чи Ви знаєте це, коли вона виникла , як втілювали в життя її</p>	<p>Знаю більше так трішки в теорії, оскільки я в команді 4 місяці , взагалі в 2018 році Львів отримав статус молодіжної столиці, і був організований перший молодіжний захід , думаю знаєте, і от після цього вже на молодіжній прозвучала ініціатива та ідея створення якогось простору , який буде функціонувати ну на постійній основі, де молодь зможе збиратися, де різні студентські організації або маленькі взагалі там просто ГОшки зможуть користуватись цим простором, поширювати твою ідею думку , е, з .. взагалі ... І почалось обговорення це на рівні міста, з міським головою, з різними оглядовими радами , з розвитком молоді, з розвитком міста, якась така структура, і мало-помало знайшли приміщення, почався ремонт і так через рік в 2019</p>	

	<p>народився молодіжний центр, трішки було складно точно сказати, тому що відкрилися і буквально через кілька місяців локдаун, ніхто не працює, потім знову відкрились, потім знову закрились, тому молодіжний центр на початок пережив такий досить напружений, але, я думаю що він був корисний для команди в цілому працювати в якихось критичних умовах, в критичних ситуаціях і це був класний досвід.</p>	
<p>От Ви ще зазначали що прозвучала ініціатива саме на заході молодіжу, може Ви можете пригадати відколи саме вона прозвучала, хто буди такими ініціаторами?</p>	<p>От конкретно справді не можу сказати це більше можна сказати Данило,.. але на заході так це був Олег, це був Роман Свидний, є ще такий громадський діяч Денис Вертильбський ну і від міської ради так само там були якісь представники тому здається Москаленко теж був тоді, та й більше не скажу бо насправді не знаю, не буду видумувати, якихось кількох особистостей які були залучені і буди якимось ініціаторами.</p>	
<p>Добре, розкажіть яка основна мета була от створення молодіжного центру?</p>	<p>Ем, створення місця для людей, де вони не просто приходять посидіти попрацювати, а познайомитись з іншою молоддю, знайти, прийти на якась подію, послухати щось цікаве, чогось навчитись, можливо дізнатись для себе якусь студентську організацію чи взагалі чи взагалі просто ГОшку, і можливо долучитись до них і можливо, хтось „як прийде на якусь подію то розуміє що хоче бути волонтером, або йому цікава фінансова грамотність, в університеті, і різноманітні такі штуки, які от саме йдуть про розвиток, пізнання, успіх людини.</p>	
<p>Окей, клас, розкажіть ще за підтримки кого було створено міський молодіжний центр, тоді буди мати на увазі напевне якісь можливо адміністративні структури, там</p>	<p>так, це більше Львівська Міська рада, також інститут розвитку міста, секундочку, доброго дня, перепрошую але ми зараз в червоній зоні тому не працюємо, на жаль, гарного дня, трішки складні зараз умови.</p>	

Львівська міська рада, можливо інші організації?		
Та, та, та я знаю, окей так, Ви говорили ...?	Та це є, в більшості є, за підтримки міської ради, молодвіж це є комунальною установою, на державному балансі і так далі, а додаткові якісь фінансування були в плані бюджету це вже йдуть якісь гранти UNICEF , UNEFPA, різні європейські організації і українські також.	
Окей, розкажіть ще трошки про обрання територіального розташування молодвіж центру, як було обрано приміщення, чому саме воно, можливо Ви знаєте?	А, ну першочергове як то можна пожартувати що дали то маємо (сміються) , але повернемось таки була обговорення того, що це має бути в центрі, щоби стали таким своєрідним якраз центром для молоді і тому подібне, а, адже ну взагалі у нас є ще один простір і буде третій і мета , наша мета не стільки молодвіж центру, скільки наших організації твори, це те, щоб у кожному районі Львова був подібний собі молодвіж центр, зі своєю тематикою, з своєю якоюсь можливо ідеєю, ініціативою, яка буде нестися в маси, в молодвіж центрі , він, я вже казав, він більше про молодь, про спілкування, а Львів ?, він на Сихові, він можливо більше там для молоді, меншої вікової категорії, і він у них про науку, про хімію, про фізику, про біологію, і про те, що наука є доступною, є зрозумілою, вона може бути цікавою, не обов'язково робити її робити складною, як часто роблять там у школах, і третій наш простір, він буде знаходитись по Городоцькій, трішки далше, це буде простір дизайну, медіа, ютубу, це буде простір, про медіасвідомість, про творення ютубу, україномовного контенту в соціальних мережах. І от, ну і саме в подальшому як будуть обриватись простори , молодвіж центр буде виступати якимось таким центром зібрання усього, так сказати , Альма	

	<p>матер, шось такого типу, ну і було так проговорено, що це було б краще Молодвіж центру, просто багато університетів це також зручно.</p>	
<p>Так, ну це власне я хотіла запитати які є от переваги такого розташування у центрі саме для діяльності вашого, так..</p>	<p>Р: Наша діяльність це те, що якщо відбуваються якісь події, здебільшого вони десь частково проходять в центрі, палац Потоцьких, на площі ринок, біля оперного, і ми у легкій доступності, а також це університети, це є Політех, ЛНУ Франка, а, ну і їхні інші якісь факультети, які є розкидані в центрі, ми також, є якимось таким маячком для студентів, де можна провести час, послухати цікаві лекції, або просто прийти посидіти на парах , або повчитися, тому що багато десь там проходять з університету, і заходять питаються що це, і їм стає цікаво, і потім я бачу що в подальшому, що приходять вони вже набагато частіше, сидять працюють, відвідують події, приводять своїх там одногрупників, друзів, забігають після пар або сидять на парах, ну оскільки зараз багато в кого пари онлайн, трушність є саме в цій доступності.</p>	
<p>Окей, скажіть які виникали труднощі або проблеми на стадії створення молодвіж центру, ну з чим ви стикались, якщо тоже знаєте?</p>	<p>Те, з чим я стикнувся коли ще прийшов я, чотири місяці тому, то з тим що у нас є мінус перший поверх, який є для подій, там знаходиться штаб нашої команди, і невеличка кімната, а зараз там вже завершується ремонт, але коли я тільки прийшов, він теоретично працював, але була проблема в тому що забудовники трішки схаявили, скажемо так, і вони трішки погано зробили фундамент, і загерметизували, і коли будо оце весняні дощі у Львові сильні , вода просто лила знизу , внизу будо все в калабанях і довелось знову закрити, то все знімати і робити ремонт і це дуже був такий довгий процес, як раз оці останні кілька місяців і ми вже всією командою тримаємо схрещені пальці щоб зараз вже завершити останні якісь приготування мінус</p>	

	<p>першого поверху, відкрити його, от і ну надіємось що після цього локлауну ми відкриємось і вже відкриємось разом з мінус першим поверхом, і будем мати більше місця для людей, для відвідувачів на коворкінг, будем мати ще один простір для подій, тому що дійсно запит є, і з кожним тижнем, місяцем, деь більше людей дізнається і запит стає більшим, набагато більше приходить заявок, людям цікаво, людям подобається, тому так це з таких проблем, які вже я застав, які вже є на етапі вирішення.</p>	
<p>(сміх) зрозуміло, окей, розкажіть тоді про якусь особливість міського молодіжного центру, от що відрізняє його від інших там молодіжних просторів?</p>	<p>Ага, ну мені здається, можливо від інших молодіжних просторів, е, можливо якась певна історія, усе ж таки Львів виграв столицю молоді і на фоні цього створили молодіжний центр, ем, не знаю якась така особливість, треба подумати, ну мені завжди всі хто призводить, з моїх якихось друзів, завжди хтось каже що у нас дуже світла, і можливо це не настільки в інтер'єрі, тому що він білий, а наскільки в людях, які тут працюють, які його відвідують, ну якась така особливість, не знаю, якась така, наша сонячність, в нас є там символ молодвіж центру це такий котик беззубик, який завжди піднімає настрій і працівникам, і відвідувачам, от.</p>	
<p>Хах, окей, круто, окей, як Ви вважаєте, чому молодіжні центри загалом, не лише ваш є на сьогодні настільки актуальними, чому молодь звертає на них увагу, чому молодь бере участь в них, ну от чим вони є зараз важливими для нас?</p>	<p>Вони є важливими в тому плані, що молодіжний центр дають саме, саме якісь розвиток, неформальне спілкування, неформальне, бо є якісь можливості, щось більше, от, чим займаються люди на даний момент, що може бути там актуальним там для студента, або там для людини якій там 25-30, що може бути для неї актуально, якась подія, якась сфера діяльності, і ми молодіжні простори, от вони якраз є про це, розказувати про те, що які є можливості, також крім того, що розказувати про ці можливості, надавати їх, адже в більшості молодіжні простори мають якусь там зону коворкінгу, можуть давати студентам для того аби вони вчилися працювали, ще є якісь невеличкі</p>	

	<p>кімнатки, для якихось організацій, для їх заходів, тому що часто стикаються з тим, що ну немає де провести якусь нараду, чи якусь невеличку подію , зібрання, і молодіжні простори виступають як такою можливістю, використовуючи яку ми можемо це зробити , гарніше, якісніше, розказати більшій кількості людей про себе, тому що ну всі молодіжні простори, з тих , що я знаю, там ну не в нас там взагалі в Україні, дуже взаємодіють саме з різними громадськими організаціями, студентськими організаціями, кооперуються, створюють якісь заходи, створюють якісь проекти, тренінги, і от саме для цього потрібні на даний момент молодіжні простори, для цього об'єднання, і для на давання цих можливостей.</p>	
<p>Окей, тепер давайте поговоримо більш детально про саме діяльність міського молодіжного центру..</p>	<p>...</p>	
<p>Так, розкажіть будь ласка про основні цілі діяльності міського молодіжного центру.</p>	<p>Угу, а ну суто як нашого..</p>	
<p>Ні, тільки вашого, лише вашого.</p>	<p>Ага, ну дише нашого , ну основною цілю в нас є це створити цю гілку , молодіжні простори в кожному районі Львова, і створити між ними цю комунікацію, е для молоді міста, щоб більше її активізувати, щоб було більше проектів, було більше заходів, більше якихось можливостей, тому що вертаючись до попереднього питання, поняти чим це важливо, тим що раніше такого не було, і насправді, тільки останні кілька років там роки два, пішла така ініціатива, працювати більше з молоддю, і на початку багатьом завдалось, що можливо це десь не спрацює, можливо молодь не буде йти, вона не зацікавлена, а практика показує, що молоді дійсно цікаво, ось основою</p>	

	цілю це створити цю гілку комунікації між молоддю і владою, для того щоб вдала також робила якісь певні кроки, для того, щоб забезпечити, е, класне, активне і цікаве життя для молоді міста, ну взагалі..	
Угу, окей, і тут така ремарка, ми зараз будемо з вами говорити про діяльність виключного вашого молодіж центру, буде цікавити лише це, якщо щось інше я буду вам про це говорити. Загалом розкажіть про напрямки діяльності вашого молодіжного центру.	Е, напрямки..	
Та, напрями діяльності, ну там освітні можливо більшою мірою, якісь культурні?	Я думаю , що більше культурний, більш якийсь такий соціальний напрямок в плані скупчення людей, знайомства їх, більше так, більше думаю культурний, освітній, в нас більше, більше про можливості нетворкінг , ну так..	
Окей, угу, чи можете ви назвати якийсь приклади конкретних заходів, які робить ваш молодіж центр, ну декілька?	Е, ну, перший це напевно сам молодіж, захід, який є нащ флагманський, він вже йде та, він вже йде такий різносторонній, його основною це є освіта, але також і культурно-розважальний, ну можна сказати піднімаються різні теми політики , здоров'я, освіти, і так далі, також зараз в нас проходить акція активні громадяни, це тренінг для молодих людей з різних міст , для того щоб взагалі розказати їм як взагалі працює там структура держави і молодь, як взаємодіяти, як зробити, ну як звучить в назві як бути активним громадянином, в цьому проекті, на цілому тренінгу вони проробляють свої проекти , які потім вони подадуть на грант, і якийсь з проектів може виграти фінансування, для себе, ну це якісь невеличкі проекти, але так як для	

	заохочення молоді, щось створити, щось думати, і також з таких систематичних, то в нас є подібні проекти, спікінг клубу, якісь творчі вечори, також було раніше було з фінансової грамотності буває проект, там був за підтримки це є громадська організація, фінансова грамотність для неблагополучних сімей , от , так це з таких що я згадав ось..	
Угу, окей, супер, розкажіть про послуги, які надає міський молодіжний центр?	Ам, ми надаємо послуги коворкінгу ну і також а оренди ну не оренди а ?	
Ага.	Безплатно, це є безплатно, коворкінг і орендування залу, те що для орендування залу потрібно заповнити Google форму а де потрібно вказати що це за подія, яка мета, яка її ціль, скільки буде людей і вся от, і от послуги які ми надаємо на 1-е місце можна поставити коворкінг ніж події більше стараємося розвивати запрошувати людей щоб була аудиторія	
Окей , Хто найчастіше користуються цими послугами, це якісь можливо інші центри молодіжні, молодь або там ваші партнери? ?	Якщо наприклад в плані подій, то цим користуються найчастіше якісь громадські організації або студентські організації, це буває частіше ніж просто якісь люди проводять свої події, а в коворкінгу складно сказати, так як студенти, так вже і молоді працюючі люди, такмі бувають сидять люди досить старшого віку, там читають книги або просто собі там ходять спілкуються або так само працюють тому не можу цілком сказати хто саме , ну можливо все ж таки більше це буде молодь там 20 + думаю що так.	
Окей, розкажіть про джерела фінансування вашого міського молодіжного центру чи є у вас партнери які допомагають здійснювати діяльність?	Ну основним партнером є міська рада основна частина фінансування це є держбюджет який виділяється кожного року от і на функціонування самого центру і також на проектну діяльність і додатково це є різноманітні гранти, які виграються там вже залежно від того який гранд, є там гранти на техніку там,	

	<p>по яких закупляються комп'ютери, проектори, колонки нові, є грантова проект на діяльність, є гранти просто які можна використовувати на побутові речі ну або на проекти..</p>	
<p>Окей, а розкажіть про ваших постійних партнерів чи вони у вас є чи ви наприклад зазвичай залучаєте інвесторів під якісь конкретні ваші проекти які ви здійснюєте як ну ось це відбувається?</p>	<p>Ну основним партнером таких насправді ну ми працюємо з ЮНІСЕФ , ЮНЕФПА, От і 1 із таких постійних партнерів проектів діяльності ,от далі, далі так залежно від проектів які робимо завжди якісь є певним список партнерів, з якими працювали в минулому там молодвіж, з якимось проектами то звертаємося до них це є різноманітні ,там айти компанії і бізнес компанії може бути щось за кордоном, може бути там Галіція якщо це якісь проекти які треба провести якісь кейтерінг то це якісь сік кава чай тому подібне от..</p>	
<p>Тобто, от тобто ви взаємодієте в принципі з різноманітними структурами ну починаючи від громадських організацій закінчуючи якимось бізнес центрами і тому подібне, окей круто чи здійснюєте ... Чи здійснюється спільна діяльність міського молодіжного центру з адміністративними структурами ну ви вже зазначали що ви тісно взаємо діти з Львівської міської радою наприклад , але якою само є ця взаємодія чи наприклад бере участь</p>	<p>та, та Бере участь у міських ініціативах, підтримує їх вони розглядаються по цінностях взагалі нашій структурі , розуміємо чи ми можемо підтримати якое цю ініціативу чи ні бо що ми будемо буде також не окей, а підтримуємо підтримуємо там будь-які ініціативи щодо розвитку міста.</p>	

<p>міський молодіжний центр в місцевих ініціативах міста в такому роді?</p>		
<p>Окей, На якого орієнтовано ваша діяльність молодіжного центру, хто є основним відвідувачем, ну такий соціальний портрет чи можете скласти?</p>	<p>Р: А я думаю що це людина, незалежно якої статі, віком від 15 до років 35-40. яка веде активну громадську діяльність, активне життя. Волонтерство, якісь різноманітні заходи, концерти ,подорожі . ну в загальному це є активна людина. якщо це старший вік то це вже можливо працююча .ну або вчиться от. ну також мені здається так важливо ? в ініціативах по типу там пласт, наприклад або ще якісь такі неформальні штуки які об'єднують молодь ну от (...)</p>	
<p>..окей..</p>	<p>Кольорове волосся....</p>	
<p>Окей розкажіть про характер взаємодії міського молодіжного центру із молоддю які використовуються от способи залучення молоді до його діяльності?</p>	<p>Но йде робота через Facebook та Instagram, на Instagram сторінці більше оскільки якось так склалося що Facebook більш офіційна соціальна мережа, а в інстаграмі вже можемо якісь сторіси, якісь пости, анонсуємо якісь події ,завжди нагадуємо як працює коворкінг. десь там за якісь робимо заходи щоб більше вечори ,якісь там перегляди кіно, настільні ігри, ну стараємося максимально якось взаємодіяти через соціальні мережі Instagram.</p>	
<p>Окей а чому ви не використовуєте якісь способи реклами наприклад я не знаю радіо або на різних тих же Instagram сторінках просити когось прорекламувати?</p>	<p>Ну на Instagram сторінках хіба ну для проєктів. то залучаємо суто як ми ну здається є в внстаграмі реклама суто самої сторінки, але це в межах більш активна реклама вже якщо є якийсь конкретний проєкт чи захід вже йде реклама через співдружні організації і так далі от..</p>	
<p>Окей наскільки ефективними на вашу думку є такі способи діяльності і взаємодії з</p>	<p>Ми робимо я не впевнений що я чітко зможу сказати..</p>	

<p>молоддю, саме, ну Ви частково про це говорили про те що з кожним разом. збільшується кількість ваших відвідувачів, збільшується кількість ваших залучених осіб. чи можете ви може в кількості сказати. ну наскільки збільшується за місяць, можливо вас є за квартали ви такого не робите?</p>		
<p>можна приблизно..</p>	<p>Ну от якщо в нас програма працює добре. то наприклад літом у нас було трішки менше відвідувачів. тому що ну багато роз'їхались .трохи менше подій то реально якщо там було 400 500 +, а за вересень це вже була 1300 ,вересень був супер активним. а за жовтень 970 відвідувачів, ну тут так само треба ще рахувати ,бо там вже буде карантинні обмеження в жовтні ,ну число досить є великим. ну літом все ж таки було через те що всі роз'їхались по домах от як тільки вже прийшов вересень вернулись там студентство-молодь ,почалися більше кількість, подій більше кількість заходів,.. ну так по мало працюємо. можливо не так багато було молодіжні центри, але багато людей чули ,бо навіть з багатьох з мого кола знайомих ,то знають там що я працюю в молодіжні центрі ,знають що таке молодіжні центр, але якось не були вроді би ми в центрі, вроді би доступно, але багато людей кажуть що чули ,знають ,але якось не було, не було часу зайти ,але знають думаю це вже якись там 50 відсотків цього залучення щоб принаймні люди знають в тому що ми чим загалі займаємось.</p>	
<p>Окей знову ж таки повернемося до таких</p>	<p>Ну на даний момент з того що складно з карантинними умовами, дуже важко</p>	

<p>перешкод або труднощів, які виникають від діяльності міського молодіжного центру, чи стикається він із труднощами в організаційні діяльності саме сьогодні, наприклад проведення якихось подій, можливо якась оренда приміщення для ваших подій або щось тому роді?</p>	<p>планувати щось наперед якусь подію, бо ну не можемо знати до кінця чи ми її проведемо онлайн чи ми проведемо її офлайн, ну от зараз така орієнтованість що не робимо подію, принаймні першочергово робимо її офлайн, але готуємося, так робимо план, але готуємося зразу до того що це може бути онлайн, тобто ну як це все підключити світло, звук і тому подібне, ну звісно є бажання, є мотивація, є запит від людей про якісь події офлайн, щоб фізично бути присутнім, але вже яка ситуація є то ми стараємося нею виходити, але це не найбільше складність це зараз теперішніх карантинних умовах.</p>	
<p>Окей тоді якщо я правильно розумію якщо виникає у така ситуація сьогодні локдаун, то ви ваші події, які ви планували провести протягом цього періоду ви переходите автоматично в онлайн режим чи ви все-таки намагаєтесь можливо їх відкласти і тоді спробувати зробити?</p>	<p>Залежно від роду події, от наприклад зараз проходять тренінги активні громадяни, отож він планувався можливо зробити його офлайн на якихось основі постійних лекції або в аудиторії, але ну готувались до того що це може бути і онлайн формат тому і працюємо онлайн формат от якщо це звісно якась подія була по ти по заходу якогось більшого не суто як молодіжного центру, а щось трішки більше, то теж стається залежно від ситуації, так старається можливо трішки перевести почекати, якщо нема можливості перевести, якщо є можливість зробити онлайн формат то зробимо онлайн формат.</p>	
<p>Окей і ще таке тоді до цього питання чи це є онлайн формат він є таким же ефективним як офлайн зустрічі чи теже все залежить від проекту?</p>	<p>Так як сказати все залежить від проекту, ну мені здається що це більше якісь там можливо лекції панельні дискусії онлайн то трішки складно, це більш сприймається вживу дискусія, якщо це якийсь тренінг-курс, то окей і в онлайн форматі воно..</p>	
<p>окей, з якими труднощами або проблемами стикається</p>	<p>З даного моменту достукатись.. стараємося чи залучати молодь. але сидимо і думаємо чим все ж таке зацікавити, щоб тому що та коли</p>	

<p>молодіжний центр у взаємодії з молоддю? (. . .)</p>	<p>робиться якісь там двіж , там в кінці дня після тих всіх, лакцій і проведених дискусій, музики, концерти , це десь тоже працює таким невеличким маячком, там і приходять люди, але хочеться щоб молоді люди приходили не тільки на потусити, поспівати, потанцювати, випити, а щоб приходили дійсно послухати, повчитися , провести якусь дискусію, поділитися своїми думками, от із цим інколи є така складність .. все ж таки в молодих людей більше захоплюють там якісь?, але якісь освітні штуки також можна зробити фанові тому, тут же працювати думати як це краще зробити, щоб це було і весело, і повчально.</p>	
<p>окей, розкажіть про організацію на структуру вашого молодіжного міського центру, а саме скільки людей у вас працює, яке керівництво чи є якісь можливо органи управління?</p>	<p>На даний момент нас в команді 20. але це є загальна кількість всієї команди, якщо не помиляюсь, та от суто нас це є 3 адміністратори самого центру, і зараз у нас є піарниця Юля , проектний менеджер Роман , наш безпосередні директор якби молодіж центру і так от загалом всієї організації , який об'єднує всі простори у Львові, це є Олег ну і там є юристка і бухгалтер на всі 3 простори , суто якщо взяти команду молодвіж Центру то це там 5-6 людей.</p>	
<p>Добре окей, чи є якась можливо вас система мотивації, саме працівників для молодвіж центру, як вас заохочуть працювати, створювати проекти ,є у вас щось таке? (. . .)</p>	<p>(думає) Не знаю мені здається якое мотиваци є якісь був проект, є багато класних відгуків, людей навколо і це створює якийсь такий запал працювати далі, працювати далі робити , творити щоб це було цікаво, це дійсно додає якоїсь наснаги, ну і там мені здається це бажання результату, коли там десь позитивний він дуже допомагає.</p>	
<p>Ого круто, розкажіть тоді ще про методи управління всередині міського молодіжного центру як відбувається координація вашої</p>	<p>Ну навіть не знаю..</p>	

<p>діяльності? Саме між керівництвом, вами або між працівниками?(. . .)</p>		
<p>Добре окей тоді я до інакшого питання..</p>	<p>Ну настільки дружня якась атмосфера в колективі ,от що здебільшого, ну як там коли комунікуємо ми через телеграм і ну є якісь там конкретні завдання, але саме з нами ким виконувати я адміністратор, суто по тому, яку ми маємо посаду , це ми все знаємо всі виконуємо, а далі ну якісь додаткові таски, завдання там або суто по тому що ми працюємо, можливо якісь додаткові і це не знаю, в легкій, дружній комунікації, готовий та треба зробити розсилку, треба зробити сторіс, поможи бо немає часу, от якось такого супер ділової комунікації ,ну нас є пошта, спільний календар і тому подібне от із такого офіційного можна сказати, але більшість в такому неформальному настрої плюс мінус.</p>	
<p>окей, Супер як відбувається прийняття рішень всередині молодіжного центру щодо реалізації проєктів, заходів, як відбувається створення от саме продукту вашого, ну починаючи від зародження ідеї і закінчуючи вже самої реалізації? .. Ну от наприклад чи є у вас якісь наради та які ви проводите всі?</p>	<p>Та в нас є ще щотижневі наради суто працівників молодіж центру як таких ,ну йде обговорення по розвитку, що нас бо на тижні, що ми зробили, такі події, стільки то сторі, стільки до постів, скільки ми захопили нових людей, от і є наради кожного місяця проговорюється там загальному чи є в нас якісь проєкт, заходи, плюси, мінуси, от ну в команді все відбувається з допомогою обговорення, дискусії якісь новий проєкт також, є звісно проєктна група , яка їх робить, але думку всіх в нас все ж таки там має якусь вагу і питається тобто як вам така ідея там , чи Ви прийшли на такий захід як це все звучить, можливо щось змінити, можливо щось додати, щось змінити..</p>	
<p>Окей, які є механізми контролю за діяльністю центру саме чи у вас</p>	<p>А в нас да в нас є ну напряду директор, там спостеріга за нашою діяльністю, в нас є індекс продуктивності і так далі індивідуальний які ми там заповнюємо,</p>	

<p>здійснюється .. діяльність наприклад те як ви виконуєте проекти вашим директором або вашим..</p>	<p>якщо приходимо якісь курси , там роботу а є суцільно форма для відвідувачів, де вони можуть вести свої відкуки і він також дивися чи подобалася музика , чи подобалося спілкування з адміністратором там наприклад з відвідувачами в плані реалізації події чи все було ОК от це з такого та..</p>	
<p>Угу, Добре але чи є..</p>	<p>Ну взагалі самого центру в нас є наглядова рада..</p>	
<p>О, та..</p>	<p>Вот є наглядова рада там ще здається 4 члени, знаю точно що там є Андрій Москаленко, от і ще там кілька людей з різних департаментів і та вони слідкують за роботою самого центру, за проектною діяльністю, що ми робимо, куди ми, грубо кажучи, витрачаємо бюджетні гроші отак.</p>	
<p>Окей..</p>	<p>Зовнішня велика штука, внутрішня так суто по документах.</p>	
<p>Окей, Ви створюєте якісь припустимо звіти там по кварталні річні , в вас є якісь такі системи контролю?</p>	<p>Так у нас є якраз з цими індексами особистої продуктивності , завжди забуваю як правильно звучить, так там є за рік, тобто вже по певних критеріїв є дуже багато ну ще сам не до кінця з цим розбираюсь моментами, там є типу в плані того що ти працював, в яких проектах ти був залучений, там чи проходив навчання тим за оцей останній рік і там програма сама вона вимірює, де там наскільки от наприклад порівняно з минулим роком або місяцем там твій розвиток там по кожному місяцю, що взагалі змінилося, активніше працювати чи був якийсь менш продуктивний чи був період чи чому от за рік більше..</p>	
<p>Окей чи є у вас якась система покарань за те що ви не виконали якусь завдання або проект?</p>	<p>Ну недавно було до проговорення щоб адміністрація не запізнювалася на роботу (сміються) ,якісь певні штрафування, але що з цим трішки складно, бо ну зарплата нараховується з бюджету ,тому що це як на державній роботі ,тому там якась</p>	

	складно її мінуснути чи додати зробити якусь премію , тому типу загального які дає якось там кнут і пряник є але ще поки що в процесі обдумування як її реалізувати..	
Окей, супер і ще якщо про таку формальність, мене цікавить чи є у вас прописана припустимо а система якихось норм правил поведінки можливо якісь кодекси?	А так у нас є ну прописано по правилах поведінки, як взагалі для простору так і для працівників ,насправді зараз на даний момент , тому що це було так трішки в такому форматі неофіційному, зараз якраз іде розгляд зробити певний статут для кожного молодіжного центру взагалі для структури цій організації, ну потім як виконується робота по певні прописані обов'язка, що як є що можемо більше контролювати взагалі типу якось типу особисто..	
Тобто ви ще в процесі формування знаходитеся ..?	Ми є от саме більш глобальному...	
Та окей чи здійснює міський молодіжний центр спільну діяльність з іншими молодіжними об'єднаннями ,чи ви функціонує та з іншими громадськими організаціями молодіжними?	Та..	
А який характер та способи такої взаємодії, це в основному якась проектна діяльність?	А, так це в основному є проектна діяльність, різноманітні заходи спільні, от також там інколи нас приїжджали з інших Молодіжних просторів, то теж бо там запрошували в гості , планували зробити якісь там спільні проекти, ну ще поки що не було реалізовано, але в загальному іде класно в мене так само була ідея так само бачив людей з Луцького Молодіжного центру, от і теж спілкувалися , про спільні тренінги, для того щоб міські молодіжні центри, зрозуміло вони працюють на розвиток	

	<p>міста і на розвиток молоді саме в тому місці, але в загальному співпраці це важливо для того щоб мене від єдналась 1 від 1 все ж таки були якимось таким загальним великим організм який працює на благополуччя молоді.</p>	
<p>Окей і власне перейдемо до останнього блоку , це перспективи розвитку вашого молодіжного центру, а саме мене цікавить якою ви бачите майбутню діяльність вашого міського молодіжного центру, можливо це якісь нові напрямки діяльності, можливо розширення мережі послуг або відкриття ще 1 приміщення?</p>	<p>Розширення мережі послуг це 100 %, це на даний момент є на даному етапі розробки з 3-м простом, якмй зараз обудовується десь буде з наступного року ,в нас добавляються там сфери послуг в плані YouTube, Instagram, медіа, дизайн і та в подальшому створення наступних подібних молодіжних просторів, з своєю якоюсь унікальністю розширення мережі і взагалі..</p>	
<p>А чи плануєте ви виходити на інші міста не лише Львів а можливо міста Львівської області?</p>	<p>Поки ні поки що ні..</p>	
<p>Окей які.. на вашу думку існують перспективи розвитку міського молодіжного центру саме в просторі міста, можливо якісь нові проекти пов'язані з розвитком міста?</p>	<p>Ну мені здається можливо в 1-у чергу це там як цьогорічний долучився до організації молодвіжу, що це зробити молодвіж ще більш масштабним, відомим і більшим , бо це дійсно дуже крута ініціатива, це класний досвід, це круті можливості і взагалі цікаво зробити ще більше ще масштабніше, і та я думаю, що в перспективі, це більше точитися до міських ініціатив, більше впроваджувати оновлення, сприяти розвитку можливо не тільки відкриттю там суто нашої мережі молодіжних просторів, але взагалі щоб подібні речі були в місті, щоб молодь мала більше там можливостей для розвитку.</p>	

Все супер. дякую, на цьому наше інтерв'ю закінчується дуже вам дякую.		

МДЦ_3

Інтерв'юер	Респондент	Примітки
<p>Доброго дня. Мене звати Оля, я буду Вашим інтерв'юером. Отже, темою нашого дослідження є Формування організованого молодіжного середовища в середовищі міста. Отже, сьогодні 31 жовтня 2021 року. Якщо Ви не проти, ми розпочнемо інтерв'ю. Давайте спершу познайомимось: розкажіть трошки про себе: Як Вас звати? Де навчалися?</p>	<p>Мене звати Олександра. Досі на 3 курсі економічного факультету Львівського університету на спеціальності менеджмент. Власне так і занесло в молодіжний центр (сміється). Трохи дотичне до спеціальності. Окрім молодіжного центру я займаюся бігом. Спорт активно впроваджую в своє життя. Потім, ще досі займаюся громадською діяльністю університетською, тобто, я экс-голова профспілкової організації свого факультету. В мене залишився один проект по будівництві студ простору. Я якби свої повноваження здала, але проектом досі займаюсь, маю завершити. І по ключовим діяльності вектором то це все.</p>	
<p>Ок. Яку ти займаєш посаду в молодіжному міському центрі?</p>	<p>Займаю посаду адміністратора, якщо це на хлопський розум (сміється), а так офіційно, це менеджер з адміністративної діяльності.</p>	
<p>Круто! На якому етапі ти долучилась до міського молодіжного центру?</p>	<p>Я якраз ще та молода зелена, бо буквально (задумалась) через 5 днів буде 2 місяці як я офіційно в команді. Мене влаштували 4 вересня. Отака, це найнижча ланка по суті, але я й не цілилась кудись вище, лиш треба ж з чогось починати і .. долучилась теж на волонтерських засадах спершу це було доєднання до організації молодіжного заходу молодвіж, що вже в четверте проводився цього року. Я була там головним програматором одного з блоків. Просто я так вже так .. Треба було починати трохи здалеку. Виходить я була</p>	

	<p>з самого початку активною відвідувачкою, постійною (сміється) скажемо так амбасадором молодіжного центру. Я з ними одразу познайомилась по відкриттю і дуже часто тут гостила. По суті мене вже знали всі члени команди. Ми так помаленько роззнайомилися і от перше, що було взагалі мені запропонували вести сторінку одної ініціативи, яку впроваджує вся мережа «Твори». Це Львів дружний до дітей та молоді раз, я досі її веду. І друге якраз це молодіжний захід «Молодвіж», тоді теж Роман, проектний менеджер, запрошував мені також доєднатись, бо у нас там дівчина не змогла. Типу «давайте». І так потрохи потрохи я власне тепер на цій позиції. Там звільнилася в них походу дівчина з адміністраторів і я стала на її місце. Ось так.</p>	
<p>Можливо, ти знаєш за підтримки кого відбувалося створення міського молодіжного центру.</p>	<p>Інститут міста досі до нас долучений. Ці люди, які залишилися там працювати там Таня Приходько, Андрій Пандур. Ці люди звідтам .. ну з того по суті все і зав'язалося, хоч це переросло в окрему інституцію .. хто ще .. Міська рада звісно, в обличчі заступника міського голови Андрій Соколенко вот він якраз у нас координатор наглядової ради, це називається .. на всяких фестивалях, або на якомусь публічному рівні, більш такому державному вот він нас представляє власне .. і зокрема, зараз як і завжди .. можна вважати такими, ті хто нам допомогу виявляють в утворенні заходів, проектів від простору.</p>	
<p>Розкажи, чому було обране саме таке територіальне розташування молодіжного центру? За яким принципом Ви обирали те місце, в якому знаходиться Ваш простір?</p>	<p>Молодвіж центр я знаю це по вільній вільному приміщені, будівлі організовувалось. Тут взагалі бізнес-центр у нас нагорі (...) якщо брати глобально, так масштабніше, то є мета зробити створити по одному молодіжному центру в кожному районі Львова, їх має бути 6, тому власне перш</p>	

	за все це центр, він же до Шевченківського району відноситься?	
Галицького.	А, до Галицького, да. І.. в принципі розташування прекрасне(сміється), могло бути взагалі деінде, не знаю де .. Тому це якщо за молодіжний центр казати. На прикладі можна взяти Lviv Open Lab, який є на Сихові, от, там від біля бібліотеки теж, тому що це приміщення вивільнили, але правильніше все-таки знає директор і там основна команда.	
Я розумію. Добре, які є особливості такого розташування «Молодвіж» центру саме для Вас? Наприклад, як для адміністраторів. Те, що Ви знаходитеся в центрі, до вас зазвичай приходять молодь, яка, наприклад, питається, що ви? хто ви? чим ви займаєтесь? Які є переваги саме такого розташування в центральній стороні, можна сказати, що недалеко знаходиться ЛНУ, недалеко політехніка, трошки далше є і УКУ ...	.. Я би казала тут, що я сама помітила, що проїжджає вагончик з туристами. Тобто, є такий паравозик, він перевозить людей через цю нашу вулицю Чайковського. Цей один елемент того, що ми привертаємо увагу. Потім, сидячи на рецепції, бачу як люди туди сюди проходять .. помічаю, що зупиняються, питають один одного, що це таке, але не заходять. Ми привертаємо увагу, єдине кльово попрацювати над промоцією, щоб люди не боялись, що ми відкриті, що у нас такий закритий офіс, до нас не можна зайти. Тут.. ти правильно зазначила, що тут і заклади освітні, тут Палац Потоцьких є, як місце, де найбільше скупчення туристів. І туристи, і люди прогулюючись що у нас з'єднання, там Грушевського, тут дано центр тобто більша ймовірність того, що людина пройде і нас помітить. Крім того, що ми тут розкручуємо б в соц мережах, тому таким чином .. Це досить популярне місце навіть, де люди проходять, хоча з першого погляду я би так не сказала.	
Може ти знаєш про якісь труднощі, про проблеми, які виникали саме на початку, на стадії зародження «Молодвіж» центру саме можливо якісь в організаційній	.. Так, я почну з другого, бо на нього я маю відповідь. Тут є такий важливий нюанс власне у нас немає волонтерів там на постійній основі, ми хіба їх набираємо, якщо це якась подія, захід. І друге до цього, просто вже є сформована тімка, команда, яка і працює над розвитком. Тобто, тут немає потреби кадрів, щоб	

<p>діяльності як перший пункт і як другий у залученні молоді до діяльності власне Вашого «Молодвіж» центру?</p>	<p>постійно залучувати. Молодь, хіба вона тільки .. вона звісно віддалена від нас більше, просто приходять там компанія, вчаться, працюють, а ми теж самі по собі. Я би це звісно вкинула в наступну стратегію, на наступний рік, аби ми справді якось пов'язали я з відвідувачами нашими, щоби могли якось віддавати, бо тільки ми самі для себе і не віддаємо іншим. Це так. Які проблеми виникали (...) я знаю, які проблеми їх застали нещодавно, пов'язано з розташуванням, тут виходить 1 поверх і мінус 1, підвальне приміщення, але облаштоване класно під офіс. Там загалом пліснява завелася типу через те, що погано попрацювали, ну якщо вже так вдаватись в деталі, погано ті, хто там фундамент закладали. І от волога вся йде, буквально пів місяця відкрили мінус перший наново, тому що в ньому проводились ремонтні роботи через те щоб покращити стан стін і тд. Вот такі трабли, але більш побутові. Організаційні .. тут не знаю насправді, не хочу вигадувати. В мене мало знань з цього приводу</p>	
<p>Добре. Але якщо вже говорити про якісь проблеми, тоді можемо повернутися в теперішній час, теперішню діяльність і, наприклад, зараз у Вас виникають проблеми зі створенням якихось проєктів, можливо з орендою приміщення для Ваших проєктів. Щось таке є?</p>	<p>(...)</p>	
<p>Можливо щось з реалізацією проєктів.</p>	<p>Перше, що мені спало на думку, це час, бо не завжди вдається розрахувати його. На прикладі «Молодвіжу», цьогоріч дійшли висновку накінець, що варто починати ще раніше, залучати кошти .. партнерів, може бути цей нюанс. Але це як досвід, .. людський фактор, чому ми</p>	

	<p>беремося накінець. Потім, .. гранти впринципі так само, ми виграємо достатньо, у нас дівчинка по цьому працює. Зараз трохи помислю, щоб могло бути таке (...) Деколи все-таки, так як ми є комунальною установою, тобто від міської ради, часом, нас все-таки застає бюрократія якась певна, формальності. Воно просто трошки стає поперед горло, коли ти хочеш вільно себе почувати, але деякі нюанси не дають цієї свободи: це як документація певна, .. певні навіть правила забороняється, просто це не такий простір, що можна прийти побухати іще чогось, ні. Ми окультуризовані. (...) Бувало навіть зараз проект індекс благополуччя молоді. Це теж опитування соціологічне .. я вже туди залучилася і я побачила, які жінки стоять. Бо ми працюємо з УНПА. У нас представниця з Києва самого, контролюють і .. відчутно реально вплив ну влада, що ми трохи нижче і нам доводиться деколи підкорятися, для того, щоб а – отримати гроші, б- успішно виконати проект. Тому, це влада реальна, яка ще стоїть над нами може стати перепорою. По ключовим моментам гадаю, що все. Але, якщо порівнювати з іншими інституціями, теж від Міської ради, то ми більш автономні однаково .. Я помічаю це, що ми можемо собі більше дозволити навіть, ніж там інші установи, ті самі департаменти.</p>	
<p>Круто! Окей, а якщо говорити про взаємодію з молоддю, які у Вас виникають з цим труднощі зараз?</p>	<p>Не трудність, а я б сказала відсутність того, що ми з ними взаємодіємо. Так вже в контексті, до нас там приїздили представниці ЮНІСЕФ, проводили аудит, по тому, як ми виконували цю ініціативу «Львів дружній до дітей та молоді». І там якраз зачепили цю тему, що дійсно, що управлінням молодіжної політики теж дійшли до молоді. Що ми не так щільно співпрацюємо з ними, як би хотілось. Тобто, робимо щось, але віддалено. І тому після цього аудиту, в</p>	

	<p>п'ятницю, я реально зауважила той факт, що нам треба розвивати, бо до нас просяться, реально просяться люди, пишуть на соц сторінки: «Можна до вас волонтерами? Можна на роботу влаштуватись?». І потім згадую свою історію, думаю, це не так просто. Щоби хоча б більше давати можливостей, .. тут важлива ремарка, що не всі хочуть в громадський сектор, там бути менеджером, це важко. Це реально важко, треба робити, треба мислення, не всі до того схильні, але якесь волонтерство одне, та одне, .. якусь подію замішатися, на один раз спробувати, оце варто б, тому я б розвивала а – волонтерів, і б – просто людей, на постійній основі, щось там творили, я думаю роботи може знайтись, якби захотіли.</p>	
<p>Так так, це як майбутнє розширення вашої діяльності це би було дуже круто насправді. Окей, розкажи, будь ласка, про якусь особливість Вашого міського молодіжного центру, яка відрізняє його від інших громадських організацій або таких ж молодіжних центрів?</p>	<p>Класно, а можна взяти Україну, бо я в деяких була інших організаціях?</p>	
<p>Так, так.</p>	<p>Я була капець як занурена в тему(сміється) молодіжних центрів. Я відвідувала в Луцьку, .. ну перше сказати масштаби, що ми досить просторі. Ну перше варто сказати, що це фізичний простір перш за все, .. безкоштовний коворкінг там, це особливість впринципі всіх молодіжних центрів, що ми доступні для будь-кого. Від інши чимось відрізняємось .. ну мережа, я вже зазначила, що ми унікальні в Україні як мінімум. (...) Напевно все криється в той,</p>	

	<p>що ми якась мережа і окрім того, що «Молодвіж» центр – це окрема команда, ми там засідаємо, теж окремо працюємо суто над цим простором так ще ми маємо можливість співпрацювати якось вже так автоматично з іншими, зокрема Lviv Open Lab, X Lab, який у нас відкриється чи наприкінці року чи на початку, тому ця взаємодія це особливість така, що окрім такого універсального простору, ми можемо ще там в точні науки вдаритися, як Lviv Open Lab, він має напрям науки бекстоп дизайну, це певно кількість .. ну, не одна сфера, різносторонність, вот .. молодіжних просторів за рахунок того, що це все в одну мережу входить, напевно це.</p>	
<p>То ми можемо говорити про таку багатозадачність скажемо так Ваших молодіжних просторів і їхню універсальність, правильно? Тому що ми говоримо про те, що Ви не лише є доступні для молодих людей, так, беремо, грубо кажучи, 16+ і 20+, але і говоримо про вікові категорії поменше і навіть можемо говорити трошки побільше.</p>	<p>Да, правда правда. Ти тут гарно що, в аудиторії в Lviv Open Labі там гуртки, навчальні гуртки. Діти ходять маленькі, років 7-8. У нас же специфіка більше молодих людей , у нас немає школярів, я зауважила. Там років починаючи від 15, дорослі люди приходять, іноземці навіть часом засідають, бо їм до вподоби. От такий формат. Тут багатозадачність я би казала недоречне слово.</p>	
<p>Ну швидше універсальність.</p>	<p>Різносторонність, бо універсальним є тільки «Молодвіж» центр, бо він простий. Коли приходять відвідувачі, я маю розповісти їм, що це таке. Я кажу а – ви можете проводити тут події, і б- і просто коворкінг. Lviv Open Lab там трошки складніше, бо там от гуртки тому . X Lab ще не відкритий, але там школа дизайну буде, ще чогось там .. Різносторонні.</p>	

Окей, тоді більш детально про Вашу діяльність. Розкажіть, будь ласка, про основні цілі діяльності міського молодіжного центру

Перше, це звісно надання безкоштовного простору, бо студентам, молоді все-таки дорожче десь там засідати. У просторі можуть зібратися, собі усамітнитися, попрацювати або повчитись. Друге, це не оренда, а надання можливості бронювати собі подіум, де зараз я знаходжусь, для проведення подій некомерційних. Це використовують геошки насамперед там якусь презентацію, тут Spiking clubи проводять, акустичні вечори навіть були. Такого різного плану .. просто безкоштовний простір дійсно. Бо є допустим геошки і їй якось платити, щоб провести свій черговий захід теж не ахті. Ми надаємо цю можливість. Третє, до цілей можна віднести флагманський захід «Молодвіж» по суті він також до цілей по суті розповсюджується на інші молодіжні простори. Lviv Open Lab теж має свій флагман, ми маємо «Молодвіж» молодіжний захід 24 години триває там, де розкривається підіймаються досить такі гострі питання, важливі для суспільства. Це третє .. четверта .. індекс благополуччя молоді до того поставити. Тобто, наскільки молодь щаслива у Львові, вот проводиться дослідження. Четверте, .. по суті два перших пункти вони тільки стосуються «Молодвіж» центру, решту то вже переходить на команду, бо воно є видиме тільки в Інтернеті, в соц мережах. Ось, по цілях. «Львів дружній для дітей та молоді», по суті це робиться, але це робиться навіть на .. по цілому місту. Тобто, що ця ініціатива має на меті, .. з дружити дітей і молодь з верхівкою, з владою то ми . Встановлюються якісь майданчики, ще якісь інклюзивні центри відкриваються. Тобто, надання рівних можливостей для кожного: як маленьких, так і дорослих. .. Таких брати ще з досить висячих цілей, я думаю це якраз підняття думки молоді там на рівень зі старшими, тому що от ми

	<p>десь дотичні до створення молодіжної ради Львова, зараз ведеться ще процес над цим. І є деякі все-таки бар'єри, які не дозволяють провести дуже легко цей процес. Тут якраз питання і момент в тому, що ми десь там стаємо на сторону якраз тих засновників молодіжної ради, для того, щоб показати, що молодь має голос. Вот, скажімо, думаю, це можна віднести до цілей. .. з таких впринципі все</p>	
<p>А якщо про напрямки діяльності говорити. Впринципі це теж що ти перераховувала, також, можна віднести до напрямків, тому не будемо на цьому зупинятися. Єдине, я скажу, більшою мірою, як ти вважаєш, Ви є якимось більше як освітня установа. Більше може як соціальна, як культурна, як можливо якась просвітницька. Куди Ви більше тягнетесь в цьому плані? Саме Ваш «Молодвіж», от саме це.</p>	<p>Це гарне питання, дуже. Існує в сучасному світі як «проосвіта». Тобто, це та освіта, не просто там вища, яка здобувається в начальних закладах, але ще яка основана на деяких суспільних цінностях, вот і тому, якщо казати, то ми проосвітній якийсь рух, який по суті події – це ті самі штуки, як неформальна освіта, нетворкінг – це той самий можна віднести до неформальної освіти, тому він освітній, і культурний, і соціальний, це в одному плані. Якщо це все об'єднати, то можна під словом «проосвіта» показати.</p>	
<p>Ти також зазначала, якими послуги надаєте, вони є всі безкоштовними</p>	<p>Абсолютно.</p>	
<p>І ви не плануєте робити їх платними чи вводити якісь нові послуги, за які би Ви брали гроші в майбутньому?</p>	<p>Це якраз та перепона того, що ми прив'язані до Міської ради. Це просто не дасть це зробити, бо ми по суті живемо і творимо, існуємо за рахунок держави.</p>	
<p>Окей, хто найчастіше користується послугами, які Ви надаєте: молодь, інші громадські організації, можливо, Ваші партнери.</p>	<p>Партнери точно ні. .. Першими на п'єдисталі я би казала, студенти. Саме є такий сезон, навчальний рік. Влітку, всі, хто хочуть. (...) Це по людях. Це молодь, які теж вказувала від 15-ти років починаючи і там близько 30-ти. .. Тут дуже, вкрай рідко певні засідання</p>	

	<p>відбуваються від Міської ради, якісь там департаменти гуманітарного розвитку тут раз засідали, да, але це таки одиничний випадок і казати це ГО шки, їх більше, можу навіть перелічити ГОшка «Бур», «Львівський молодіжний клуб», «Пласт», ще згадаю .. а, студентські організації, да, від нас і від Політехніки приходили, тут репетирували акустичний вечір, вони користуються .. профспілкові організації, профбюро приходять від нашого Львівського університету різні профком (...) “Let’s do it” це така екологічна організація, скажемо так, екосвідома. З таких основних це все, що витягнулось.</p>	
<p>Це дуже така широка кугорта, яка користується Вашим послугами, це дуже круто. Власне, ти також зазначала те, що Ви дійсно взаємодієте з адміністративними структурами міста, а саме з Львівською міською радою і . мене власне цікавить чи Ви берете участь наприклад в місцевих ініціативах міста. І якщо так, то в яких?</p>	<p>Зрозуміло .. Зараз, тут треба трошки подумати. Ну от «Львів дружній до дітей і до молоді» це 100%, тому що там і «Інститут міста» і ми замішані, тому ті кооперації, по суті ми це творимо. Раз, (...) Тут була така благодійна акція збору коштів для Вікторії, та яка типу про пелюгу, та. Це в нас теж як структуру, комунальну структуру .. теж була пропозиція доєднатися. Що ж до таких фізичних подій, не, нічого не спадає на думку. .. А вибач, вибач, це хоча не на такому локальному рівні, але ще є “Yours big forum” від ISICу, від проводився у середині жовтня, ми виступали партнерами, це точно знаю.</p>	
<p>Окей, супер. Розкажи про характер взаємодії міського молодіжного центру із молоддю. Ми тоже про це частково говорили, але які Ви використовуєте способи залучення молоді до молодіжного центру. Я знаю, що у Вас є соціальні мережі, правильно? Як це відбувається?</p>	<p>От, мабуть, ключове і єдине це соц мережі з молоді. Інстаграм найбільше, є Фейсбук зокрема для партнерів, для (31,08?). Та Інстаграм, Тік Ток у нас, на жаль, не розвинений. Він гарно розвинений у Lviv Open Labі, але не в нас. .. Якщо якась волонтерська є нагода, то ми представляємо допис, там є лінк на реєстраційну форму. Ну і потім це все в чат і в Телеграм (сміється) вибивається в такий спосіб.</p>	

<p>Можливо, якась реклама? Ви використовуєте якісь рекламні способи?</p>	<p>Ну от тільки для заходу «Молодвіж» була і таргетована реклама, було і постери. Я сама розвішувала, були всі заключні методи, які тільки можна. А для популяризації самого простору насправді менше.</p>	
<p>Чим є взагалі корисний «Молодвіж» центр для міста, для простору міста? І одразу друге питання, щоб ти розуміла. Чому потрібно створювати та формувати такі молодіжні центри надалі</p>	<p>Це я віднесу до найулюбленіших питань (сміється). Тому що я сама цей шлях проходила і можу описати .. Яка важливість для міста? Це перш за все, так, центр нетворкінгу. Тут приходять, про нас якось дізнаються, через сарафанне радіо. Приходить першокурсники, приходять школярі, вони знайомляться, там прийшов до мене друг і сиділа якась компашка в молодіжному центрі, той друг зацікавився тою компашкою, пішов познайомився і в них там щось розмова закрутилась. Молодіжний центр саме наш, він якраз про створення просто якоїсь комунікації, зв'язків. Усі говорять там «Ой, у мене є зв'язки», а насправді це просто гарне спілкування. Просто демонстрація того, що тут є молодь, яка творить і необов'язково вона відноситься до якихось громадських організацій. Вона може сама по собі бути фрілансером, там ще щось. І тому приходять вони якось вітаються, вот, можуть знайомитися, просто гарно провести час, і на цьому фоні щось там відбувається, якісь нові проекти, якісь нові думки, де себе примінити. Це що може надавати для міста і це стосується будь-кого. Насправді, немає обмежень, хоч ми і молодіжний центр і питання.. коли приходять .. Чому варто створювати? Тому що, навіть зі мною таке сталось, це була теж неділя, менше людей і я сиджу на рецепції, підходять дві дівчинки, бо в мене тут висить мій інстаграм. Вони зайшли на мій Інстаграм, спершу почитали мої дописи, потім підходять до мене і кажуть: «Ми тут прочитали Ваш пост про волонтерство, хотіли поцікавитись, що тут є у Львові?». І</p>	

	<p>власне це якраз про молодіжний центр, що приходиш, ти не знаєш. Ти ще такий свіженький, приїхав з іншого міста, цікавишся тим, як тут взагалі життя веде молодь. І потенційно тобі хтось може надати інформацію. І я їм тоді порадила деякі канали в Телеграмі, що я сама теж набирала, події, бо цим всім кишить Львів по факту. Тому, .. я би не казала, щоб називати молодіжний центр типу чатом, як перший крок в тому громадській діяльності, але комусь можливо це є так. Можливо, дівчатам справді щось підказали, вони знайшли, щось там для себе, тому це як початок для розвитку себе, для кроку в якісь проектній діяльності.</p>	
<p>Окей, це ми проговорили. Наступне, я б хотіла більш детально дізнатися про структуру Вашого міського молодіжного центру. Вдасне мене цікавить її організаційна складова: скільки людей працює, яке керівництво?</p>	<p>Я буду одразу називати. Директор, Олег Малець, проектний менеджер - Роман Судний, піар-менеджер – Юля Мартинюк. Ну і адміністратори: я, Саша, Даня, так, щось багато всього. Бухгалтер, є бухгалтерка, юристка, .. фандрайзерка (...) прораб, але він дуже рідко з'являється. Це так всі всі всі, хто до молодіжного центру саме відноситься, вот. Десять, виходить. Основна команда якраз складається з усіх, крім прораба, я би так сказала навіть. І всі абсолютно там навіть юристка, ми якось спільно обговорення ведемо, що стосується молодіжного центру. .. це я визначаю вже ієрархію: від директора і нижче .. Ще щось ти запитувала?</p>	
<p>По цьому все. Яка є у Вас комунікація всередині молодіжного міського центру в плані це: більше формально, неформально.</p>	<p>Неформально, бо ми тут на ти, навіть якщо страшна за тебе. Проводяться щотижневі наради .. такі саме локальні, закриті, ми тут обговорюємо якісь побутові, господарські речі. Зокрема, ми адмін кажемо там, вода закінчилася, ще щось докупити, квіти в'януть, допустимо. Плюс, в нас ремонт був, це теж забрало в нас часу для обговорень, там певна стратегічна якась сесія, ми визначаємо, які зараз ключові проекти,</p>	

	<p>по яким ми рухаємось. Це на педрадах щотижневих, існують ще щомісячні, вони вже охоплюють всі 3 простори. Два вже існуючих і X Lab, тобто всіх всіх всіх, хто є в мережі «Твори». Щомісяця, щоб підбити підсумки місяця .. Це не те, щоби формально, просто виноситься певний порядок денний, кожен має висказатись, щось, як йому місяць, можливо якісь проблеми. Просто структуровані збори, .. формальностей у нас немає. Звісно, ми дивимось черезпризму того, з якою людиною ти комунікуєш, якщо це директор, то це директор та. Хоч ми з ним на ти, хоч він теж гарна дуже людина .. але трошки віддалений, якщо сказати від нашої команди, бо в нього там своя діяльність у нього своя. Але так, коли, особливо, коли ти адміністратор, приходить команда на роботу. Привіт, тралі-валі там, хтось ходить курити, ніби це дуже вільно відбувається. Єдине, я тут зразу скажу таку особливість роботи, яка трохи заважає, аби нас якось між собою ще міцніше згуртувати, це те, що кожен реально займається своєю справою, тобто, в нас по одній людині на якийсь блок/відділ, та. Наша фандрайзерка, вона одна фандрайзерка, всьо, вона втопилася в те, щоб гранти якісь там виграти, піаре ця теж по соц мережах. Тобто, ми відокремлено дуже працюємо, і бувають тільки ось такі нагоди, коли збори, ми збираємось і щось можемо між собою поспілкуватись. І це дуже відчувається, коли ти навіть в одному просторі ніби, але сидиш суто над своїми процесами. Це не так, як скажімо, є якийсь офіс, Open space там можете щось, (40,29?) хтось з дому працює, хтось взагалі на роботу не з'являється, тому що може реально дистанційно. .. Тому це трошки нас тіпа роз'єднує, але правильно кажучи навіть просто не дає більше згуртуватись, от.</p>	
Окей, чи є у Вас система мотивації саме	Премія виплачувалася тільки під час вересня, от вересень, тому що там і	

<p>для працівників: є якісь додаткові плюшки, крім основної зарплати?</p>	<p>науковий фестиваль був від Lviv Open Labu і наш «Молодвіж» і молодіжного центру, вот. Ми насправді працювали в поті чола, але так я не спостерігала, щоб якісь були заохочення навіть словесні. Цього немає, бо я скажу, у нас відсутній HR. Ми якщо так між собою теж в команді переговорюємо, що нам би вартувало людинку, котра нас як команду розвивала, а не по окремої, вот, як особистостей.</p>	
<p>Окей, розкажи ще трошки детальніше про процес прийняття рішень всередині молодіжного центру щодо реалізації самих проектів або заходів. Тобто, як відбувається оця фаза життя проекту від початку до кінця, і хто, зазвичай, бере в ньому участь, саме з працівників.</p>	<p>Зрозуміла. Проектний менеджер, він голова вибору, всі справи будь-якого проекту. От, тут були звісно повтори, бо йдеться, бо одне і те ж саме, що йдеться про «Молодвіж» посинається все з генерації ідеї, кожен «Молодвіж» він унікальний, має свою тематику носить, і засідає команда, якщо ти спитала хто з «Молодвіж» центру, всі кому не лінь (сміється) Правду всі, тому що тут треба і фандрайзерка, аби залучати гроші, і адміністратор, можемо виступати людьми, які ведуть програму, Роман – проектний менеджер, .. ага, тільки не директор, бо Олег якраз передав цього року свої повноваження Роману. Тепер Роман- він головний координатор в цілому, а ми тільки по блоках, ну ясно (сміється). Ну бухгалтер, юрист теж там ясно свої нюанси по договорах всіляких. Зародження ідеї, продовжити якщо по структурі, паралельно вже ведуться там роботи з приводу написання певних листів, там якісь супермаркети або оте таксі, та будь-що, якесь їдло (сміється) якесь пийло таке .. потім, ще йде залучення до цього заходу сторонніх людей, котрі взагалі ніякого стосунку не мають до «Твори». І .. починається робота в плані, якщо «Молодвіж», то там всьо переростає в таблички, таблички Excel, тому що треба там знати, там складаємо програму це теми, години, спікери, їхнє проживання, довозення, логістика, потім це якщо казати тільки за</p>	

	<p>програму, а там йде локація. І от це все розгортається, чим ближче до події, тим більше виникає роботи, тому що там ти вже напряму комунікуєш зі спікарем. На самому початку не, ви тільки засіли так, собі закритенько, щось там розробляєте, а вже потім ти розширюєш: там ще й волонтери доєднуються, там вже і відвідувачі якісь там теж понад 2000, так що це ось так. Ну тих, хто бере участь сказала, значить всьо.</p>	
<p>Це є така глибоко командна робота, так? Реалізація Ваших проєктів і впринципі кожен бере в ньому участь, кожен з працівників? Окей, які є механізми контролю, задіяні за діяльності всередині центру, саме внутрішня діяльність, тобто, Ваш директор і, наприклад, зовнішня діяльність – Ваші партнери, які можуть здійснювати контроль за діяльністю виконання проєктів, в яких вони зацікавлені.</p>	<p>Якщо брати звисока, .. партнери, єдине, даємо фотозвіт та документацію. Марічка, яка займається фандрейзингом, після відбуття події ми звісно скидаємо щось: позначки в сторіс або дивлячись на яких умовах ми укладали з ними договір, то звісно таке даєм. Самі вони не навідуються в молодіжний простір, це всьо на паперах. .. Далі, як я вже теж сьогодні вказувала в нас існує наглядова рада в нас неформальна тільки, можливо читали статут нашого молодіжного центру?</p>	
<p>Я читала його, ну і власне, я теж хотіла запитати, коли він був у Вас сформований і на якому етапі Ви вирішили, що Вам потрібна така формалізація Вашої діяльності: статут, норми, правила поведінки, тому подібне?</p>	<p>Це не ми вирішили (сміється), це обов'язок як структури нашої, установи, всі мають мати, в незалежності від чого, просто мати статут. Добре, що він коротесенький, бо є статути, які читати не хочеться. Тут просто йде мова за наглядову раду, це такий орган, який от контролює процеси наші. Це всьо основана на довірі, так скажемо, чисто формально вона засідає тільки раз на рік, як мені відомо, це в День народження молодіжного центру відбувається вся діяльність річна. І тоді засідають звісно працівники з міської ради, оцінюють, так комунікація відбувається десь: поодинокі зустрічі, директор може навідатися, сам</p>	

	<p>прийти за міську раду. Далі контроль, якщо казати за сам молодіжний простір, то відповідає суто директор, він веде наші збори, .. «Молодвіж» веде Роман, як я сказала, головний програматор, він справді контролює нас, ага .. ще є поняття головного адміністратора. В нас Данило, один з трьох. Ну котрі там всілякі штуки скажімо, графік роботи заповнює, ще може щось, якщо якісь прохання, то краще до нього спершу, а потім там може до директора чи до кого. Така ієрархія.</p>	
<p>Ви надаєте звіти, наприклад, річні звіти оцій наглядовій раді, яка там розглядає їх і вирішує чи Ви були ефективними цього року чи не. Є щось таке?</p>	<p>Так, це є. З приводу документів насправді не знаю. Дається певна презентація візуальна презентація, в кількісному плані там, скільки в нас відвідувачів було за рік, ми ведемо статистику, скільки подій провели і тд і тс. Ну і так по кожному проекту .. і все.</p>	
<p>Ми вже також про це частково говорили, але якою Ви бачите майбутню діяльність міського молодіжного центру? Можливо, нові напрямки діяльності, можливо розширення саме мережі послуг. Ну, про те, що Ви збираєтеся створювати більше приміщень, ми вже також проговорили. Може є щось ще?</p>	<p>Якщо за зовнішній ми вже сказали розвиток, якщо йде мова за внутрішній, то безумовно я вже тут вказувала, щоби нам варто підтягнути, і це кльово, що таке є. Що ніби не таке готовеньке відразу, допустимо, треба HRів, тому що, чим більше просторів, тим більше кадрів, тим менше контролю, бо дуже важко його розкидати на всіх людей і тому треба HRів та, тимюїлдинги, сфера полуг .. Я гадаю, що безумумовно з'являться наші вечірні проекти, просто, які саме це без поняття, але команда така, що генерує ідеї. Плюс, я й сама як тільки відійду від студентського простору, я би залюбки щось би сюди вклала такого гуманітарного. На це все воля часу, потроху потроху, закінчили ремонт. Це теж якесь просування типу, відкриємо, тепер люди будуть тусити не тільки на першому, ще на мінус першому поверсі.</p>	
<p>Якщо повертаючись до таких сьогоднішніх реалій, як локдаун впливає на діяльність</p>	<p>Жахливо(сміється). Ну і в той ж час прекрасно. Якщо жахливо брати, ми геть закриті, тобто сьогодні ми не працюємо, хоча б мали би. І так буде 2 тижні, тобто,</p>	

<p>Вашого «Молодвіж» центру? Наскільки негативно він впливає на нього?</p>	<p>червона зона, ми повністю закриваємось, до цього там, це було вакцинація, тести перевірка, маски. Теж, так сумно. Це таке, якщо на фізичний простір, але плюси. Плюсів навіть буде більше, правду кажучи, тому що у нас можуть завершити ремонт спокійно, ніхто рухати не буде. Потім, індекс благополуччя молоді суто будується на сайті. Сайт, опитування – це теж можна поводити в онлайні. Потім, якісь зміни теж внести в якісь декор, ще якісь плюшки внести, поприбирати, пересадити, переставити. Можна легше зібратись, коли ви зачинені, тому діяльність соц мереж в нас не перекриється в локдаун, тому зараз цей індекс активно росте, бо пік діяльності припадає на листопад якраз, тому ним можна буде простіше зайнятись, ми не будемо розпиляти роботу в просторі, можна зупинитись на цьому.</p>	
<p>Якщо це все підсумовувати, я Ви вважаєте чому ці всі молодіжні простори, не лише Ваш «Молодвіж», а просто загалом молодіжні простори, чому вони є сьогодні, по-перше, такими важливими, чому їх потрібно створювати, щоб сама влада підтримувала діяльність таких молодіжних просторів, але й підтримувала їхнє створення, формування? В чому полягає їхня така важливість?</p>	<p>Це звісно ми це вже зачіпали, це ніби центр нетворкінгу. Чому важливо розростати, .. навіть демонструвати оцій молоді, яка тільки стає свідомою. В мене це в 15 років почалось, я стала замислюватись над якимись екзестанційними питаннями: Хто я? Для чого мій сенс життя? Вот. І тому якщо, плюс, я змінила місце навчання, я приїхала в зовсім нове, Львів, це полегшило пошуки, де себе примістити, себе спробувати. Показало пораду, що є у місті спільнота, котра спільно працює для того, щоби молодь десь мала дозвілля або ту саме ж проосвіту, це гарно називається edutainment – тобто, education і entertainment. Коли навчання поєднано з розвагами, ось це концепція «Молодвіжу» скажемо так просувати такий рух, цінності суспільні. Ми ж взаємодіємо з ООН, ЮНІСЕФ, а вони теж зацікавлені в тому, що молодь, вот. Тому вони це можуть наглядно бачити і якраз їхня кількість збільшує кількість</p>	

	<p>зацікавленої молоді. Бо в нас є резиденти, є постійні відвідувачі, тобто які проходять і вже щось хочуть далі робити. А от з приводу міської влади, міської ради .. тут би казати, не можна штучно їхню зацікавленість, якусь допомогу до нас збільшити. Вони будуть робити все, що в їхніх обов'язках, в нас всеодно ставатиме та проблема поколінь, що ті дорослі, що та бюрократія. По суті все буде змінюватись теж потроху, до нас і так привітніші. Тобто, Львів, порівнюючи я з Одеси, бачу як в Одесі це все геть мертво, з приводу молодіжної політики, якщо у Львові хоча би вона якось рухається, то це вже приємно, що влада дозволила, перш за все, створити молодіжний центр. Дозволила втручатися навіть в справи якісь, ту саму молодіжну владу. З бухти барахти, це ж молодь ініціювала зробити, просто має затвердити верхівка, але щоб вони щось самі нам ініціювали, давали якісь зворотній зв'язок, це вже поняття їх як людей, бо в нас, людських створінь, пожирає влада, ми ж хочемо всюди властвувати. Тому, в цьому якраз постає така прірва між нами, що вони там в себе такі головні, а ми тут просто щось робимо (сміється) корисне ніби.</p>	
<p>Ви правильно зазначили, що впринципі ця молодіжна ініціатива починає розвиватися лише буквально декілька років тому. Як ви думаєте, чому це саме так виникло? Як зараз виникла потреба створення молодіжних центрів? Чому в минулому цього не було? І чим теперішня молодіжна ініціативність</p>	<p>Це круто, дуже круто ти спитала.</p>	

<p>відрізняється від тої, що була буквально ще років 5,6,7 років тому.</p>		
<p>Наша основа дослідження, вона є впринципі. Це вже має третє інтерв'ю. Вона, більшою мірою, будується на тому, що ми впринципі розглядаємо молодь як таку надію суспільства, як ми це називаємо, тому що ми її розглядаємо саме через ініціативність. І це вже не раз було зазначено, що створюється «Молодвіж» на ініціативі. На саме молодіжній ініціативі і саме на соціальній активності як один з аспектів цієї ініціативи. І у мене виникає запитання таке важливе і для дослідження і загалом. Чому саме зараз і чому це не відбулося, наприклад, в 2014 році, якщо ми говоримо, також, було піднесення настроїв, також, були впринципі умови для того, щоб створити, але чомусь це все так відклалося і лише зараз починається власне розвиватися.</p>	<p>Я не гадаю, що це відкладання. Ти навіть нагадала 14-тий рік, репресії і початок війни, майдан. Це припало якраз на кульмінацію, коли молодь себе проявила. Навіть та Жовтнева революція, яка була в 11-тому році, трохи раніше. Це все, по суті, зародки ініціативної молоді, яка не боїться. Тут питання революції дійсно в тому, що ми більше проінформовані, ніж наші ровесники 10 років тому, не було Інтернету, не було того інфопотоку, де могли б вчитись. Тому що мені 18, а я вже побачила років на 25. Це показує те, що ми перенасичені якраз тою інформацією. Суспільство якраз більш тверезе вже, більш сформовані інтелектуально просунуті, .. технологічний прогрес думаю теж на це вплинув відповідно, там поява комп'ютерів, всякого того. Але в основному це все навколо інформації крутиться, і тому молодь раніше, якраз той вік, коли в нас амбітність, потенціал просто бурлить і хочеться кудись вилити, і молодь приходить до ініціативності. Цей процес, чому якихось .. якраз в протестах беруть участь молоді люди, небайдужі студенти, чому вони саме це просувають? Тому що не сидиться на місці, реально кров бурлить в ці роки, я сама знаю, я була навіжена, я трохи вже стихла, бо мені хотілось хапатись за все і вся, якось боротись, показувати, що думка є, тому що .. думка молоді існує, бо стикнулись з тою проблемою, що нас не чують. Ми такі всі завелися, але нас не хочуть чути, бо ми говорим істинні речі, але це не влаштовує суспільство доросле (сміється), більш старше. Тому, поява центрів і будь-що, що пов'язане з молоддю, воно якраз основана на тому, що ми перестали боятися, якось легше долаються комплекси, ми стали більш дорослими в</p>	

	<p>такому юному віці, коли є ще запал, енергія щось створювати.. Але я спостерігаю, що через років 5 все одно думка молоді вона в той час в більшій мірі зрівняється з думкою вищих, дорослих людей, більш зрілих, тому зараз це той пік боротьби, який веде б ще з 14-ого року, але вже м'якше, бо він не виливається в якісь там тортури, ще якісь майдани. Це вже переростає в таку діяльність, міська влада вона ж слідує за діяльністю громади і з цим зтикається молодь, тому що і за нею теж дивились. Сподіваюсь, я пояснила.</p>	
<p>Власне, це те все про, що ми говоримо, це те все, що знаходиться в нас на слуху і так і є. Єдине лише таке підсумовуючи, ми також про це вже говорили, але як ти вважаєш, наскільки відкрита є влада до діяльності таких молодіжних центрів? Чи вона вам палки в колеса не всуває у Ваші діяльності? Чи вона Вам напряму не вказує, яким має бути вектор Вашої діяльності? Чи такого немає і Ви є впринципі автономної діяльності, але просто знаходитесь під протекторату молодіжного відділу від міської ради?</p>	<p>Останнє речення ти повністю все сказала за мене. Насправді, воно так і є. Нам не вставляють палки, нам дають свободу вибору команд, напрямки. Оця молодь не підліткова, тут люди вже 25 років, які сформовані, які пройшли вже шлях держслужбовців або ще якихось дотичних людей до влади. .. Наскільки влада відкрита. Я вказувала, що вона нічого не ініціює, вона тільки фільтрує наші ініціативи, але в 90% випадків вона їх ухвалює, утверджує, вот</p>	
<p>І це вже є величезним плюсом, як на мене.</p>	<p>В нас лояльна влада більш-менш, але мені все одно не дає спокою те, що з молодіжною радою, там ситуація гірша. Там секретаріат міської ради дуже погано себе повів, він не дав волі вибору молоді. Просто це не стосується нас, і я не думала вказувати, але аби це було як 2 сторони</p>	

	<p>медалі. В одному випадку може бути все окей, тому що я справді не знаю, як це зароджувалось, може тут класний конект був, класні зв'язки, злагоджено уклав, а в молодіжній раді - тут все з нуля і я знаю секретаріат виступив з заявою, що вони хочуть бачити основний склад в обличчі своїх людей, а не молоді, хоча йдеться за молодіжну раду. Тому вони не скільки ставлять палки в колеса, скільки люблять розставляти свої козирі (сміється) і фінальне слово за ними.</p>	
<p>Добре, дуже дякую Вам за наше інтерв'ю, мені було дуже приємно з Вами поспілкуватися і Ви мені насправді дуже дуже сильно допомогли.</p>	<p>Круто, я рада.</p>	

МДЦ_4

Інтерв'юер	Респондент	Примітки
<p>Добрий день, мене звати Оля, сьогодні я буду Вашим інтерв'юером . Тема нашого дослідження є «формування організованого молодіжного середовища в просторі міста». Сьогодні у нас п'яте листопада, отже розпочнемо наше інтерв'ю. Давайте познайомимось, розкажіть будь ласка, трішки про себе.</p>	<p>Мене звати Роман, прізвище моє Цудний. Я працюю в комунальній (?) «львівський молодіжний центр». Або якщо по-простому, то львівський молодіжний центр, який входить в мережу молодіжних просторів «твори» на посаді проектного менеджера, роблю проекти, пропоную, вигадую і звітуюсь і таке подібне. І щось ще.</p>	
<p>Коли Ви долучилися до «Молодвіж центру?»</p>	<p>Це було вже, майже, три роки назад, ще коли його не було створено, тільки почалось обговорення про створення молодіжного центру, я був на той час в студентській раді міста Львова і віцемером студентським, відповідно я з боку молодіжного громадського сектору почав співпрацювати, ми почали писати положення, займатися ремонтами...обговорення робити, чим би саме молодіжний центр мав би займатися і потім працевлаштувався.</p>	
<p>Окей, добре, скажіть будь ласка, що таке «Львівський міський молодіжний центр»?Що Ви вкладаєте в його розуміння?</p>	<p>Саме львівський міський молодіжний центр? А , ну це мережа, мережа просторів, де кожен з молодих людей може знайти себе і себе проявити, якщо так по-простому. Ми стараємось максимально бути відкритими до всіх ідей , які приходять до нас, і підтримувати ініціативи людей, чим можемо тим і допомагаємо , десь там супроводжуємо їх, ось, і це такий по суті місток, так, з одного</p>	

	<p>боку – це влада молоді, такий ліфт соціальний, бо ми як комунальна установа співпрацюємо входимо в структуру львівської міської влади, і маємо можливість спілкуватися з вищими установами по покращенню життя молоді, і відповідно, так як ми молодіжний центр до якого приходять молодь і ми напряму чуємо думки, потреби.</p>	
<p>Круто, тоді давайте більш детально поговоримо саме про його формування. Розкажіть, як взагалі виникла ідея створення «молодіжного центру», і які були передумови для цього?</p>	<p>Ну, передумови, це була, Львів в 2018 році виграв «молодіжну столицю України» - перше місто з таким титулом, відповідно там по правилах, якщо ти отримуєш титул, ти зобов'язаний провести всеукраїнський форум молодіжної політики. І якраз ми його зробили. Нам не подобалась назва «Перший форум молодіжної політики» і ми почали вигадувати, точніше не вигадувати, а запитувати людей, якби міг цей форум називатись і по опитуванню було декілька варіантів, один з них, це якраз «молодвіж», і якщо не помиляюсь, придумав його хлопчина з Запоріжжя, ось і ми вже робоча група проголосували за назву «молодвіж», а до того як ми його провели десь до початку з боку адміністрації міста було обговорення, що у Львові потрібен міський молодіжний центр. Довгі процеси і пошук приміщення, і як його назвати не було сумнівів, ну, точніше були сумніви, але ми зрозуміли що, про захід «молодвіж» тоді багато хто говорив, і ми зрозуміли, що якщо ми назвемо осередком молодіжний центр «молодвіж центр крапка Львів», то він нам додасть позиціонування, вже не треба буде пояснювати, що це за центр і чим займається, бо у людей є вже бачення заходу «молодвіж». Ось, тай почались роботи, вони тривали досить довго, юридичні процеси там, створення формальної установи, утвердження сесією міської ради, нам його не затвердили спершу, бо деяким депутатам не сподобалась назва, саме слово «молодвіж», ось, але спільними зусиллями змогли, і почали робити запити, просити його затвердити, нам на другу сесію вдалось затвердити створення комунальної установи ось, і так ми 25 січня 2020 року ми відкрили.</p>	

<p>Окей, а скільки часу у Вас пішло на втілення самої ідеї?</p>	<p>Зараз Вам скажу... Ми відкрились 25 січня 2020 року, а ідея створення десь була ... десь на початку 2019 року. Точно уже не скажу, бо це був такий процес довгий, після першого «молодвіжу» . Кінець 2018 року і початок 2019. Вже почались роботи над ідеями.</p>	
<p>За чиєї підтримки було створено міський молодіжний центр, хто вам допомагав в реалізації вашої власної ідеї?</p>	<p>Ну.... Міська рада, так, можна навіть сказати, що так, по-простому, дали світло на створення молодіжного центру і пошуку приміщення і тому подібне, усі юридичні процеси. Що саме стосовно концепції, то у нас була робоча група, яка складалась з громадських активістів, де вони думали чим саме він мав займатись, там, візія, місія і тому це десь спільна робота, кожен усвідомлював потребу, що потрібен такий центр і спільно його зробили.</p>	
<p>Окей, добре, як саме Ви обирали територіальне розташування «молодвіж центру»? Як приймалось рішення щодо того, де має знаходитись саме фізичний простір і які фактори вплинули на це?</p>	<p>Ой, насправді дуже легко у нас був єдиний голос, що це має бути в центральній частині міста, а уже саме яке приміщення, це від львівської міської ради, яке було в наявності, тобто, яке б підходило під молодіжний центр, ясно, що це має бути на першому поверсі, так щоб був вхід, і так нам пощастило, що є соціально відповідальний забудовник, який будував на Чайковського будинок, вирішує віддати під потреби міста дві приміщення, де ми зараз знаходимось, відповідно це приміщення не у власності комунального ... львівської міської ради, ми його орендуємо. З терміном дев'ять років, але я вважаю, що це десь співпраця всіх сторін: і молоді, і жителів міста, у вигляді як забудовника так і міської ради.</p>	
<p>Окей, а яка особливість цього розташування? Чи воно є класним для «молодвіж центру»? Чому саме центр Львова?</p>	<p>Бо якоесь так історично склалось, що більшості людей приходять... із спальних районів приходять, приїжджають до центру, щоб гуляти проводити час, відповідно, легка доступність до будь якого місця – це основна, напевно особливість. Вже зараз коли є декілька просторів, ми відкрили і центральний офіс, зараз у нас на меті відкривати в спальному районі, щоб не потрібно було їздити, розвивати спальні райони. Але на той час, два роки тому, у нас таких амбіцій не було, хоча знову ж таки по</p>	

	<p>назві «молодвіж центр крапка Львів» - це, я собі пригадую, що відкривати філії по містах. І тому подібне. Зараз масштабуємось у Львові.</p>	
<p>Це майбутні цілі, так?Окей, розкажіть тоді трошки більш детально про мету створення «молодвіж центру» ,а саме мене будуть цікавити , можливо якісь політичні чинники , культурні, економічні, можливо, освітні-саме в такому плані.</p>	<p>«молодвіж центр», якщо ми говоримо саме про нього, основна його мета це якраз оцей, перше це розбудова м'яких навичок(? 10:54), друге – це екосистема громадських організацій, тобто, повторюючись, ми – місток між владою і суспільством, ми проводили молодіжні сесії в міській раді, ми намагаємось впливати на такому законодавчому рівні в благополуччі. Ну зараз також є відділення молодіжної політики, які займаються , коли ми створювались, цього відділення ще не було, тому десь почали, що цей молодіжний простір, буде таким місцем, де молодь чують. Це основна мета, далі уже неформальна освіта, це якісний відпочинок молоді, speaking club'и, вечори літературні, зустрічі і тому подібне.</p>	
<p>Розкажіть, про, можливо, якісь труднощі, з якими Ви стикалися саме на стадії створення?</p>	<p>Перша трудність – це була, що нам не з першого разу затвердили юридичну складову, тобто створення комунальної установи, далі були труднощі з ремонтом, бо від того що, перше – це забудовник робив нам ремонт, відповідно трохи, терміни затягувались, бо вони не встигали, ми планували відкритись три рази, і аж на третій 25 січня і ще навіть не все було дороблено, але ми вирішили все таки відкритись, ось і....такі ще труднощі, ну, насправді, це основні дві, перше, те що ми поборолі спільно з молоддю, а друге ми уже спішили майстрів, щоб вони якомога швидше закінчили, єдине що також було, важкість, так як ми молода команда, ми тільки були створені, процес закупівлі меблів, техніки, це все було на той час новим, і тоже всі ці тендерні процедури довго йшли. Ми з ти знайомились.</p>	
<p>А чи не виникало якихось труднощів із діяльністю з молоддю, із</p>	<p>Взагалі, якщо чесно, ні, ми навіть коли закінчували ремонт, ми зробили клич, що нам потрібно допомогти поприбирати, люди прийшли, ми все швиденько прибрали, це по суті таких другий дім, молодіжний.</p>	

залученням їх до діяльності?	Найперший – вдома, а другий – тут. Тебе розуміють і ти сюди приходиш як свій. Відповідно, у нас якихось таких труднощів не було.	
Розкажіть тоді, будь ласка, про якусь особливість вашого молодіжного центру? Що його відрізняє від інших?	Від інших молодіжних центрів в Україні чи від інших ,які входять в наш район?	
України.	Перше – це унікальність, ... навіть не знаю я це пояснити, я би це не назвав унікальністю, більшість українських молодіжних центрів створені громадськими організаціями і їм видають приміщення саме громадські організації, і цей процес трохи є важким, бо ти шукаєш постійно фінансування, керівники замість того щоб якось розвивати, вони займаються тим, щоб людям хватило зарплатні, комунальне оплатити і тому подібне. Тут в нас є такий добрий плюс того, що ми створені від міської ради, і у нас є яке-не-яке фінансування, яке допомагає нам мислити, творити. Не завжди так, але якщо у нас якісь невеликі проекти, то ми не переймаємось де нам знайти, хоча щоб якось полегшити бюджет міста, але якщо щось подушка безпеки є і це дає нам змогу творити. Далі, унікальність тим, що ми прославились як молодіжна столиця Європи, відповідно уже через два тижня що мали, на Львів виграв статус молодіжної столиці, це також дуже довгий був процес, ми тричі подавались на нього і я сподіваюсь, що нарешті ми ще раз доведемо, що Львів молодіжне місто. І унікальність, що ми також в мережі працюємо, бо до прикладу, якщо молодіжний центр має якийсь вузьке спрямування, то до нього звертаються якісь там партнери, і зацікавлені особи щось провести, а воно не лягає на їх бачення та концепцію, то вони їм відмовляють, так маємо можливість пере направити, десь кудись в інший молодіжний центр.	

<p>Добре, Ви згадували про молодіжну столицю Європи, правильно? Якщо ви переможете, я до речі цього бажаю, що це дасть Львову як місту власне в плані якихось культурних чинників знову ж таки, політичних можливо?</p>	<p>Ну це бренд, така статусна штука насправді, цей статус: Львів – молодіжна столиця Європи. Якщо глобальніше копнути – це перше що молодь Європи про нас більше дізнається, вона захоч сюди приїхати, якщо їй сподобається, вона захоче сюди переїхати, і це, якщо мислити глобально, це таке нарощування молодіжного потенціалу в місті, або з інших міст України. Далі це можливість залучення інвестицій для молодіжної роботи, там для проектів і тому подібного, так як ми довели, що ми спроможні бути молодіжною столицею, відповідно залучити бізнес чи якісь фонди і тому подібне, але знову ж таки це про статус. Ну і це наш ріст, ми в 2018 стали молодіжною столицею України, зараз ми виграємо, але столицю все рівно станемо в 2024 році і умовно за 6 років, ми молодіжна столиця Європи, або якщо не рахувати за 6, то за 3 ми уже молодіжна столиця Європи, і це також показує динаміку росту, і залученість.</p>	
<p>Більш детально поговоримо ще про діяльність вашого міського молодіжного центру, мене цікавлять основні цілі його діяльності.</p>	<p>Підтримка волонтерства, далі ось ці соціальні містки, влада-молодь і неформальні інституція – ось це три основні цілі. Якщо ми говоримо про проектно, то у нас є «молодвіж» - це основний захід, який проводиться кожного вересня, на Fest! Republic'у, це всеукраїнський захід, там де молодь чує і молодь чують, відповідно піднімаються гострі теми, які реально цікавлять молодь, цікаві люди, які зараз на слуху, в першу частину цього дня ми вчимось, здобуваємо знайомства, і цікаву інформацію, а другу частину дня ми відпочиваємо якісно, без алкоголю, без інших видів всякого різного, а класно проводимо час, спільно, і так насправді такий унікальний досить захід, якого аналогів в Україні немає фактично і далі у нас є ряд проектів менших, до прикладу зараз ми вдруге запустили індекс благополуччя молоді зараз визначаємо рівень благополуччя у Львові, минулого разу ми його визначали у 2019 році. І зараз ми уже повернулись з другим опитуванням, ми його проведемо, і десь за рік-два проведемо третє</p>	

	<p>і тоді вже будемо робити глибоку аналітику змін у Львові за цей час, бо побутує думка, що ми змагаємось тому що ряд міст проводить опитування і побутує думка, що міста між собою змагаються – це геть не так. Тут ми змагаємось за минуле та майбутнє. Стараємось щоб індекс в мусті був якомога максимум одиниця. Також проводимо спінінг клаби, пробували проводити настільні ігри, на наступний рік хочемо запровадити енгло-івент(? 22:33) курс, це такий курс для громадських організацій як грамотно проводити свої події, як масштабні так і малі. Бо багато провдять, але і люди не приходять на ті події, у них там якісь свої проблеми, і це де мотивує громадських діячів, та громадські організації займатись, а ми хочемо навпаки, бо віримо, що десь тим також покращується замученість і молоді і її загальна участь.</p>	
<p>А які послуги надає міський молодіжний центр? Вони є безкоштовними чи за якісь можливо передбачена плата?</p>	<p>У нас усі послуги безкоштовні, саме в «молодвіж центрі. Львів», ми надаємо безкоштовно два зали для проведення подій, також по суті давали в безоплатну оренду техніку, ноутбуки, але ми насправді не сильно популяризуємо цю тему, бо з технікою це важкий процес, скажімо, і також консультації, також усе на безоплатній основі і проводимо тренінги, платних послуг ми тут не надаємо.</p>	
<p>Хто найчастіше користується цими послугами? (молодь, можливо інші молодіжні центри?) якісь приватні особи?</p>	<p>По оренді приміщення –це громадські організації найчастіше користуються для проведення своїх зборів, подій і тому подібне. П консультуванню ... навіть важко сказати, десь молодіжні центри і громадські організації, і молодь, тут я якось не можу виділити когось одного бо це зазвичай по-різному, а техніка це молодіжний центр позичали.</p>	
<p>Розкажіть ще про Ваші джерела фінансування, Ви частково згадували про них, але мене також в цьому контексті буде цікавити які у</p>	<p>Основне джерело фінансування – це бюджет міста, але є також грантові проекти, ми подаємось на гранти, якщо виграємо, то у нас фінансування іде з грантових коштів, стосовно партнерів в бізнесі, це хіба фінансування заходів окремих, до прикладу, як «молодвіж», там де цьогорічний бюджет, частка міста складала 25%, решта 75%</p>	

<p>вас є партнери на постійній основі і наприклад чи Ви залучаєте інвесторів під якісь ваші конкретні проекти, які ви втілюєте?</p>	<p>бюджету ми знайшли від фондів. Але якщо ми говоримо про комунальні послуги, оренда, зарплати – це бюджет міста.</p>	
<p>Чи здійснюєте Ви спільну діяльність з іншими молодіжними центрами або громадськими організаціями?(на рахунок проектів, проектної діяльності)</p>	<p>Так, так звичайно. Зазвичай ми раз на рік робимо стратегічне планування, і запрошуємо до обговорення також громадські організації і разом плануємо чим би мав займатись молодіжний центр.</p>	
<p>Чи здійснюєте ви спільну діяльність із адміністративними структурами міста Львова?(крім львівської міської ради)</p>	<p>Львівська міська рада має багато установ і тому подібне. Найбільше, мені здається, ми співпрацюємо з міською радою, з різним комунальними установами, з бібліотеками музеями, і тому подібне, але це все входить в структуру львівської міської влади. Якщо не міська рада, то це відповідно, область. Ми співпрацюємо як і з департаментом молоді так і з обласним молодіжним центром ну і також з міністерством.</p>	
<p>Чи можете Ви спроектувати соціальний портрет вашого відвідувача, але саме фізичного?</p>	<p>Точна інформація є у мене десь на диску, бо ми якраз цим займалися, але якщо так на ходу це хлопець, ні, окей, нехай буде хлопець. Хлопець 17-18 років, студент, але і працює, я думаю, що працює фрілансером, може бути і дизайнером так і айті так і інші такі штуки, він цікавиться як і міськими якимось штуками так і громадськими, він сучасний і він добрий, він готовий ділитися, допомагати, ось якось так. Якщо чого мало, то Ви кажіть, я можу додати.</p>	
<p>Мене цікавить лише ваша думка, і те що приходить перше в голову і те, що Ви мені розказали. Мене</p>	<p>В нас є телеграм чати, різні так, де і громадські організації і молодіжні працівники там де ми пересилаємо якусь інформацію, спілкуємось радимось, так і соц. Мережі : фейсбук, інстаграм, тіток, ну тобто всі які є по суті, де ми інформуємо молодь і</p>	

<p>ще цікавить характер взаємодії міського молодіжного центру із саме молоддю, а саме які Ви використовуєте способи залучення молоді до вашої діяльності?</p>	<p>якщо потрібно то її запрошуємо долучатись, ось, ну і також номер телефону є там де в будь який час люди дзвонять, і ми їх консультиємо даємо відповіді, і тому подібне.</p>	
<p>Чи можливо, ви використовуєте класичну рекламу (на радіо, в під'їздах, в транспорті)</p>	<p>Ми використовували рекламу в транспорті, сказати чи вона була 100% ефективною, я не зможу. Ми використовували її але, це додаткові кошти і не малі, і ми на разі не можемо так витратити. Набагато ефективніше витратити ці гроші для фізичної реклами, бо як-не-як, тим більше коли карантинні штуки, всі сидять онлайн.</p>	
<p>Тобто соціальні мережі. Наскільки ефективними на вашу думку, вони є, використання саме соціальних мереж? Наскільки збільшилася кількість відвідувачів вашого «молодвіж» центру починаючи від створення і до сьогоднішнього дня?</p>	<p>Найбільш ефективною соц. Мережею є інстаграм, на нього найбільше реагують люди, набагато легший контакт, він нам підходить, і молоді люди заходять нас туди дивитися, але це саме в нас. От є ще простір «Львів опен-клуб» на Сихові, то там капець як заходить тікток, у них вся увага зосереджена на тіктоці, а у нас більше цільова аудиторія, ми контактуємо всюди, але найбільше в інстаграмі, і я вважаю, що ефективно, якщо там якісь кількісні показники.</p> <p>Ми розширилися, але питання таке, у нас збільшилась впізнаваність, про нас знають, про нас говорять, єдине що, фізичного перебування, нажаль, через карантинні обмеження десь на рівні, навіть зараз коли ми закриті через червону зону, але коли ми працювали, то відвідували...зараз пускали лише вакцинованих відвідувачів, і тому якщо рахувати по кількості, то ми десь на рівні початків, але по впізнаваності бренду – це за тих два роки збільшилась, це по моїх відчуттях.</p>	
<p>Чому на вашу думку, важливо створювати та</p>	<p>Молодь має приходити туди, де їй добре, і вона може знайти себе, бо це місце таке, де ти можеш вигадувати, якісь стартапи, ідеї,</p>	

<p>формувані такі молодіжні середовища саме в містах?</p>	<p>обговорювати якісь ідеї, творити одним словом. І чим більше буде таких просторів, тим більше молодь буде залучена, тим більше буде спонукати, щось нове створювати, ідеї, та будь що і відповідно чим більше тим краще. Але знову ж таки, повторювати, копіювати молодіжні простори теж не потрібно, бо щоб була ефективна робота то молодіжні центри мають якусь певну цільову аудиторію, на всі вона просто фізично не зможе ходити, а якщо ти будеш копіювати, то ти повністю задовільних якусь одну, або дві цільові категорії, людей, але інші, з іншими вподобаннями і зацікавленнями вони не будуть залучені, і тому треба, перше ніж відкривати, треба зробити дослідження-аналіз, які є потреби молоді того регіону, того району, і вже після того планувати.</p>	
<p>Чи стикаєтеся Ви з якимось труднощами в діяльності «молодвіж» центру саме зараз?</p>	<p>Карантин. Те, що ми закриті – це погано. Без молоді це просто стіни, офіс. Треба щоб тут постійно було життя, зранку до ночі. Вернеться все як було і тоді точно жодних труднощів не буде.</p>	
<p>Ви плануєте якийсь проєкті Ви розраховуєте на оффлайн зустрічі, але так трапляється, що виникає карантин, вас на два тижні закрили і що з цим робити – не відомо. Мене цікавить, Ви ці проєкти відкладаєте до кращих часів чи Ви переходите на онлайн режим?</p>	<p>Тут... як який проєкт. Якщо цей проєкт довгий в часовому проміжку, ми просто розуміємо, що онлайн люди перестануть на якомусь етапі ходити, бо спілкування онлайн втомлює, якщо це точковий захід, точковий проєкт – їх ми переводимо онлайн. А якщо довгий період часу, то відповідно краще трохи перенести, але тримати людей оффлайн, бо люди хочуть спілкування, хочеться фану, і не завжди онлайн може дати їм таку штуку.</p>	
<p>Давайте поговоримо про структуру вашого центру: в тому числі</p>	<p>Вам казати повністю юридичну комунальну установу чи саме за «молодвіж» центр?</p>	

<p>організаційну. Скільки людей працює, яке керівництво, органи управління?</p>		
<p>Давайте за те і за те.</p>	<p>Тоді почнемо з комунальної установи, є директор, є юрист, консультант, є бухгалтер, фанрейзер, дизайнер, керівники відділів, директор молодіжного центру, проектний менеджер, комунікаційний центр і три адміни. І так по суті в кожному з відділів центру.</p>	
<p>Скільки у вас є відділів?</p>	<p>У нас є 4 відділи, у нас четвертий – це відділ комунікацій, то там комунікаційниця усієї мережі,</p>	
<p>Чи є у вас якась система мотивацій?</p>	<p>У нас є КРІ, які ми кожного року затверджуємо, є КРІ молодіжного центру, є КРІ особисто працівника, і також є КРІ окремих проектів, і ми за рік маємо ці КРІ досягнути.</p>	
<p>Що таке КРІ?</p>	<p>КРІ – це по суті коефіцієнт корисної дії, якісь є значення, наприклад «ми за рік маємо провести 100 заходів». Ставимо цілі, і протягом року йдемо до них</p>	
<p>Які методи управління ви використовуєте? Як у вас відбувається координація діяльності?</p>	<p>Це важке питання. Ми за рік просто дуже збільшилися, відповідно ми ще в пошуках конструктивного менеджменту, зараз ми дійшли до того, що всі завдання трекаємо через (41:13) систему. Де можна вписувати завдання, і відповідно керівник бачить, що підлеглий робить, протягом тижня, протягом дня, визначає йому завдання. Узагальнити якусь систему менеджменту, нажаль, я не зможу. Зазвичай ми ідемо по ганту, але це більше не система, а специфікація, тому у нас немає такого.</p>	
<p>Яка є комунікація всередині вашого «молодвіж» центру?(між працівниками і між, наприклад, працівник-директор)</p>	<p>У нас все дуже лояльно, усі спілкуються відкрито, на «ти», без усіх цих бюрократичних процесів, є робочі чати, є електронні переписки, вживу розмови. Мені здається, я на державну установу у нас досить така прогресивна комунікація.</p>	

<p>Як у вас відбувається процес прийняття рішення всередині «молодіжж» центру щодо реалізації ваших проектів?</p>	<p>Ми обговорюємо, у когось є ідея, ми сідаємо, або хтось один проектний менеджер бере адміністраторів, які теж працюють з молоддю і розуміють, їх потреби. Ми прописуємо грант, а потім презентуємо директору молодіжного центру, обговорюємо, відповідно якщо всім окей, то ми беремось за його реалізацію. Якихось таких «я вирішив» - немає такого, це все обговорюється, стратегується в кінці року і прописуємо плани на рік.</p>	
<p>Чи є у вас нарада?</p>	<p>У нас нарад багато, у нас є наради, по молодіжному центру, у нас є загально-місячна нарада, де усі працівники присутні. Також є творча рада, де присутні керівники просторів, юрист, бухгалтер, вже без адміністраторів, менеджерів, там вирішуються більше візійні речі.</p>	
<p>Чи є у вас зовнішні механізми контролю за вашою діяльністю?</p>	<p>Так, по суті у нас є наглядова рада, вища комунальна установа, вона підпорядковується департаменту розвитку, і безпосередній керівник – це керівник департаменту розвитку.</p>	
<p>Ви надаєте їм якусь звітну діяльність?</p>	<p>Кожного місяця ми подіємо звіт і в міську раду, так і подаємо на електронні пошти, наглядової ради. Раз в рік, ми бачимось з наглядовою радою, де оффлайн презентуємо діяльність за рік, такий звітний процес. А що місяця ми з нею на контакті через електронну пошту.</p>	
<p>Яка у вас власне взаємодія із департаментом, чи він впливає на вашу діяльність, чи він може запропонувати взяти участь в якомусь проекті?</p>	<p>Ні, такого нічого немає, ми подаємо план роботи, в роботу нашу вони не влізають. Нас підтримують в усіх наших проектах, зараз іде сильна підтримка з подачі на «молодіжну столицю Європи», але якихось таких впливань в процес. Вони нам довіряють, ми їм довіряємо, і у нас така дуже гарна співпраця.</p>	
<p>Розкажіть будь ласка, про майбутню діяльність вашого молодіжного</p>	<p>Коли ми виграємо молодіжну столицю (це уже за два тижні), нас чекають зміни, бо нам... ми будемо змушені впроваджувати усе те, що ми написали в заявці, а там заходів на два роки вперед, відповідно ми будемо усе переформатовувати, і тепер уже вписувати в</p>	

<p>центру. Які у вас є плани?</p>	<p>нашу заявку, в наш план дій, але якщо до прикладу, ми не виграємо, то ми все рівно беремо цей план дій, і вже дивимось по спроможності, що ми можемо зробити. І також цілі будуть далі розширюватися, ми хочемо таку павутинку зробити між молодіжними просторами, вже готуємо на Шевченківському районі ще один молодіжний простір.</p>	
<p>Тобто ви плануєте відкриття нових молодіжних середовищ?</p>	<p>Так.</p>	
<p>І ви хочете щоб кожен з них мав свою якусь ізюминку ?</p>	<p>Тут є нюанс насправді, зараз міністерство приймає, два терміни, це як молодіжні центри, і є термін новий – це молодіжний простір, молодіжний центр – це там де працює своя команда, тобто вони незалежні, вони мають свої цілі, якусь свою візію, і розвивають, молодь, молодіжний простір – це по суті простір, де працюють адміністратор, і це приміщення де люди приходять, але із спрямуванням на молодь. І зараз у нас є три молодіжні центри, два відкриті і один на етапі ремонтів, вже до завершення цього року. І зараз ми дійшли до того, що ми хочемо відкривати молодіжні простори, але вони будуть в підпорядкуванні молодіжних центрів, і зокрема, відкривати молодіжні центри. Молодіжні центри вони будуть повністю інакшими, вони не схожі один на одного, інакша, візія, місія, цілі та інше, а молодіжні простори вони будуть як під центрами, вони будуть мати ту саму ціль, ту саму місію, але вони будуть як філія. В них там буде менша площа, менше людей буде працювати, вони будуть як Нова пошта, але в сфері молодіжної політики.</p>	
<p>Чому саме зараз є важливо створювати ці молодіжні центри і що заважало створювати їх раніше?</p>	<p>Цей процес був набагато довшим, ніж 2018 рік, і вже були молодіжні центри, яким уже по 10 років, вони є в Україні...</p>	

Мене цікавить саме Львів.

Це напевно свідчить про добробут, коли все окей, закриті якісь базові проблеми, можна думати про щось більше, і відповідно почали думати про молодь, і зрозуміло, що молоді треба розвиватись, бо за молоддю майбутнє, і так само міська рада, це здається сорок працівників міської ради — це молодь, і зрозуміло, що цей молодіжний потенціал, потрібно втримувати в місті, давати їй можливості розвиватися, творити, і тоді це принесе плоди. Чому саме 2018? Напевно, молодіжна столиця дала такий поштовх, я говорив про статус міста, і це також такий статус, і зараз просто уже молодіжні центри відкриваються, з ними працюють люди, і також треба бути обережним, до цього ставитися, бо знаю багато прикладів, на східній Україні, де відкривали, дуже багато відкрито в східній області молодіжних центрів, але просто з часом вони закриваються, бо ніхто не приходить, немає якого контентного наповнення і воно просто лишається як приміщення просте. Важливо думати і стратегію вати, щоб було вдосталь і приміщень і роботи.

Гельжинська, ІСС-31

МДЦ_5

Інтерв'юер	Респондент	Примітки
<p>Окей, супер, мене, знову ж таки, звати Оля, сьогодні я буду Вашим інтерв'юером, темою нашого дослідження є «формування організованого молодіжного середовища простору міста». Власне, давайте з Вами трохи познайомимось, розкажіть про себе.</p>	<p>Мене звати Олег Малець, я є керівником молодіжних просторів «Твори», директором «МолоДвіж центру. Львів». Це є .. скажем так, об'єднання молодіжних просторів міста Львова, і, якщо говорити юридично, то ми є комунальною установою “Львівський міський молодіжний центр підпорядкування департаменту розвитку Львівської міської ради”. Тобто і це є наше офіційна юридична назва, проте нам зрозуміло ясно, що з такою назвою до молоді не хочеться йти, не хочеться її комунікувати, бо це не є по-молодіжному, назвем це так, і тому от ми впровадити ці, так би мовити, бренди молодіж центру, також є ще в нашій мережі, крім молодіж центру, Lviv Open Lab, а також Pixlab, ну, і зараз вже працюємо над її розширенням, над створенням нових просторів у Львові. От якось, якось ніби так, я сам є, якщо так говорити, у молодіжній політиці .. хай це буде з 2018-го року. До того був у різних молодіжних організаціях, ну, здебільшого це були організації .. студентські .. студентські молодіжні, пов'язані з моєю освітою, моєю альма-матер - це географічний факультет університету Франка, ну, і відповідно ті організації, в яких я був - це і студентські самоврядування .. факультету, і .. EGEA Lviv - це львівський осередок європейської асоціації студентів та молодих географів, і Українська спілка молодих географів. Власне, я ще досі перебуваю, але займаю більше таку пасивну функцію.</p>	
<p>Угу, окей, та. Скажіть, будь ласка, що таке</p>	<p>.. тут є дві складові, загалом це є, ну, якщо говорити, це є саме, Львівський міський</p>	

«Львівський міський молодіжний центр», що Ви вкладаєте в розуміння його поняття.

молодіжний центр - це є юридична основа функціонування нашої мережі, в нашій мережі в принципі є розгалуження по центрах, по просторах, кожен із яких має своє нішкове спрямування, тобто, якщо там, наприклад, Open Lab - це про STEM-освіту і популяризацію науки, PixLab - це є простір дизайну та медіа, кожен із них має своє якесь таке .. завдання, місію, з якою іде до людей, і ті проблеми, які вирішує для молоді. Але загалом для кожного із центрів є дві складові це є, це сам простір і це є контент, який твориться цим простором, як простір, тобто тут йде функціонування, відкритий простір молоді, для того, щоб проводити на базі центрів, просторів .. свій час, узагальнено свій час, але якщо конкретніше, це є проведення змістовного дозвілля, тобто людина може сюди прийти, .. посидіти в коворкінгу, попрацювати, зустрітися з друзями, пограти в настільні ігри, також у кожному з просторів є лекторії, зали для проведення подій, тут можна провести свою якусь подію, якусь зустріч, або ж прийти на якусь із подій, які тут відбуваються, які організовують інші організації, ну, і разом з тим вже відповідно до специфіки просторів, наприклад, на сихові в Open Labі, то це стем наука, тобто там є лабораторії, які є доступні і .. там наприклад, є хімічна лабораторія, техлабораторія, майстерня по роботі з деревом, біотехлабораторія та цифрова лабораторія. PixLab зараз в стадії ремонтів, там специфіка, там буде студія фото, фото, відео студія. От якось так, це про, саме про простір, ну і зазвичай ми обладнуємо всі простори і зараз там є кухня, де можна прийти там, наприклад, собі приготувати якийсь чай чи шось поїсти і також такий додаток до проведення часу, от, а якщо говорити про контент, то кожен із просторів реалізовує якісь свої проекти, .. ті, які вже там відповідають, тим завданням, наприклад, МолоДвіж центр це тут є проект зараз, ну, основний захід, який є річним, щорічним - це є захід МолоДвіж, 24-годинна

	<p>подія, крім того є різні менші за масштабом проекти, ну, наприклад, зараз також реалізовується “індекс благополуччя молоді”, тобто це є дослідження якості життя молоді в місті, також проводяться, зараз реалізовується проект, скажемо так, з навчання молоді, а саме молодіжних громадських організацій, і активізація їхньої діяльності через школу гранд-врайтингу і конкурс міктопроектів, от, ну, і відповідно кожен інший простір також має якісь свої заходи, якісь свої проекти, чи це є там дівчата в стем, чи це є там клуб молодого винахідника, чи це є соціальна школа дизайну, тобто вони є дуже різноманітними, дуже різноплановими. Крім того у нас є дві стратегічні ініціативи, які, так би мовити, мають таку дуже довготривалість, довготривалість в роках, це є громада дружня до дітей та молоді ініціатива ЮНІСЕФ, це така комплексна стратегія розвитку міста в руслі дітей та молоді і тут ми є координаторами молодіжної складової, тобто та енна кількість заходів, яка відбувається у місті стосовно молоді, ми десь це координуємо. І разом з тим є інша наша стратегічна ініціатива - це є молодіжна столиця Європи, її ми реалізуємо вже, так би мовити, три роки йдемо до того, щоб здобути цей титул, і от зараз 17 листопада буде фінал у .. Брюсселі, де ми будемо <i>(нічити?)</i> нашу заявку і разом з тим 18 числа оголошення результатів. от якось так, шо, чим є молодіжний центр станом на зараз.</p>	
<p>Добре, окей. Давайте повернемося до його формування. Розкажіть, як виникла ідея створення молодіж центру, коли воно виникло?</p>	<p>Саме молодіж центру?</p>	
<p>Молодіж центру, та, з чого все почалося?</p>	<p>Ну, все почалося з 2018-го року, коли Львів виграв “молодіжну столицю України”, конкурс, це конкурс Міністерства молоді та спорту, національної молодіжної ради та інституту .. Інститут міжнародних</p>	

стосунків, чи якось так він називається, чесно не пам'ятаю, от, Львів тоді виграв і було поставлено два, два ключових питання: перше - це провести масштабний захід .. Фондом молодіжної столиці, чим власне став, як пішло далі захід молодіж і, крім того друге чітке завдання - це відкрити молодіжний центр. У 2018-му році захід ми провели, перший молодіж, але молодіжний центр не вдалось відкрити, ну бо різні там обставини: фінансові, ресурсні і пішло поїхало. Але був запущений процес і у 2019-му році в квітні, точніше ще в березні, ну ..ми в другій половині 18-го року розпочали таку активну роботу над створенням самого центру, як юридичної основи, так і там придумування дизайну інтер'єру, чим буде займатися, робочі різні групи, проводили консультації з молоддю, різне-різне таке, і там вже десь на кінець 2018-го року – початок 19-го року вийшли вже там зроблений дизайн інтер'єру, розпочалися ремонтні роботи в просторі, вже було так .. Запущено багато процесів, але одним таким ключовим пунктом на той, на 19 рік це стала саме створення юридичної особи, розуміємо, що .. створити простір і ним треба управляти, ним потрібно займатися і щось робити, а це без юридичної форми дуже складно .. було б, і тому ми в кінці березня 2019 року вийшли на сесію міської ради з питанням про створення комунальної установи молодіжного центру, проте тоді депутати не підтримали, проголосували проти або утрималася, рішення не було підтримано, ми після цього розпочали вже таку широку адвокаційну компанію, тобто там зустріччю з молоддю, зустрічі з депутатами, ... там, пости у фейсбуці, провели опитування ю-репорту, ну багато-багато всього, ну, щоб вот показати, донести, довести депутатам, що, петицію, до речі, тоді ще робили, щоб знести важливість створення молодіжного центру, і вдруге вийшла на сесію 4 квітня 2019 року, де була надзвичайно бурхлива дискусія, близько

	<p>години часу говорю це питання, ну, так скажу для Львівської міської ради це довгий, ну, довга така тривалість часу на обговорення одного питання, і тоді в результаті проголосували за 52 за рішення прийнято. І, власне, створилася юридична особа. До кінця 2019 року у нас тривали ремонтні роботи, паралельності ми вже так запускали вже якісь перші проекти робили і на початку 2020 року 26 січня після свят ми відкрили. Після того ми працювали 52 дні і закрились на карантин</p>	
<p>Так. Окей, а чи можете Ви пригадати, які були аргументи проти відкриття молодіж центр, чому вам відмовили в перший раз, з чим це було пов'язано?</p>	<p>Та, та. Це було питання назви. Депутатам не подобалася назва саме “молодіж центр. Львів”, ну, і ще досі вже ніби як всі звикли і всі так називають, але разом з тим є депутати, ну, я можу в це [сміється] відкрито принципі казати , це публічна інформація, депутати з фракції “Свобода” є вони є противниками цієї назви, бо вона .. Це тюремна термінологія, це русизм, тобто, що це .. неправильно так називати, ну, але разом з тим, тоді ми вирішили це питання тим, що ми в нашій юридичній офіційній назві не вживаємо слово “молодіж” і ніби всі з тим примирилися. І друге питання це було приміщення, що тут, де ми знаходимося, Чайковського 31, воно було таким .. Це новобудова, і та новобудова була конфліктною, тому що є збоку сусідній будинок, ну, така дурна насправді ситуація, є сусідній будинок, і є один будинок і тут побудували другий будинок і вони прилягають один до одного, і коли будували до цієї новобудови, де зараз ми є, там були якісь такі, ну, закинуті, ну, така руїна, нічого по факту не було, люди собі з сусідньому будинку повибивали вікна, ... ну, повибивали вікна просто от в тому, на тій стінці, і тут відповідно будують будинок і їй замурували вікна [сміється] і люди були дуже обурені з цього, і тоді були протести, акції протестів, петиції проти будівництва цієї будівлі, там разом з тим ще були, ну, якісь такі складні процеси і депутати однієї з фракцій, це була фракція “Української</p>	

	<p>Галицької партії”, і вони були проти розміщення саме тут молодіжного центру, їхня риторика була такою, що потрібно інше приміщення, ніби як все окей, молодіжний центр це супер, їх потрібно створювати, але потрібно інше приміщення, от, тому це. А ну і хіба що третій момент, такий дуже загальний, ми розуміємо, що бюджет міста він не бездонний, тобто він має якісь обмеження, і відповідно створення нової комунальної установи, нового, нової якоїсь юридичної особи, за зафінансування якої відповідає Львівська міська рада, воно накладає додаткові обме.. додаткові навантаження на бюджет міста, і тобто є певний <i>(пул?)</i> Депутатів, які є противниками створення, а також фінансування комунальних установ та комунальних підприємств, ну, і це така загальна історія і не тільки Львова, чи повинно місто фінансувати комунальні установи, комунальне підприємство, от, якось так, такі три аргументи були.</p>	
<p>Угу, молодіж центр він знаходиться на повному фінансуванні міської ради Львівської?</p>	<p>Ну тут .. Не на повному, мені важко сказати, якщо так по цифрах, бо від року до року, ну і як по факту ми тільки запустились і зразу почався ковід, тут така складна ситуація, але основна, скажем так, основа фінансування так, це є місто, тобто місто закриває питання заробітних плат, комунальних послуг, тобто захищені статті, разом з тим фінансування на отримання приміщення, там меблі, техніка, тобто такі базові потреби закриває місто, в свою чергу вже якщо програмна проектна діяльність, то ми стараємося, ми фандрейзимо на проекти, тобто уже залучаємо якесь міжнародне фінансування, донорів, спонсорів, вже стараємось самостійно діяти, тобто тут тут така модель, ми не надаємо платних послуг .. станом на зараз, але це також питання відкрите, колись та й почнем надавати платні послуги.</p>	
<p>Ага, на майбутнє, так?</p>	<p>Так.</p>	

<p>Окей, як було як було обрано територіальне розташування молодіж центру, за яким принципом Ви його обрали, і чому саме центр міста?</p>	<p>.. Тут бу мотив того, що це перший міський молодіжний центр, отож логічним його розміщенням, якби його розмістити там десь, в якомусь кінці міста, то це накладає свої навантаження на утримання його і залучення туди молоді, тоді було прийнято рішення, що однозначно має бути центр міста, оскільки це загальноміський молодіжний центр і там обирати якийсь із районів на той момент це було нераціонально. Ну, але разом з тим вже після відкриття, то ми зрозуміли, що потрібно йти далі, йти в райони, ну, і зараз чим ми займаємося це створенням там різних молодіжних центрів на Сихові, на Підголоско і пішло-пішло поїхало, але станом на тоді, то да, що це має бути обов'язково центр міста, і все, а далі з того, наявних приміщень, які були, ну, приміщення у Львові є <i>[сміється]</i> в принципі, вибір тоді був, але так щоб, ну, скажем так, знайшли це якнайкращий варіант. І ще тут була інвестиція бізнесу, тобто компанія-забудовник, вона зробила чорновий ремонт, тобто вклалася, ну, це соціальна інвестиція, тому це було вигідно усім сторонам, що саме тут <i>[незрозуміло говорить 16:50]</i></p>	
<p>Угу, окей, за чиєї підтримки було створено молодіж центр?</p>	<p>От власне, компанія-забудовник, яка надала це приміщення, ми його орендуємо і оренда там гривня в рік нам коштує, тобто ну це якраз, скажем так, в будівельному бізнесі є прийнятним соціальна інституція на розвиток громади, ну там створення шкіл, садків, якихось гуртків, клубів, ну, в даному випадку це забудовник інвестував в молодіжний центр, в інших випадках, то інвестують там, наприклад, в дитячі садки, тобто тут от оцей випадок, тобто, ну, забудовник нам так і не сказав по факту скільки і яку він там суму коштів вклав саме в ремонт, бо вони там зробили, ну грубо кажучи та плитку поклали, білі стіни лишили, там сантехніка зроблена, електрика зроблена і все, а далі собі робить з</p>	

	<p>тим, що хочете, от і ми вже далі за міська, за міські кошти куляли меблі, техніку, тоді потратили близько 1,8 млн на меблі ту суму точно знаю, а скільки забудовник вклався, то не знаю.</p>	
<p>Ага, окей, добре, які виникали труднощі на етапі реалізації молодвіж центру, ну, ми вже частково проговорили вже це, але, можливо, якісь організаційні?</p>	<p>Однозначно було така найбільша трудність на початкових етапах, коли ми там окей вже проголосували за створення комунальної установи і перші півроку це був такий, бюрократичне пекло, назвемо це так, тому що, ну, ми, в нас молода команда, на той момент нас було чотири людини, ..тобто я, бухгалтерка, проектний менеджер і піарщиця, ну, і там .. я з бухгалтеркою, ми якраз займалися цими всіма бюрократичними моментами, і тобто на той момент вона також молода дівчина була, ну, вона вже в нас не працює станом на зараз і ми банально не розуміли, що таке, чим фінансування відрізняється від бюджетування, як правильно треба подати листи, як зареєструватися, там оформитися в податковій, що таке депутатські комісії, і як нам треба погоджувати наші бюджети, як ідуть бюджетні запити, фінансування, там штатні розписи, ну тобто була енна, величезна кількість запитання, в яких ми не розбиралися і просто вчилися походу того як все здійснювалося, і це насправду було, ну, це максимально складний період часу, тому що, ну, були такі люди, які у всьому допомагали, підтримували, але разом з тим були люди, які не сприймали цього і там що третій раз приходите і третій раз у вас там кошторис з помилками зроблений, ну тобто такий складні моменти були це таке з бюрократичної складової. .. Ну, звісно також там є завжди складності, наприклад, із залученням молоді, тобто, як перші проекти реалізовувалися, то не було уявлення і розуміння того, як правильно працювати з молоддю, як злучати, який проект реалізовувати, тобто тут такий момент. Ну і, напевно, що це сам процес ремонтів [зітхає], ремонти це завжди складно, це завжди виснажливо і, ну,</p>	

	<p>скажемо так, це є відмінність в мові спілкування, в стилі спілкування між твоєю там цільовою аудиторією, в тій бульбашці, якій ти спілкуєшся. І разом з тим приходять майстри, які там, ну вони трошки по-іншому <i>[сміється]</i> говорять і з ними трошки по-іншому треба вести мову, тому да, тут був вже такий виклик з цим, з ремонтами. Ну і загалом це виснажливий в нас по факту рік часу, тривали ремонти і то тут шось, то тут шось, таке, складне.</p>	
<p>Окей, добре, розкажіть, будь ласка, про якусь особливість Вашого молодіж центру, що відрізняє його з-поміж інших молодіжних просторів ?</p>	<p>.. В Україні, світі?</p>	
<p>У Львові, або давайте почнемо з України, можемо почати з України.</p>	<p>Гаразд, ну, тут складно сказати, бо кожний молодіжний центр він по-своєму є особливим, але разом з тим плюс-мінус всі однакові, тобто є якісь загальні засади, загальні стандарти, зараз, до речі, міністерство молоді та спорту розробляють стандарти молодіжних центрів, і подивитись у всіх випадках це є приміщення, тобто приміщення, в якому, яке там має мати, якщо говорити, бо тут ще є різниця центр і простір, тобто якщо говорити молодіж центр - це є центр тобто чим, ну чим відрізняється центр від простору, це є мати юридичну особу і там мати більше 60-и квадратних метрів площі, ну, ми маєм 367 квадратів площі і, та, тобто простори плюс-мінус є якесь функціональне наповнення у всіх молодіжних центрів однакове, тобто коворкінгова зона, зона для проведення подій, настільні ігри тобто тут є багато схожостей, а якщо говорити про відмінності так в Україні, ну, то, .. Я вважаю ми десь задаємо якісь хороші темпи, тренди у сфері комунікації, як потрібно комунікувати, ми багато часу приділяємо і зусиль брендуванню, позиціонуванню, тобто таким аспектам, те,</p>	

	<p>що десь так не хватає іншим молодіжним центрам в Україні, крім того це є націленість на щось більше і щось ширше, ніж там сам центр, тобто це стратегічні ініціативи як громада дружня до дітей та молоді, як молодіжна столиця Європи, тобто ми розуміємо, що потрібно чогось досягати, потрібно чогось прагнути і трошки більше, ніж центр, ніж .. Трошки більше, ніж один молодіжний центр, в цьому плані ми якось виконуємо можливо і не свої функції і десь перебираємо функції влади, але разом з тим це є нашою такою відповідальністю, ми розуміємо те, що ми це можемо робити, ми можемо координувати реалізацію комплексної міської стратегії, чи ми можемо там бути координатором подання міста на статут молодіжний столиці Європи, тому це якісь такі вищі, вищі категорії, і над якими в Україні мало хто працює в інших молодіжний центрах .</p>	
<p>Ага, окей, Ви часто згадуйте про статус, власне, молодіжної столиці Європи, на яку Ви подаєтеся, до речі, бажаю Вам у цьому успіху, і власне мене цікавить, якщо Ви отримаєте цей статус, що саме це буде означати для Вас, як для молодіжного центру, і що це буде означати для Львова як для міста?</p>	<p>Ну, для молодіжного центру, перше це є момент визнання того, те, що ми робимо є Окей, є навіть більше, ніж окей, воно є дуже крутим, класним, і відповідно це є як статус, підтвердження, з іншої сторони це є якраз можливість зробити більше, тобто розуміємо, що там наприклад молодіжна столиця України, вона дала такий хороший поштовх Львову, для того, щоб активніше розвивалась молодіжна політика. В свою чергу нам це, нам це, нам статус молодіжної столиці Європи надасть можливість відкрити більшу кількість молодіжних центрів, просторів у Львові, він дасть можливість залучення фінансування, і там більшого фінансування від міста для реалізації молодіжних програм а це відповідно тягне за собою краще, краще середовище, вища якість життя молоді у громаді, тобто, ну, і загалом, якщо перегукуватись, там ці всі речі також перегукуються зі містом, тобто це також момент визнання того, що на міському рівні у Львові, та, окей все, на хорошому рівні</p>	

	<p>реалізується молодіжна політика і з іншої сторони цей якраз момент того, що появляться нові можливості для молоді міста, нові програми, нові проекти, нове-нове все, ну і разом з тим ми ж вкладаємо в саму заявку, в сам концерт багато таких філософських <i>[зітхає]</i> речей, тобто це створення нової генерації молоді, такої проактивної молоді, яка є включеною в життя міста, але разом з тим вміє, вміє тусити, вміє двіжувати, вміє правильно проводити свій час.</p>	
<p>Окей, супер, добре, давайте тепер поговоримо більш детально про діяльність Вашого мол одвіж центр, власне, мене цікавить, які напрямки діяльності в нього є, і чи Ви можете назвати заходи або проекти, які Ви здійснюєте в межах цих напрямків, ну, ми частково про це вже в принципі говорили, можливо, можете пригадати ще щось?</p>	<p>Ну дивіться, ми місток, тобто можна і це є, до речі, перегукується дуже з молодіжною столицею (<i>Європи?</i>) і всіма іншими нашими просторами, це така дуже узагальнена річ, це розвиток компетенції молоді, тобто надпрофесійних навичок, це є формування середовищ, якщо у випадку з МолоДвіж центром це є організаційна, інституційна підтримка та розвиток молодіжних громадських організацій за студентського самоврядування, і це є безпосередня взаємодія з містом, тобто участь молоді в місцевому самоврядуванні, якщо через проекти заходити, тобто які реалізовується, тобто це є захід МолоДвіж, останній раз його обізвали “український давос”, тобто це є <i>[сміється]</i> український молодіжний давос, одна представниця ЮНІСЕФу так називала, це є захід, кожного року він має іншу концепцію, інше там програмне наповнення, інших спікерів, інші якісь контексти піднімає, але загалом це є про підняття важливих тематик у житті молодіжної політики та молоді в Україні, тобто те, що є зараз актуальним, наболілим, ну, і відбувається там на початку вересня, там в якійсь мірі є відкриттям сезону, відкриття нового сезону, там починається навчання, школи, університети і це все. Разом з тим, ми завжди так позиціонуємо, що це є певна точка входу, так же само, як і молодіжні центри - це є точка входу в громадянське суспільство, тобто там молода людина може прийти і зрозуміти дізнатися куди їй</p>	

	<p>долучитися що їй потрапити чи там в громадську організацію чи в якусь тусовку, якесь середовище, тобто це є точна входу. Все, це є один захід, далі в нас є дослідження, про яке я казав, це є індекс благополуччя молоді, загалом в нас, скажемо так, хто проводить дослідження, той формою порядок денний, ми стараємося формувати порядок денний в молодіжній політиці міста, тому ми проводимо дослідження. В нас є регулярне дослідження індексу благополуччя молоді, яке, до речі, зараз прямо проходить, я Вас закликаю після нашої зустрічі його прийти, якщо у Вас буде час і, до речі, то може бути дуже корисним в контексті Вашої роботи, бо воно зараз проводиться, і у нас є зараз є цілі його максимально швидко закрити там треба щоб 500 людей прийшли опитування, станом на зараз, там зараз десь 120 130 людей прийшло, чим швидше ми його прийдемо, чим швидше набереться тих 500 людей, тим швидше ми зможемо оголосити індекс благополуччя молоді у 2021 році, і це Ви зможете додати в свою дипломну роботу <i>[сміється]</i>.</p>	
<p>I: окей, Ви скиньте мені тоді лінк в Instagram, добре, а я тоді вже поширю його в групах, в яких я є, ну тобто..</p>	<p>добре, <i>[сміється]</i>, люкс, поширю тоді лінк. От це є регулярне опитування, останній раз ми його проводили в .. 2020, да, на початку 2020 року, тобто і зараз ми його проводимо Ну вже можна так сказати під кінець 21 року, в нас якраз така, воно вийде цікавим з того контексту, що .. ми його проводили до початку пандемії, якраз перед початком пандемії, і зараз вже як ніби там прожили майже два роки в ковіді, і як змінилися от благополуччя молоді у Львові, тобто тут мають бути цікаві результати, індекс на початку 2020 року був 0,71, ну і зараз <i>[незрозуміло говорить 31:05]</i> подивимось скільки буде, тобто тут є це дослідження, крім того ми проводили дослідження у 2019-20 році по якості життя молоді і мали трошки іншу методологію, мали інші там такі були питання саме міста, і питання сервісів та послуг, тобто наскільки міські</p>	

сервіси і наскільки місті послуги є дружні .. до дітей. Ну і крім того там ще є і проводились такі точкові дослідження в різних галузях, далі з цих досліджень ми в принципі на регулярній основі, ну, коли є саме дослідження, проводимо публічні обговорення, дискусії із профільними структурами Львівської міської ради чи там поліції, ну, тобто з тими структурами, які відповідальні за це питання і генеруємо якісь думки, ідеї щодо того, як можна там побороти якийсь негативне явище, посилити якусь позитивну сторону, або щось, що, що робити з тими даними, тобто тут щоб був такий процес, так би мовити, не просто там провели дослідження заради дослідження, далі обговорення, ну, часто це також потім потрапляє саме в стратегію громади дружня до дітей та молоді. В нас так, до речі, ну от живий, живий приклад того, що десь система працює, тобто ми провели на початку 20-го року, ну, отримали результати і .. одним із найгірших показників було - показник безпеки .. в місті, і відповідно потім ми провели обговорення з представниками там з поліції, з управління безпекою міста, громадськими активістами, депутатами. Після в нас почався процес напрацювання стратегії громада дружня до дітей та молоді на 21-23-і роки, і ми включили, окремо включили блок безпеки в цю стратегію, пропланували там певну кількість заходів, які в принципі зараз реалізується, частина там вже реалізована, там, наприклад, проект по безпеці дорожнього руху серед школярів, він вже є реалізованим, ну і там інші різні проекти також на різних стадіях реалізації, тобто от це якийсь такий правильний процес того, як має відбуватись робота, тобто ми маємо дослідження, є результати дослідження, які показують, що є там є проблеми з безпекою, далі ми проводимо стра.., ми прово..проводимо якісь обговорення, дискусії, стратегування по цьому питанню, виділяємо ті проекти, які варто реалізувати,

проекти реалізуються, ну, відповідно ми зараз побачимо там чи зараз піднімається індекс безпеки саме, от процес, процес, як має бути правильно. Але тут я вже відійшов від теми, крім того, якщо по проектах говорити, зараз ми ще з фондом ООН Галицьке народне населення реалізуємо проект “відкрий свою мрію”, він так називається, тобто це є для громадських молодіжних організацій можливість підтягнути свої знання, вміння, навички в гранд-врійтингу та проектному менеджменті, навчитись там писати заявки, ну бо це важливо в контексті діяльності громадських молодіжних організацій, посилення їхньої спроможності, і після десь в кінці року будемо проводити конкурс мікропроектів, куда зможуть податися молодіжні громадські організації та виграти фінансування на реалізацію своїх проектів, от тут тобто така є складова, ще так по проектах якщо говорити, то такі в нас є декілька клубів, постійних клубів, які ми проводимо на базі молодіжного центру, це є клуб настільних ігор, клуб, дебатний клуб і клуб спікінг, ну спікінг клуб англійська, на жаль, через карантин нас закрили, ми мали ще відкривати по німецькій і французькій мові, але по факту тільки англійська є, ми зараз, до речі, зариті на карантин [сміється]. Ми регулярно що 3-4 місяці закриваємось на карантин, це наша така доля життєвська, от ну крім того далі є ще якісь протягом року точкові заходи, проекти, там активні громадяни з брітіш кансел, тобто це є там посилення громадського активізму серед молоді, навчальний курс, і різне таке, ну тобто в нас як побудована робота в нас є фрагментський захід МолоДвіж, який щорічно відбувається, в який ми там максимально вкладаємся, є один масштабний довготривалий, ну плюс-мінус довготривалий, там середньотривалий проект, в нашому випадку це є якраз “втілюй свою мрію”, це проведення досліджень, там індекс благополуччя молоді, є декілька

	<p>клубів, які там на базі центру відбуваються, ну і далі якісь такі точкові, точкові заходи, точкові проекти.</p>	
<p>Угу, окей, Ви часто згадуєте, що ви співпрацюєте з різними установами, наскільки вони відкриті є для Вас, наскільки вони відкрито хочуть з Вами взаємодіяти, підтримувати Вашу діяльність, підтримувати Ваші проекти? 36:35</p>	<p>Максимально, мені здається. Ну, нам якось вдалось, знаєте, з початку нашої діяльності показати свою якусь спроможність і створити відчуття довіри в організацій, і тобто, ну, станом на зараз в нас є там активна, активна співпраця з двома ООНівським структурами – це UNICEF і UNFPA – це фонд галузі народонаселення, тісна співпраця з міністерством молоді та спорту, тобто, ну, львівська міська рада, то за замовчуванням, також з USA у нас є ще один проект, ну, і в принципі, якщо там говорити про молодіж, як захід, тобто до того заходу долучається, я там просто перелічу: UNICEF, UNFPA, British Council, USAID, .. До речі, був фонд ООН з міграції, .. Хто в нас ще був, фонд “відродження”, .. Україно-данський молодіжний дім, .. Ну, нехай поки все, от, тобто тут є велика кількість міжнародних організацій, які нам в принципі довіряють, які хочуть з нами співпрацювати, ну вони, скажем так, кожного.. По співпраці із кожним є своя окрема історія, вона часто є довготривалою, тобто щоб вийти на якесь партнерство, ну але це, це все, наразі все отримується, от ну, і крім того, на велику кількість громадських організацій, партнерств там на національному рівні, там наприклад, українська волонтерська служба, чи будемо Україну разом, тобто чи українська академія лідерства, от, на локальному рівні, то звісно ж там, локально там львівський молодіжний клуб, львівський ПЛАСТ, AISEC, EGEA, BEST, територія ініціативної молоді, тобто такі локальні студентські самоврядування, дитяча дорадча рада, я десь, до речі, [сміється] недавно почув цифру, що в середньому українські організації співпрацюють з півторма..півторама організаціями, тобто співпраця тільки в тебе є півтора партнера [сміється], в нашому ж випадку, мені</p>	

	здається, у нас партнерів, ну таких, що ми там можемо їх назвати партнерами і розмістити на сайті, то десь напевно, що організацій 20-30, ну там це з якими там, не знаю, є на регулярній основі, там принаймні раз в квартал відбувається якась взаємодія.	
Окей, супер. Які послуги надає міський молодіжний центр і хто найчастіше ними користується?	Послуги, ну, тобто як коворкінгу?	
Та, угу.	Самі послуги коворкінгу щось там можна прийти без.. Це все на безкоштовній основі прийти і, так скажем, крісло, стіл і якщо треба буде, то можемо і ноутбук дати, тобто для навчання чи роботи, а потім є зала для проведення подій, там відповідно вони обладнані проектором, екраном, стільцями, пуфами, маркерами, тобто також можна прийти і там не треба нести з собою, там не знаю, листки паперів чи чогось такого чи маркери, тобто приходиш і користуєшся, щоб провести подію. От це це, ну, там кухня, є як така, там чайник, мікрохвильовка, кавовий автомат і доступ до води [сміється], от такий перелік функцій, ну, крім цього в нас ще є, при необхідності, техніка для запису подкастів, якщо потрібно і техніка для запису відео, але це вже вона не є у вільному доступі, треба там реєструватися, заповнювати формочку і воно лише на довготривалій, на довготривалій основі, ну тобто ти не можеш там одноразово прийти її там скористатися обладнанням для запису подкасту, ти маєш розповісти про свій проект, про свою ініціативу, заповнити цю реєстраційну форму і там відзначити, що ти будеш робити протягом якого періоду часу і ми таким чином вже укладаємо договір з цією людиною чи організацією, що ти будеш протягом такого-такого часу використовувати нашу техніку на безоплатній основі, але ти несеш за неї відповідальність у випадку її пошкодження: шановний/шановна, прошу оплатити.	

<p>А хто найчастіше користується послугами? Молодь чи інші молодіжні центри?</p>	<p>Ну, в основному це молодь, та, якщо вимальовувати портрет, то це там 17-18 років то це там або школярі старших класів, або перші курси університетів, тобто це є така точнова цільова аудиторія, які сюди приходять і щось проводять, рідше, рідше, ну школярі старших класів є, але рідше там якась старша молодь після 25-ти років, рідше сюди приходять.</p>	
<p>Угу, угу, тобто, добре, розкажіть...</p>	<p>Така громадсько-активна молодь, тобто представники якихось громадських організацій, студентського, учнівського самоврядування.</p>	
<p>Угу, окей, розкажіть власне про характер взаємодії молоді і молодіжного центру із молоддю, а саме, які Ви використовувати способи залучення молоді до вашої діяльності? Як Ви з нею комунікуєте?</p>	<p>Ну, окей, комунікація через фізичний простір, і скажемо так комунікація через віртуальний простір. Тобто якщо тут через фізичний простір, то є адміністратор, адміністратори, адміністратор або адміністраторка, які безпосередньо з тобою взаємодіють, ти можеш прийти і вони тобі розказують, що ти можеш тут робити, які тут є послуги, там, як проводиться події, як забронювати на подію, тобто тут, якщо є безпосередній контакт, ну і плюс ясно, що там є наші телефони на рецепції, можна подзвонити і також там донесеться та інформації, або ж вже переходячи до онлайн просторів, віртуальних просторів, тобто в нас є .. сторінки у соціальних мережах, це є Facebook та Instagram, сайту у нас... сайт у нас в розробці наразі, сторінки в Фейсбуці та Інстаграмі, де власне також ми комунікуємо вже там як і безпосередньо можна написати нам і поговорити з нами, з адміністраторами чи нашою піарщицею, а також це є ведення самих сторінок, де ми інформуємо безпосередньо молодь про те, що відбувається в центрі, що можна відвідати, чим скористатися, якими способами, чи просто там ділимося нашими, нашими успіхами, поразками, тобто проектами, які реалізуємо, тобто тут так відбувається, якщо ми якусь реалізуємо подію, то тут та, тут також ідем шляхом соціальних мереж, .. Через соціальні мережі поширюємо інформацію, і</p>	

	плюс чати, .. в нас <i>[сміється]</i> є величезна кількість чатів...	
В телефоні?	Та, ну в телеграмі, в інших месенджерах, де ну, в різних середовищах, в різних <i>(тусовках?)</i> І там ми поширюємо інформацію. І крім того ми от зараз якраз хочемо запускати безпосередньо чат молодіж центру, дійшли до того, що є велика кількість таких постійних клієнтів, людей які тут постійно собі тусуються, і щоб от позвавити цей обмін думками, комунікацією, то якраз от хочемо створити чатик .. в телеграмі.	
Окей, наскільки ефективними такі способи взаємодії, на вашу думку, є, ну, яка є залученість молоді до проєктів?	Ну, це знаєте, завжди хотілося б більшого, тобто воно, ну скажем так, працює окей, проте хочеться більшого, хочеться от зараз якраз думати над якимись іншими каналами комунікації, залучення молоді, як достукатися до тої молоді, яка є не інституціалізованою, тобто не належить до якоїсь громадської організації чи студентського самоврядування, як, де поширювати інформацію, бо ми там свого часу давали в різні статті та журнали інформацію про себе, тобто, от як ше, як ше, ну, це вигадувати потрібно, знаходити якісь шляхи того.	
Окей, добре. Як Ви вважаєте, чим молодіжні центри, в тому числі Ваш молодіж центр, є корисний для розвитку саме міста та його простору, що він може приносити нового для простору міста та що він може змінювати в ньому?	Ну тут однозначно цей важливий момент того, що чому виділяється молодіжна політика і чому виділяється молодь, тому, що це є <i>[незрозуміло говорить 46:46]</i> активна група населення, тобто та, яка приносить якраз величезну кількість такої доданої вартості, та, яка створює якісь нові продукти, стартапи, вигадуються ідеї, тобто молодь в якомусь плані є основним рушієм розвитку міста і задання темпу динаміки розвитку міста і відповідно наша діяльність як така це об'єднувати цю молодь, надавати їй певний перелік можливостей, реалізуючи який та ж сама молодь може сприяти покращенню міста, тобто нам створити можливості їм як сам простір, щоб він був, щоб всюди люди могли приходити, проводити всій час, спілкуватися, обмінюватись думками, вигадувати якісь	

	<p>проекти і їх реалізовувати, а з іншої сторони це робити свою контентну діяльність, ну, не знаю, це навіть <i>(роздача грантів??)</i>, тобто точно знаємо, що до лютого у нас буде реалізовано, якщо не помиляюсь, там 7 проектів, .. 7 класних молодіжних проектів, тобто ми задаємо можливості і молодь, користуючись цими можливостями, сприяє покращенню в місті.</p>	
<p>(?Сама змінює її??) 47:59</p>	<p>Та, вона покращує місто відповідно створюючи цим якісніше середовище, пожвавлюючи, підвищуючи індекс благополуччя молоді, тобто воно все завязане за <i>(петлями??)</i>.</p>	
<p>Окей, чи виникають у Вас якісь перешкоди в діяльності міського молодіжного центру саме зараз, сьогодні?</p>	<p>Перешкоди у діяльності .. Карантин?</p>	
<p>Та.</p>	<p>Ми от закриті, вже тиждень повністю закриті, до того були з обмеженнями, і на наступний повністю закриті до того були з обмеженнями і на наступний тиждень, цей і наступний тиждень також будемо далі закриті, і далі не знаємо, як буде, за весь 2021 рік це вже третій раз, як ми закриваємося на карантин, тобто ну, і кожен раз ти там від двох тижнів до місяця часу, тобто це якраз, от знаєте, у цій діяльності, у молодіжній політиці, як і будь-якій іншій галузі має бути така континуальність, нерозривність, тобто, що постійно має відбуватись робота, і тільки тоді вибудовуються якась сталість процесів, і тоді є якийсь результат, є ефективність, тут же, якщо кожні три-чотири місяці закривається на карантин відповідно оце відбувається розрив між клієнтами і надавачем послуг, відповідно руйнується оцей ланцюжок, про який я розказував, творення позитивних змін і творення позитивних історій, тобто отут це є основний виклик, основна проблема, з якою ми зараз стикаємось, бо у всьому іншому, ну, ясна річ, що хочеться більше грошей, хочеться більше часу, хочеться більше там</p>	

	<p>кадрових ресурсів, хочеться більше-більше, всього хочеться більше, тому що є якийсь внутрішній ресурс, бажання робити це більше, але разом з тим не хватає там такого функціонального, операційного ресурсу, тому так, якимось так. Але з разом з тим щоденно стикається, найбільша біль це є господарка [сміється], ну, якщо помімо того всього, що я сказав, є господарка, тобто там щось відвалилося, там щось поламалося, стільчик розколовся, чи там квіти вянуть, ну тобто таке, чи там в нас є проблеми з сирістю на мінус першому поверсі, вентиляція, це воно дуже багато витягає сил, часу, ресурсів, всього-всього.</p>	
<p>Добре, наскільки негативним є вплив карантину на Вашу діяльність, саме проектну, чи Вам доводиться відмінити, наприклад, якісь проекти, які Ви мали проводити під час карантину, чи можливо ви намагаєтесь якось замінити оцей фізичний доступ, оцю фізичну взаємодію і переходите на онлайн режим?</p>	<p>Воно все є, в нас до речі теж досвід, коли от ми ж відкрилися 26 січня 20 року, 52 дні і закрились на карантин, але у нас було величезне бажання, ну, ми тільки відкрились, ми окрилені [сміється] і отут зара то зробим, то зробим, а тут бац і нас закривають, і тоді ми купили платну підписку на Zoom, і ми просто тоді це була мега інновація, що таке зум, це було щось з чимось, і роздали, ну просто дали в вільний доступ, ну, що молода людина чи якась геошка мають можливість безкоштовно покористуватись тою платною версією зуму провести свою якусь подію, там, якщо я не помиляюсь, за перші 30 днів провели щось близько 30 онлайн заходів, ну, тобто не ми, а от якраз ті геошки, молодіжні організації, тобто скористалися цією можливістю. Ясна річ потім це все стало не дуже актуальним і не дуже потрібним, всім почав набридати зум (сміється), тому ми це перестали робити, але разом з тим почали переводити всі заходи онлайн, які не можна було проводити офлайн, ті, коли можна проводити офлайн, то ми однозначно обираємо офлайн, або ж робимо міксований формат, коли ти маєш можливість в якихось соцмережах переглянути цю подію, то додатково приєднуєшся до зуму, але ми є фанати все ж таки офлайн..офлайну.</p>	

<p>Та, спілкування. Окей, супер, давайте поговоримо трошки про вашу структуру, розкажіть про Вашу організаційну структуру молодвіж центру, скільки людей працює.</p>	<p>Давайте, тут будемо виходити з організаційної структури всієї мережі...</p>	
<p>Ні, давайте, зупинемось на Вашому молодвіж центру.</p>	<p>Ну, тут цікава специфіка.., ну, окей, добре. Якщо суто про молодвіж центр говорити, то наша організаційна система, що .. Я є директор молодвіж центру, у нас є три адміністратори, тобто люди, які позмінно працюють у просторі, у нас простір працює з вівторка по неділю, у нас понеділок - вихідний день, тобто вони позмінно працюють, мають робочі години, далі у нас є проектний менеджер, він скоріше програмний менеджер, який займається такою контентною діяльністю простору, є піарниця, людина яка відповідає за онлайн комунікації, за засоби масової інформації, за SMM копирайтинг, тобто за таку складу, крім того у нас є фанрейзерка, тобто дівчинка, яка шукає фінансування, яка залучає фінанси якраз на заходи, на ті проекти, які ми реалізуємо, дуже в рідких випадках, але також є та на інфраструктурні штуки, наприклад, мала грант на ноутбуки, от, далі у нас є бухгалтерка та юристка, відповідно, які виконують свої безпосередні функції, є дизайнер і фотограф, ну, фотограф-відеограф.</p>	
<p>Угу, окей, яка система мотивації у вас є в молодвіж центрі, чи є вона взагалі, матеріальна, н ематеріальна?</p>	<p>(сміється) матеріальна мотивація, ну, це на основі наших кіпіаїв, (<i>oneeriv?</i>), тобто річна премія, ну, річна премія раз, далі там, якщо є фінансова можливість це є премії там під час року, але це вже виходячи з фінансової можливості центру, тобто це фінансова, а нематеріальна, ну це якраз різні [<i>зітхає</i>] карпаратівчіки, пасіделкі, паби, напевно, то можна назвати [<i>сміється</i>], такою нематеріальною мотивацією працювати, футболачкі, мерч, не знаю, що ше може бути, стікери.</p>	

<p>Ви вже маєте власний мерч? І його можна купити?</p>	<p>Ну, ми його не продаємо, ми не надаємо платних послг, але але та, він в нас є, просто є багато мерчу там саме з заходу молодвіж, тобто тут мерч, плюс мерч молодвіж центру, мерч “твори”, тобто вони є, є багато <i>[сміється]</i>.</p>	
<p>Всяке різне, окей, відбувається координація діяльності в молодвіж центрі, які методи управління Ви використовуєте всередині молодвіж центру?</p>	<p>.. Координація діяльності, ну, шляхом проведення нарад, зустрічей, контролем .. Трекінгом тасків через таск-трекер, от, потім .. Не знаю там тими посадовими обов'язками, все ж таки бюрократична структура... Ше що, штатними розписами, ну, в нас є як колективний договір, в нас є, ну, такі базові речі, там статут і колективний договір, тобто це, це, є певні там процедури регламенти політики, згідно яких, ну але це такі, скажем так, засадничі речі, тобто є.. Пробую структурувати, що я там рандомно накидую, там юридична основа, статут, колективний договір, посадові обов'язки, далі (...) ну, я думаю просто, як це структурувати правильно, тобто є оці вот такі корпоративні речі, як політика, регламенти, засади діяльності, і ше до бюрократичних можна додати якраз штатні розписи, .. Потім ну, вже сама операційна діяльність шляхом проведення нарад, зустрічей і трекінгом тасків.</p>	
<p>Окей, якою є комунікація всередині колективу формальна, неформальна?</p>	<p>Неформальна, ну, тобто ми усі там один до одного звертаємося на “ти”, на імя, без імя по-батькові, ну, ми тільки до бухгалтерки там пані Оксана і на “Ви”, а до решти всіх на “ти” спілкуємося, ну, спілкування неформальне, ну тобто, скажемо так, ми не пишемо офіційних листів один одному <i>[сміється]</i>, ми переписуємося в телеграмі, маємо спільний чат там, де є, не знаю, чат молодвіж центру, є чат “Твори”, є чат окремо заходу молодвіж, є якісьточкові чати по проектах, є короче мільярд чатів і якось так спілкуємось, <i>(комунікуємо?)</i>.</p>	
<p>Ну, з бухгалтером треба бути ввічливим, це однозначно...</p>	<p>Та не, вона <i>хороша</i>, але всеодно пані Оксана і на “Ви” <i>[сміється]</i>.</p>	
<p>Як відбувається процес прийняття</p>	<p>Є декілька шляхів, тобто перший шлях - це є через, скажем так, стратегічне планування</p>	

рішень всередині молодвіж центру на рахунок проектної діяльності, власне цикл життя ваших проектів, як Ви приходите до думки, що варто розпочати його, як відбувається це все і хто бере в цьому участь?

або через річне планування запитів, тобто там в кінці року проводимо планування, тобто запланували, що протягом року реалізуємо то-то, то-то, то-то, і далі там підходимо до... Там спільно, колективно визначились, що оце вот відповідає нашим цілям і нашим можливостям, ресурсам, далі ми вже погоджуємо, якщо це там наш календарний план заходів на рік з міською радою, тобто тут вже безпосередньо іде мова про проведення цих заходів і про фінансування цих заходів, далі, якщо воно погоджується, затверджується, то ми це можемо брати до реалізації, от, ну і далі там є безпосередньо відповідальна людина за реалізацію цього проекту, зазвичай це там Роман, наш програмни менеджер, і він безпосередньо вже там реалізує з командою цей проект, знову ж таки, ямна річ, туди долучається Марічка, ну, наша фанрейзерка, залучує фінансування, тобто фанрейзенгу там якогось, там фінансових, нефінансових ресурсів, і так *(проходить?)*, і це все, але є ще інший шлях це якраз через діяльність фанрейзерки, тобто що подаються заявки, подаються різні проекти на гранти і відповідно вони виграються, тоді приступаємо граємо на тих умовах, які грантодавець подає.

Подає... Ясно, окей, які у Вас є механізми контролю за діяльністю у Вашому молодвіж центру всередині і ззовні, чи у Вас є зовнішній контроль над Вашою діяльністю

Якщо всередині, то це є якраз таск-трекер, тобто ми відслідковуємо діяльність по проекту за допомогою програми, плюс, плюс є чати, є таблички, тобто, в яких там є актуальна інформація, обновляється інформація, плюс є там тижневі зустрічі, де відбувається там чек актуаль..актуалізація інформації, там, ну, в табличках, там під окремий проект по-різному є, коли потрібно, коли непотрібно, то створюється табличка, де там є календарний план проекту, тобто якась ганта робіт, розподіл ролей в команді, там, не знаю, комунікаційна стратегія, ну, комунікаційний план тобто, коли що поститься, наприклад, ну, такі якісь загальні речі, чи там програма прописується, тобто це є, ну, і тут що внутрішньо, і що вже

	<p>переходячи до зовнішнього в нас є там система КРІ, ну але це більше як оаери є, тобто є загальні конституційні, є КРІ просторів, безпосередньо молодвіж центру, безпосередньо молодвіжу, як <i>постійного</i> Заходу, і кожного індивідуально працівника, вони є річними, тобто протягом року ми собі на початку року становимо ціль щось досягнути і далі до .. Протягом року до неї йдем, її чекаємо, разом з тим є зовні, тут є так також, ми даємо на зовні, це ми також подаємо на зовнішню, на зовні і зовні тут в нас є доглядова рада, тобто перелік людей, які контролюють нашу діяльність, які скеровують її, які допомагають з нею, які критикують її і відповідно ми раз в рік або два рази на рік за потреби відбувається засідання наглядової ради, де ми презентуємо звіт своєї діяльності, і плани там на наступний термін, от і вони дають свої якісь фідбеки, рефлексії, що, як робити, це по цьому, ну і відповідно також ми їй надаємо щомісячні звіти нашої діяльності, там раз в місяць, в кінці місяця, чи на початку місяця ми надсилаємо звіт по всьому, що є, плюс також надсилається в департамент розвитку міської ради щомісячні крії, там по розбивках, чи то по інфраструктурі, чи то по програмній діяльності, чи по залученню фінансування, чи по комунікацій, тобто тут якоеь так, і плюс є депутатські комісії, на які ми там регулярно ходимо, йдем, ну, безпосередньо там захищаємо свій бюджет, чи там наприклад захищаємо, погоджуємо якісь там програми діяльності, там громада дружня до дітей та молоді, тобто тут ще є включення громадськості перед депутатами і перед наглядовою радою, якоеь так.</p>	
<p>Угу, Ви часто згадували, що Ви є мережею, тобто є не лише один молодвіж центр, коли ми вирішили розширюватися, як</p>	<p>Молодвіж центр є один, а інші мають своє контентне наповнення, і є інакшим, але так, це після відкриття молодвіж центру, ми зрозуміли, що цей формат діяльності є ефективним і тут варто працювати з молоддю, відбулась синергія в плані того, що політична воля від міського голови,</p>	

<p>було створено інші молодіжні центри і трошечки про їхню діяльність?</p>	<p>заступників міського голови, загалом міста, місцевої влади, в тому, що це має право на життя і тоді відбулося, так би мовити, перше об'єднання з простором Львів Open Lab, який був станом на тоді, на завершальній стадії ремонтів, ми об'єдналися і вже відбулося цей цільовий пошук наймінгу, брендуння, як те об'єднати, що дець відрізняється у концепціях, і тобто об'єдналися в мережу "Твори", після цього ще відбулося приєднання РІХ Labу - це був проект соціальної школи дизайну, де навчали підлітків..підлітків соціально-незахищених верств населення дизайну, відповідно ми з ними об'єдналися і зараз відбуваються ремонти на Городоцькій, новий молодіжний простір, до кінця року маємо відкритися, власне присвячений цій тематиці - дизайну, медіа, в цьому напрямку, ну, тобто якось так вона, і далі формується, формується, формується...</p>	
<p>Добре, і наостанок поговоримо про майбутнє трошки, які, якою Ви бачите майбутнє діяльність вашого молодіжного центру, можливо, нові напрямки діяльності, розширення мережі послуг.</p>	<p>Якщо так почати з кінця, то розширення послуг - це є платні послуги, надання платних послуг, із цим потрібно пропрацювати, але це складний бюрократичний процес, складний політичний процес, наразі ми його не можемо закрити, але от так, тобто це є введення платних послуг, якими вони можуть бути, то різноманітні, від оренди меблів, техніки, завершуючи там орендою самого приміщення, чи продажу мерчу, наприклад, Тобто це є дець в планах, далі якщо говорити там про наступні, наступні роки, наступне все, то в нас вже в принципі є вибудована система того, що є громади дружні до дітей та молоді, є надіємся, що Львів виграє "молодіжну столицю Європи" цього року, тобто тут активна реалізація цих речей, це є реалізація щорічного планового заходу молодіж, це є проведення дослідження індексу благополуччя молоді, далі, далі вже як в нас піде на річному плануванні, який ми ще будемо реалізовувати проекти там наступні цикли,</p>	

	там, наприклад, в нас на грудень заплановано планування, і вже як, як піде.	
Добре, чи плануєте Ви розшифрувати молодвіж, ну, створювати нові центри, нові середовища для молоді в різних районах?	Так, тут зараз Ми якраз підходить до такої більше концепції, якщо в нас зараз є концепція центрів, молодіжних центрів у різних частинах районів, але ми зараз хочемо ще розвинути історію створення молодіжних просторів, тобто є один центр, тобто молодвіж центр. Львів, і він створює молодіжні простори, тобто такі якісь невеликі за площею, там декілька десятків квадратних метрів площі, де, десь в якихось там, наприклад, зараз буде у спальному районі Підголоско, тобто це є великий спальний район, і там розмістити такий простір, куди людина може прийти і отримати, ну, якийсь певний обмежений, обмежену кількість послуг, і де вже там не буде розвиватися величезна кількість проектів, ініціатив того всього, буде якась така вузька специфіка тої діяльності, ну і обмежена кількість послуг, тобто тут таким шляхом йти, і це якраз зараз цей на Підголоско перший такого роду простір, він, плануємо його в липні 22 року відкрити.	
Угу, яка його буде специфіка?	Воно ще наразі думається над цим, але так з перших ідеї, з першого обговорення, яке відбулося, це цілком можливо буде робота з молодими батьками.	
Угу, окей.	Ну їхня емоційна підтримка, там навчання батьківських, материнських компетенції, чогось такого, ну але кажу, це ми тільки розпочали по цьому роботу, такої мете..метеоричної складової, програмної складової діяльності простору, тому важко сказати.	
Тобто відбувається збільшення цільової аудиторії, наскільки я розумію, ви намагаєтеся відійти від того 17-18 років і захоплювати все більші і більші цільові аудиторії, круто.	Так.	

<p>В принцип, ну, і мабуть на кінець, я, власне, запитаю Вас, на вашу думку, наскільки от молодь сьогодні готова до створення, власне, от таких молодіжних центрів або знову ж таки таких молодіжних просторів, наскільки вона готова брати участь в діяльності таких середовищ, власне?</p>	<p>Угу, та, брати, долучатися, тобто допомагати підтримувати, чи активно чи пасивно, то в принципі так, до цього є інтерес, тобто десь бачиш, що таку соціальну послуг, так соціальні дії вони є потрібними, у нас є величезна кількість там закладів культури, величезна кількість закладів освіти, але саме закладів молодіжної сфери, їх не так є багато, якихось таких коворкінгів, освітньо-дієвих хабів, тобто місць зустрічі, тобто це є потрібно, і молодь в принципі готова, долучається. Тут позитивна сторона, позитивна річ, але далі, якщо говорити молоді безпосередньо самій молоді створювати простори, тобто брати і там будувати, то я , все ж таки, вважаю, що це дуже обмеженій, малій кількості людей потрібно таким займатися, потрібно таке робити, бо це треба утримувати простори, треба за ними дбати, і, скажемо так, це ніколи не буде прибутково, саме створювати молодіжні центри на громадській ініціативі воно довго без фінансової її підтримки, подушки не пройде, тому це більше як завдання міста фінансувати, інвестувати в такі молодіжні простори.</p>	
<p>Ага, окей, добре, все, дякую вам за інтерв'ю.</p>		